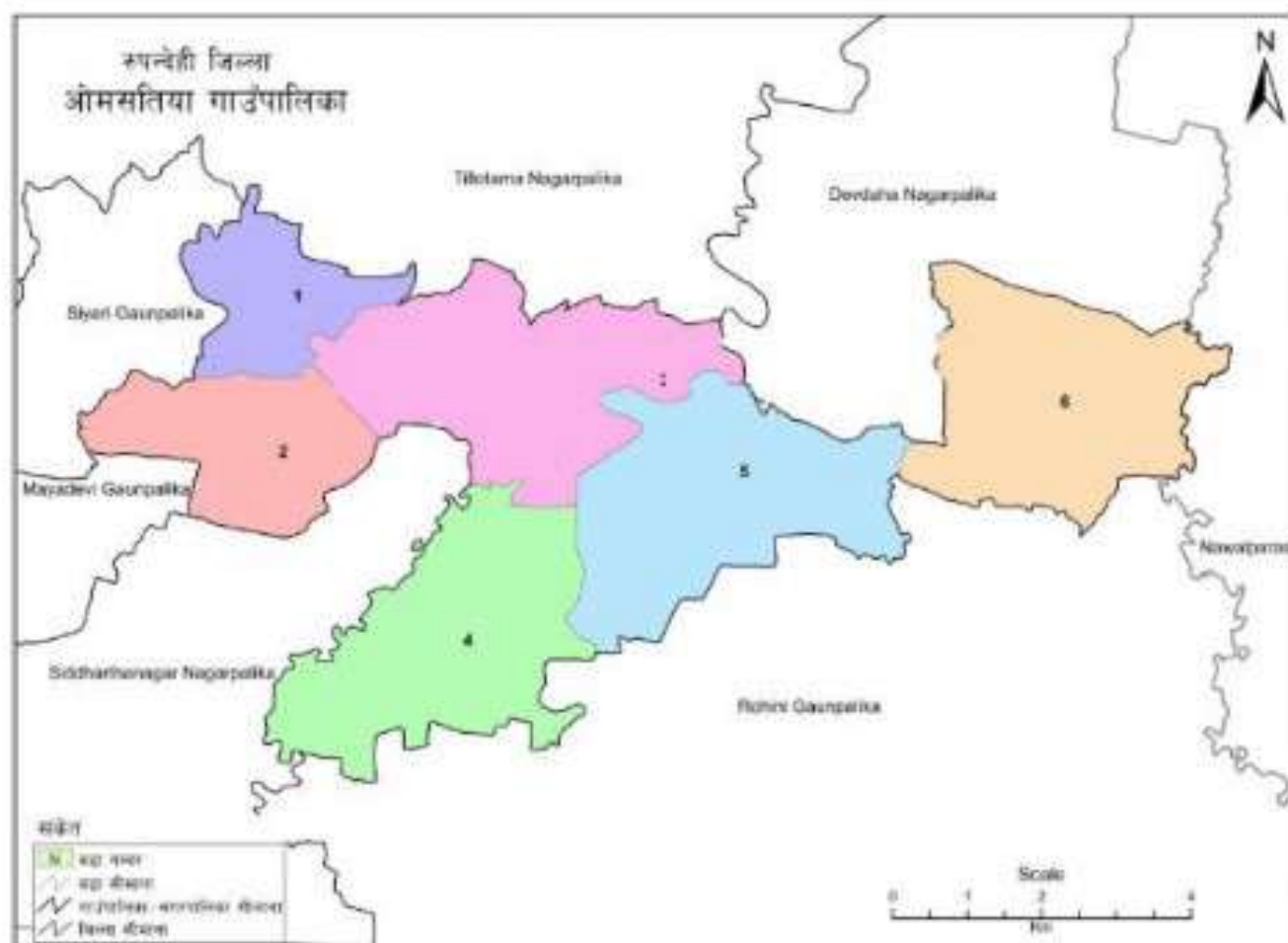

२३/०६/२०२६

प्रकाशण

आदरणीय ओमसतिया गाउँपालिकाका सम्पूर्ण जनसमुदायमा हार्दिक अभिवादन, उपस्थित विशिष्ट महानुभावहरू, टोल सुधार समितिका प्रतिनिधिज्यूहरू, महिला समूह, युवा क्लब, विद्यालयका शिक्षक तथा विद्यार्थी भाइबहिनीहरू र यस कार्यक्रममा प्रत्यक्ष तथा परोक्ष रुपमा सहयोग पुर्याउनुहुने सबैमा हार्दिक नमस्कार!

स्वच्छ खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (WASH) मानव जीवनको आधारभूत आवश्यकता र समृद्धिको पूर्वाधार हो। स्वस्थ जीवनका लागि सफा पानीको उपलब्धता, व्यवस्थित सरसफाइ र व्यक्तिगत एवं सामुदायिक स्वच्छता अपरिहार्य छन्। यी तत्वहरूले हाम्रो स्वास्थ्यमा मात्र नभई सामाजिक, आर्थिक र शैक्षिक विकासमा पनि प्रत्यक्ष प्रभाव पार्दछन्।

ओमसतिया गाउँपालिका प्राकृतिक स्रोत र सौन्दर्यले भरिपूर्ण भए तापनि स्वच्छ खानेपानीको पहुँच, व्यवस्थित सरसफाइ र स्वच्छतासम्बन्धी चेतनाका सन्दर्भमा अझै धेरै काम गर्न बाँकी रहेको यथार्थ हामी सबैले महसुस गरेका छौं। यसै यथार्थलाई मनन गर्दै, हाम्रो गाउँपालिकाले स्वच्छ खानेपानी, पूर्ण सरसफाइयुक्त समाज र समुन्नत स्वास्थ्यका लागि दीर्घकालीन योजनाका साथ अगाडि बढ्ने प्रण गरेको छ। यस WASH योजना पुस्तिकाले हाम्रो गाउँपालिकाको WASH क्षेत्रमा भएका प्रगति, हालको अवस्था र आगामी दिनमा गरिने कार्यहरूको स्पष्ट मार्गचित्र प्रस्तुत गरेको छ। यस योजनाको मुख्य उद्देश्यहरू निम्न रहेका छन्:

- खानेपानीको सुनिश्चितता: गाउँपालिकाका हरेक घरधुरीमा स्वच्छ, पर्याप्त र सुरक्षित खानेपानीको पहुँच सुनिश्चित गर्नु। यसका लागि नयाँ मुहानहरूको खोजी, पुराना मुहानहरूको संरक्षण, पाइपलाइन विस्तार र शुद्धीकरण प्रविधिको प्रयोगमा जोड दिइनेछ।
- पूर्ण सरसफाइ युक्त गाउँपालिका: खुला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणालाई दिगो बनाउँदै हरेक घरमा व्यवस्थित शौचालयको प्रयोगलाई अनिवार्य गर्नु। साथै, व्यक्तिगत तथा सार्वजनिक स्थानको सरसफाइ, फोहरमैला व्यवस्थापन र ढल निकास प्रणालीको सुधारमा विशेष ध्यान दिइनेछ।
- व्यक्तिगत तथा सामुदायिक स्वच्छता: हात धुने बानीको विकास, महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापन, विद्यालयमा स्वच्छतासम्बन्धी शिक्षा र स्वास्थ्य चौकीमा स्वच्छ वातावरण कायम गर्न जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।

यो योजना कुनै एक व्यक्तिको वा गाउँपालिकाको मात्र नभई, सम्पूर्ण गाउँपालिकावासीको साझा प्रयासबाट मात्र सफल हुन सक्छ। यसका लागि हामी सबैले आ-आफ्नो ठाउँबाट सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्नुपर्दछ। समुदायको सहभागिता, स्थानीय संघसंस्थाको समन्वय र सरोकारवाला निकायहरूको सहयोग बिना हामीले लक्ष्य हासिल गर्न सक्दैनौं। म विश्वास गर्दछु कि यस WASH योजना पुस्तिकामा उल्लिखित कार्यहरूलाई हामी सबैले इमान्दारिताका साथ कार्यान्वयन गर्नेछौं। भावी पुस्ताका लागि स्वस्थ र सफा वातावरणको निर्माण गर्नु हाम्रो नैतिक जिम्मेवारी हो।

अन्तमा, यस योजनाको तर्जुमा, लेखन र प्रकाशनमा प्रत्यक्ष तथा परोक्ष रुपमा सहयोग पुर्याउनुहुने सबै महानुभावहरूलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दै, स्वच्छ, स्वस्थ र समुन्नत ओमसतिया गाउँपालिका निर्माणको यो महाअभियानमा हातेमालो गर्न सबैलाई आह्वान गर्दछु।
धन्यवाद!

श्री मन्जित कुमार यादव

अध्यक्ष

मन्जित कुमार यादव (सोनु)

अध्यक्ष

आज हामी ओमसतिया गाउँपालिकाका लागि अत्यन्त महत्त्वपूर्ण दस्तावेज, "खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (WASH) योजना पुस्तिका" सार्वजनिक गर्न यहाँ भेला भएका छौं। स्वस्थ र सभ्य समाज निर्माणका लागि स्वच्छ खानेपानीको उपलब्धता, व्यवस्थित सरसफाई प्रणाली र व्यक्तिगत तथा वातावरणीय स्वच्छताको महत्त्व अतुलनीय छ।

ओमसतिया गाउँपालिकामा यसअघि पनि WASH क्षेत्रमा विभिन्न कार्यहरू भएका छन् र खुला दिसामुक्त गाउँपालिका घोषणा पनि भइसकेको छ। तथापि, यी उपलब्धिलाई दिगो बनाउनु र खानेपानीको पहुँच तथा सरसफाईको स्तरलाई अझै उकास्नुपर्ने चुनौती हाम्रासामु छ। सीमित स्रोतसाधनका बाबजुद पनि हामीले यस क्षेत्रमा उल्लेख्य प्रगति गर्ने लक्ष्य लिएका छौं।

यस WASH योजना पुस्तिकाले गाउँपालिकाको वर्तमान WASH अवस्थाको विस्तृत विश्लेषण गरी आगामी दस वर्षका लागि स्पष्ट कार्यदिशा निर्धारण गरेको छ। यो योजना हाम्रो गाउँपालिकालाई पूर्ण सरसफाइयुक्त, स्वच्छ र स्वस्थ गाउँपालिका बनाउने एउटा महत्त्वपूर्ण कोसेढुंगा साबित हुनेछ भन्ने मैले विश्वास लिएको छु। यस योजनाका प्रमुख प्राथमिकताहरूलाई संक्षेपमा भन्नुपर्दा:

- गाउँपालिकाका प्रत्येक घरधुरीमा पर्याप्त र गुणस्तरीय खानेपानीको पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ। यसका लागि नयाँ खानेपानी आयोजनाहरूको निर्माण, पुराना संरचनाहरूको मर्मतसम्भार, पानीको मुहान संरक्षण र पानीको गुणस्तर नियमित परीक्षणलाई प्राथमिकता दिइनेछ।
- खुला दिसामुक्त क्षेत्रको स्थितिलाई कायम राख्दै व्यक्तिगत र सामुदायिक सरसफाई व्यवहारलाई अझ सुदृढ गरिनेछ। घरमा शौचालयको नियमित प्रयोग, सुरक्षित फोहरमैला व्यवस्थापन, ढल निकास प्रणालीको सुधार र सार्वजनिक स्थानहरूको सरसफाइमा विशेष जोड दिइनेछ।
- जनचेतना: विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था र समुदायस्तरमा स्वास्थ्य तथा स्वच्छतासम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।

यो योजना केवल गाउँपालिकाको प्रयासबाट मात्र सफल हुन सक्दैन। यसका लागि सम्पूर्ण गाउँपालिकावासीको सक्रिय सहभागिता, सहयोग र अपनत्व अपरिहार्य छ। स्थानीय समुदाय, विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी, टोल सुधार समितिहरू, महिला समूहहरू, युवा क्लबहरू र विभिन्न संघसंस्थाहरूसँगको सहकार्य र समन्वयले मात्र यस योजनालाई सफल कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ। प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको रूपमा, यस योजनाको सफल कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण प्रशासनिक तथा प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउन म प्रतिबद्ध छु।

म पूर्ण आशावादी छु कि यस WASH योजना पुस्तिकामा समेटिएका नीति र कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनबाट ओमसतिया गाउँपालिकाले स्वास्थ्य र सरसफाइको क्षेत्रमा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा उदाहरणीय कार्य गर्न सफल हुनेछ।

अन्तमा, यस महत्त्वपूर्ण योजनाको तर्जुमा, लेखन र प्रकाशनमा प्रत्यक्ष तथा परोक्ष रूपमा सहयोग पुर्याउनुहुने सम्पूर्ण विज्ञ, परामर्शदाता, कर्मचारी मित्रहरू र सरोकारवाला निकायहरूलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दै, एक स्वच्छ, स्वस्थ र समृद्ध ओमसतिया गाउँपालिका निर्माणको साझा लक्ष्य हासिल गर्न सबैलाई एकजुट भई लाग्न हार्दिक आह्वान गर्दछु।

धन्यवाद!

श्री कृष्ण प्रसाद पन्थी

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

कृष्ण प्रसाद पन्थी

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

ओमसतिया गाउँपालिका भौगोलिक विविधताले भरिपूर्ण र सुन्दर गाउँपालिका हो। यहाँका बासिन्दाको जीवनस्तर उकास्न र उनीहरूलाई आधारभूत सेवाहरू प्रदान गर्न गाउँपालिका सदैव प्रतिबद्ध छ। WASH क्षेत्रमा अझै पनि केही चुनौतीहरू छन् भन्ने कुरा हामी स्वीकार गर्दछौं। विशेषगरी, दुर्गम बस्तीहरूमा स्वच्छ खानेपानीको पहुँच विस्तार गर्नु, खुला दिसामुक्त घोषणालाई दिगो बनाउँदै सरसफाइको बानी बसाल्नु, र फोहरमैलाको उचित व्यवस्थापन गर्नु हाम्रो प्रमुख चुनौतीहरू हुन्।

यिनै चुनौतीहरूको सामना गर्न र हाम्रो गाउँपालिकालाई पूर्णतः स्वच्छ र स्वस्थ बनाउनका लागि गाउँपालिकाले एक दूरगामी WASH योजना तयार पारेको छ। यस योजना पुस्तिकाले खानेपानीको स्रोत संरक्षणदेखि शुद्धीकरणसम्म, शौचालयको प्रयोगदेखि फोहरमैला व्यवस्थापनसम्म र व्यक्तिगत स्वच्छताको चेतना अभिवृद्धि गर्नसम्मका विभिन्न पक्षहरूलाई समेटेको छ। यस योजनाका प्रमुख प्राथमिकताहरू यस प्रकार छन्:

- खानेपानीको सुरक्षित र दिगो पहुँच: हरेक घरधुरीमा पर्याप्त, गुणस्तरीय र सुरक्षित खानेपानी पुर्याउनु हाम्रो प्राथमिक लक्ष्य हो। यसका लागि नयाँ आयोजनाहरूको कार्यान्वयन, पुराना संरचनाहरूको मर्मतसम्भार र पानीको गुणस्तर परीक्षणमा जोड दिइनेछ।
- समुदायमा पूर्ण सरसफाइको व्यवहार: खुला दिसामुक्त अभियानको निरन्तरता दिँदै शौचालयको प्रयोगलाई जीवनशैलीको अभिन्न अंग बनाउनु। घर, विद्यालय र सार्वजनिक स्थानहरूमा सरसफाइको स्तर बढाउनु र फोहरमैलालाई स्रोतमा नै वर्गीकरण गरी उचित व्यवस्थापन गर्ने प्रणालीको विकास गर्नु हाम्रो संकल्प हो।
- स्वास्थ्य र स्वच्छता चेतनाको विस्तार: विशेषगरी महिला, बालबालिका र सीमान्तकृत समुदायमा स्वास्थ्य र स्वच्छतासम्बन्धी ज्ञान तथा व्यवहारमा सुधार ल्याउन जनचेतना कार्यक्रमहरूलाई तीव्रता दिइनेछ। महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापनमा सहज पहुँच र विद्यालयहरूमा WASH क्लबहरूको गठन गरी युवा पुस्तालाई सचेत बनाइनेछ।

यो योजना केवल कागजी दस्तावेज मात्र होइन, यो हाम्रो सामूहिक प्रतिबद्धताको एक मूर्त रूप हो। यसको सफलताका लागि गाउँपालिकाको नेतृत्व, कर्मचारी, समुदायका अगुवाहरू, आमा समूह, युवा क्लब, विद्यालय र सबै सरोकारवाला निकायहरूको सक्रिय सहभागिता अपरिहार्य छ। हामी सबैले आ-आफ्नो भूमिका निर्वाह गरी यस योजनालाई सफल बनाउन हातेमालो गर्नुपर्दछ।

म पूर्ण विश्वासका साथ भन्न चाहन्छु कि यस WASH योजना पुस्तिकाको सफल कार्यान्वयनबाट ओमसतिया गाउँपालिकामा स्वास्थ्य र सरसफाइको क्षेत्रमा उल्लेखनीय सुधार आउनेछ। यसले हाम्रो गाउँपालिकालाई स्वस्थ, समुन्नत र समृद्ध बनाउन ठूलो टेवा पुर्याउनेछ।

धन्यवाद!

.....
श्री सुनिता चौधरी

उपाध्यक्ष

सुनिता चौधरी

उपाध्यक्ष

विषय सूची

१. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजनाको परिचय.....	१
१.१. परिचय.....	१
१.२. उद्देश्यहरू.....	२
१.३. औचित्य.....	३
१.४. विषयगत क्षेत्र (Scope).....	४
१.५. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता(खासस्व) योजना तर्जुमा बिधि र प्रक्रिया.....	४
१.५.१. खासस्व योजनाको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन.....	५
१.५.२. मौजुदा वास सेवा तथा संरचनाहरूको तथ्यांक संकलन,लेखाजोखा र मस्यौदा.....	५
१.५.३. योजना प्रमाणीकरण कार्यशाला.....	७
१.६. योजना तर्जुमाको लागि वास सूचकहरू.....	८
१.६.१. खानेपानी.....	८
१.६.२. सरसफाइ.....	८
१.६.३. स्वच्छता.....	९
१.६.४. विद्यालयमा खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू.....	९
१.६.५. स्वास्थ्य संस्थामा खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू.....	१०
१.७. खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजना तर्जुमा औजार को रुपमा एनवास (NWASH Mobile Apps).....	११
२. ओमसतिया गाउँपालिका.....	१२
२.१. भौगोलिक अवस्थिति र बनौट.....	१२
२.२. भू-उपयोग तथा वातावरण.....	१४
२.३. प्रशासनिक एकाइ.....	१४
२.४. जनसंख्या र जनसाङ्ख्यिक विशेषताहरू.....	१४
२.४.१. जातजाति र अन्य जनसाङ्ख्यिक विवरण.....	१४
२.५. जनसङ्ख्याको गतिशिलता र बसाइ सराइको स्थिति.....	१५
२.६. भौतिक पूर्वाधारको अवस्था.....	१५
२.७. आर्थिक अवस्था, गतिविधि र पेशा.....	१६
३. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) अवस्थाको विश्लेषण.....	१७
३.१. खानेपानीका प्राथमिक स्रोतहरू.....	१७
३.२. मौजुदा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) प्रणालीको अवस्था.....	१७
३.२.१. गाउँपालिकाको मौजुदा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) प्रणालीको अवस्था.....	१७
३.२.२. घरायसी स्तरमा पहुँच र सेवा स्तर.....	१९
३.२.३. मानव मलमुत्र-जन्य फोहोर व्यवस्थापन:.....	१९
३.२.४. ढल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्र:.....	१९
३.२.५. ठोस फोहोर व्यवस्थापन:.....	१९
३.३. सरसफाइ र स्वच्छता:.....	२०
३.४. संस्थाहरूमा कभरेज र समुच्च सेवा स्तर.....	२१
३.५. विद्यालयमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू.....	२१

Manj

३.८. स्वास्थ्य संस्थामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू	२३
३.६. स्वास्थ्य संस्थामा सरसफाइ	२४
३.६.१. स्वास्थ्य संस्थामा ठोस फोहोर व्यवस्थापन	२४
३.७. सार्वजनिक स्थलमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू	२५
३.८. पूर्ण सरसफाइ उन्मुख गरिएका क्रियाकलाप र मौजुदा अवस्था	२६
३.९. खानेपानी तथा सरसफाइको मौजुदा प्रणाली तथा प्रविधि:	२९
३.१०. मौजुदा प्रणालीको सुचारूपना र दिगोपनाको अवस्था	३२
३.१०.१. खानेपानीको मर्मत अवस्था	३२
३.१०.३. सरसफाइको मर्मत अवस्था	३३
३.१०.३. धाराको अवस्था	३३
३.१०.४. सुचारूपना र दिगोपना लेखाजोखा	३५
३.११. उपभोक्ता समितिको संस्थागत व्यवस्थापन र दीगोपनाको अवस्था	३७
३.१२. सम्पत्तिको स्वामित्व	३८
३.१३. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व)मा लगानी (Financing)	३९
३.१४. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व)क्षेत्रका चुनौतीहरू र अन्तर (Gap)	४०
३.१४.१. खानेपानी	४०
३.१४.२. सरसफाइ	४०
३.१४.३. संस्थागत खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व)	४०
३.१५. जलवायु परिवर्तनका असरहरु, विपद जोखिम व्यवस्थापन र चुनौतीहरू	४१
३.१६. हालका सुविधाहरूको सूची	४१
४. योजना, प्रक्षेपण र लागत	४३
४.१. योजनाहरूको पहिचान	४३
४.१.१. नयाँ खानेपानी आयोजनाहरूको पहिचान र प्राथमिकता निर्धारण	४३
४.१.२. नयाँ सरसफाइ आयोजनाहरूको पहिचान र प्राथमिकता निर्धारण	४५
४.१.३. प्राथमिकता अनुरूप आयोजना र क्रियाकलापहरूको वितरण योजना	४६
४.१.४. उपलब्ध स्रोतहरूको लेखाजोखा	४८
४.१.५. ग्यापको पूर्ति (Bridging the Gap)	४८
४.२. अनुमान सारांश (कभरेज)	४८
४.३. लागत	५४
४.३.१. लागत अनुमानको पद्धति	५४
४.३.२. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना लागतको सारांश	५६
४.३.३. लगानी र ग्याप	६५
४.३.४. लगानी पूर्ति (Bridging) को सारांश	७१
४.३.५. सम्पत्तिको मूल्य	७६
५. खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन	७९
५.१. योजना कार्यान्वयन अवधारणा	७९
५.२. क्षेत्रगत निकायहरूको भूमिका र जिम्मेवारीहरू	७९
५.३. संस्थागत संरचना र क्षमता अभिवृद्धिका योजनाहरू	८३
५.३.१. गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) संरचना	८३

May

५.३.२. गाउँपालिकामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) कोष	८३
५.३.३. संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि	८३
५.४. अनुगमन संयन्त्रको स्थापना र नियमित अनुगमन योजना	८५
५.५. खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनाको नियमित र समयबद्ध परिमार्जन व्यवस्था	८६
५.६. पूरक विषय तथा सवालहरु र त्यसको संवोधनका लागि व्यवस्था	८६
५.६.१. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण	८७
५.६.२. प्रयोगकर्ता मैत्री संरचनाको निर्माण योजना	८७
५.६.३. विपद जोखिम व्यवस्थापन	८७
५.६.४. जलवायु परिवर्तन अनुकूलन	८८
५.६.५. बैकल्पिक प्रविधि	८९
६. विस्तृत खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) कृयाकलापहरु र लागत	९०
६.१. समावेश गरिएका प्रतिवेदनहरु	९०
Priority Status	२२८
Public Place Priority	२३१

Mang

तालिकाको सूची

तालिका २-१ : वडागत रूपमा घरधुरी र जनसङ्ख्या	१२
तालिका २-२ : गाउँपालिका वडा विभाजन	१४
तालिका २-३ : वडागत रूपमा घरधुरी र जनसङ्ख्या	१५
तालिका ३-१ : मौजुदा वास प्रणालीको अवस्था	१७
तालिका ३-२ : घरायसी स्तरमा पहुँच र सेवा स्तर	१९
तालिका ३-३ : सरसफाइ र स्वच्छताको सेवा स्तर	२०
तालिका ३-४ : संस्थाहरूमा कभरेज र समुच्च सेवा स्तर	२१
तालिका ३-५ : शैक्षिक संस्थामा सुधारिएको खानेपानी प्रणाली	२१
तालिका ३-६ : शैक्षिक संस्थाको सेवा स्तर	२२
तालिका ३-७ : शैक्षिक संस्थाको चर्पीको सेवा स्तर	२२
तालिका ३-८ : स्वास्थ्य संस्थाको सेवा स्तर	२३
तालिका ३-९ : स्वास्थ्य संस्थाको अवस्था	२४
तालिका ३-१० : सार्वजनिक स्थलमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व)को अवस्था	२५
तालिका ३-११ : गाउँपालिकामा बितरित खानेपानीको अवस्था	३०
तालिका ३-१२ : गाउँपालिका स्थित सरसफाईको अवस्था	३१
तालिका ३-१३ : मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन विकल्पहरू	३१
तालिका ३-१४ : सरसफाइको मर्मतको अवस्था	३३
तालिका ३-१५ : धाराको अवस्था	३४
तालिका ३-१६ : सुचारूपना र दिगोपना लेखाजोखा	३६
तालिका ३-१७ : गाउँपालिकामा उपभोक्ता संस्थाको संस्थागत विशेषता	३७
तालिका ३-१८ : खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) अवयवहरूको कूल मूल्य	३८
तालिका ३-१९ : खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) मा लगानीको आवश्यकता	३९
तालिका ४-१ : आयोजनाहरूको प्राथमिकता	४४
तालिका ४-२ : खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना औजार NWASH-MIS को प्रक्षेपण	४६
तालिका ४-३ : खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवाद्वारा जनसंख्या कभरेजको सारांश	५१
तालिका ४-४ : १० बर्षे क्षेत्रगत (खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता) वासको लागत	५९
तालिका ४-५ : आवश्यक खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (WASH) योजनाको लागतको सारांश	६०
तालिका ४-६ : लगानीमा भिन्नता(ग्याप) - क्षेत्रगत स्तरमा	६८
तालिका ४-७ : तुलनात्मक रूपमा लगानी भिन्नता (ग्याप) उच्च रहेका लगानीका मुख्य १० क्षेत्र	७२
तालिका ४-८ : ग्याप पूर्ति को सारांश - क्षेत्रगत स्तरमा	७३
तालिका ४-९ : खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) सम्पत्ति मूल्य	७८

May

चित्रको सूची

चित्र २-१ : गाउँपालिकाको स्थान मानचित्र.....	१३
चित्र ३-१ : खानेपानी सेवा	१८
चित्र ३-२ : ट्युबवेल.....	१८
चित्र ३-३ : सरसफाइ घरधुरी	१९
चित्र ३-४ : शैक्षिक संस्थाका चर्पीको सेवा स्तर	२३
चित्र ३-५ : खानेपानीको प्रणाली तथा प्रविधि.....	३०
चित्र ३-६ : मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन विकल्पहरू.....	३२
चित्र ३-७ : धाराको प्रकार आधारमा सेवा प्राप्त जनसङ्ख्या.....	३३
चित्र ३-८ : सुचारूपनाको आधारमा सेवा प्राप्त जनसङ्ख्या.....	३५
चित्र ३-९ : दिगोपनाको आधारमा सेवा प्राप्त जनसङ्ख्या.....	३५
चित्र ३-१० : खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) अवयवहरू	३९
चित्र ४-१ : खानेपानी सेवाको कभरेज र सेवा स्तर सुधार	४९
चित्र ४-२ : घरायसी सरसफाइको कभरेज र सेवा स्तर सुधार	५०
चित्र ४-३ : खर्चको प्रकारको अनुसार खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व)को लागत	५७
चित्र ४-४ : क्षेत्रगत खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व)को लागत	५७
चित्र ४-५ : १० वर्षे खर्चको प्रकारको अनुसार खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व)को लागत	५८
चित्र ४-६ : अनुमानित लगानी भिन्नता (ग्याप)	६६
चित्र ४-७ : लगानीमा भिन्नता (ग्याप) - लागत कम्पोनेन्ट स्तरमा	६६
चित्र ४-८ : लगानीमा भिन्नता (ग्याप) — क्षेत्रगत स्तरमा	६७
चित्र ४-९ : १० वर्षे लगानी पूर्ति (Bridging)	७१
चित्र ४-१० : खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) सम्पत्ति.....	७६

१. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजनाको परिचय

१.१. परिचय

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) आम मानिसहरुको आधारभूत आवश्यकता हो । यसलाई नेपालको संविधान २०७२ को धारा ३५ (४) ले मौलिक अधिकारको रुपमा व्याख्या गरेको छ । संविधानको यस प्रावधानद्वारा नै सबै देशवासीलाई सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाइको पहुँच हुनुपर्ने निश्चितता प्रदान गरेको छ । सोही अनुरूप नेपाल सरकारले हरदम, सबैलाई र सबै ठाउँमा प्राप्त हुनसक्ने सुरक्षित, पर्याप्त, सुलभ, स्वीकार्य र गच्छे अनुसारको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवाको माध्यमबाट सार्वजनिक स्वास्थ्य र जीवनस्तर सुधार गर्ने लक्ष्य राखेको छ । यो लक्ष्य प्राप्तिमा योगदान गर्न नेपाल सरकारद्वारा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रगत विकास योजना (Sector Development Plan, 2016-2030) तयार गरिएको छ । यसै अनुरूप स्थानीय तहहरुद्वारा आ-आफ्नो क्षेत्रमा स्थानीय खासस्व योजना तर्जुमा गर्न थालिएको छ ।

सोही सन्दर्भमा ओमसतिया गाउँपालिका, रुपन्देहीले आफ्नो गाउँपालिका क्षेत्रभित्रको सम्पूर्ण खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) अवस्थाको तथ्यांकहरु संकलन गरि सो को लेखाजोखा सहित सन् २०३६ सम्ममा रास्ट्रले लक्षित गरेको खासस्व लक्ष्य पुरा गर्न के कस्ता आयोजना, क्रियाकलाप र गतिविधिहरु आवश्यक पर्छन् सो को पहिचान सहित यो खासस्व योजना तयार गरेको छ । यसमा ओमसतिया गाउँपालिका का जनताको स्वास्थ्य तथा जीवनस्तर सुधारको लागि सुरक्षित, पर्याप्त, पहुँचयोग्य, स्वीकार्य र सस्तो खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता सेवाहरु हरेकलाई नियमित रुपमा उपलब्ध गराउने परिकल्पना गरिएको छ ।

खानेपानी तथा सरसफाइ सेवाहरु यस ओमसतिया गाउँपालिकाको प्राथमिकताको क्षेत्रमा परेको छ । यस खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजनामार्फत दिगो विकास लक्ष्य (एसडीजी) र खासस्व क्षेत्रगत विकास योजना (एसडीपी) मा राखिएका प्रावधान र व्यवस्था अनुरूप नै ओमसतिया गाउँपालिकाले पनि सामूहिक सरोकारवाला दृष्टिकोण अनुसार आफ्ना क्रियाकलापहरु अघि बढाउने सोच बनाएको छ । यसै वमोजिम ओमसतिया गाउँपालिकाका प्रत्येक व्यक्तिले सन् २०३६ सम्म दिगो किसिमले व्यवस्थित गरिएका खानेपानी स्रोतहरुबाट दिगो, सुरक्षित खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता सेवाहरु प्राप्त गर्नेछन् भन्ने निश्चितता यस योजनाले प्रदान गरेको छ ।

यस योजनाले गाउँपालिकालाई खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रमा अझ प्रभावकारि समन्वय गर्न र विकास साझेदारहरु र सरोकारवालाहरुलाई सुस्पष्ट खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) नीति तयार पार्न सहजीकरण गर्नेछ । गाउँपालिकाको सामूहिक खासस्व लक्ष्य हासिल गर्न तथा प्रगतिको लेखाजोखा गर्दै गन्तव्य पुरा गर्ने यात्रामा अघि बढ्न पनि यो योजनाले सक्षम बनाउनेछ ।

यस ओमसतिया गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनाभित्र स्थानीय तहको योजना तर्जुमा, लगानीको समन्वय र दृष्टिकोण कार्यान्वयनका लागि मार्गनिर्देशन, खानेपानी र सरसफाइ सेवा प्रवाहको लागि नीतिगत उद्देश्यहरु समावेश भएका छन् । यो योजनामा गाउँपालिकाको दीर्घकालीन (२०२६ - २०३६) खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) प्राथमिकताहरुका साथै एसडीपी र एसडीजीमा समावेश भए अनुसार राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय प्राथमिकताहरु पनि प्रतिबिम्बित भएका छन् । यो खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनाको प्रमुख विशेषताहरु निम्नानुसार रहेका छन्:

१. प्रत्यक्ष स्रोतहरुको निर्धारण: यो प्रक्रियामा तत्कालीन, मध्यकालीन र दीर्घकालीन अवधिमा वित्तीय आवश्यकताहरुको विभिन्न परिदृश्यहरुको लेखाजोखा समावेश गरिएको छ । यी परिदृश्यहरुले ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

विभिन्न निकायहरूलाई कहाँ कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्ने भन्ने प्राथमिकता निर्धारण गर्न मद्दत गर्दछ र दोहोरोपनालाई हटाइ सीमित स्रोतहरूबाट कसरि अधिकतम प्रगति हासिल गर्ने भन्ने कुराको निश्चितता प्रदान गर्दछ ।

२. सेवा स्तर: यसले गाउँपालिका भित्र मौजुदा सेवाका स्तरहरू, विशेष गरी समग्र वासको सुधारिएको सेवास्तरमा पहुँच कति प्रतिशत जनसंख्याको छ साथै सुरक्षित खानेपानीमा तथा सरसफाइ सेवामा पहुँच नपुगेको जनसंख्याको प्रतिशत कति छ सो पनि दर्शाउँछ ।
३. उत्तरदायित्व र सुशासनमा वृद्धि: यस योजनाले वास क्षेत्रमा समग्र गाउँपालिकाको प्रगतिको लेखाजोखालाई अनुगमन गर्न र रिपोर्टिङ गर्न सजिलो बनाउँदछ ।
४. गाउँपालिका योजना तर्जुमा: यस वास योजनाले गाउँपालिकाको सम्पूर्ण विकास योजना तर्जुमा प्रक्रियालाई अझ प्रभावकारि बनाउँछ ।

संक्षेपमा यस खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनाले ओमसतिया गाउँपालिकाको समग्र वास क्षेत्रमा नीति र कार्यक्रमगत कार्यान्वयनको लागि स्पष्ट रूपरेखा र लक्षित गन्तव्य सहितको मार्गदर्शन प्रदान गर्दछ ।

१.२. उद्देश्यहरू

ओमसतिया गाउँपालिकाको यो खासस्व योजना तयार पार्नुको प्रमुख उद्देश्य स्थानीय गाउँपालिका क्षेत्रमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको मौजुदा स्थिति पत्ता लगाइ सो बाट बंचीत समुदाय तथा क्षेत्रको लागि खासस्व सेवाको सुनिश्चितता र सेवामा स्तरीकरण प्रदान गर्नु रहेको छ । ओमसतिया गाउँपालिकामा विद्यमान स्रोतहरूको औचित्यपूर्ण तथा समतामूलक वितरण र समस्याको दिगो समाधान सहितको यो योजना निर्माण नै यसको प्रमुख प्रतिफल हो ।

यस खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजनाको विशिष्ट उद्देश्यहरू निम्न प्रकार रहेका छन् ।

१. गाउँपालिका भित्रका खानेपानीका विद्यमान स्रोतहरू तथा मौजुदा खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धि संरचना/ सुविधाहरूको लगत संकलन गरी तथ्यांकको आधाररेखा (baseline) तयार गरी अभिलेखन गर्ने ।
२. गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सेवा नपुगेका स्थान र पहुँच बाहिरका समुदायमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवाको पहिचान र सेवा प्रवाहको सुनिश्चितता सहित अल्पकालीन, मध्यकालीन र दीर्घकालीन रणनीतिक योजना तयार पार्ने ।
३. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतासंग अन्तर्सम्बन्धित विषयवस्तुहरू, जस्तै लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशिता (Gender Equality and Social Inclusion), जलवायु परिवर्तन अनुकुलन (Climate Change Adaptation), विपद जोखिम व्यवस्थापन (Disaster Risk Refuction) आदीलाई महत्व दिँदै स्रोत परिचालन र प्रवर्द्धन योजना तयार पार्ने ।
४. गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवा विस्तार तथा सेवा स्तरोन्नति सहित निश्चित समयावधिमा दिगो विकास लक्ष्यले तोकेका क्षेत्रगत सूचकहरू पुरा गर्न प्रतिवद्धता सहितको रणनीतिक योजना तयार पार्ने ।
५. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजनासंग अन्य विषयगत योजनाहरूलाई एकिकृत गर्नको निम्ति गाउँपालिकाको संस्थागत सुदृढिकरण कार्य योजना सहित सहजीकरण गर्ने ।
६. गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको वार्षिक योजना तथा वजेट निर्माण गर्न सहजीकरण गर्ने ।

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

कृष्ण प्रसाद
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

७. गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) लाई एकरूपता प्रदान गर्ने ।

माथिका उद्देश्यहरू परिपूर्ति गर्न तर्जुमा गरिएको यो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधि, कार्यकारी निकाय तथा प्राविधिक, स्थानीय समुदाय र विषयविज्ञहरू सहित स्थानीय आवश्यकता प्रतिविम्बित हुने गरि समतामूलक र सहभागितात्मक विधिद्वारा आयोजनाहरूको प्राथमिकिकरण गरि ओमसतिया गाउँपालिका कार्यपालिकाका द्वारा प्रमाणिकरण गरिएको छ ।

१.३. औचित्य

यो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजनालाई तलका बुँदाहरूको आधारमा ओमसतिया गाउँपालिकाको नीतिगत प्रतिवेदनको रूपमा लिन सकिन्छ ।

- **सन् २०३६ को अन्तसम्म गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रमा लक्ष्य सहितको मार्गदर्शन योजना:** यसले खासगरी ओमसतिया गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको बारेमा विस्तृत र सुस्पष्ट दृष्टिकोण सहित मुख्य समस्याहरूको विश्लेषण र बृहत् खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रका तय गरिएका उद्देश्यहरूको आधारमा नागरिकहरूलाई सेवा प्रदान गर्न गाउँपालिकाको समग्र खासस्व व्यवस्थापनमा सुधार गर्नेछ । यसले सबैका लागि खानेपानी र सरसफाइ लक्ष प्राप्त गर्न गाउँपालिकालाई आवश्यक लगानी निर्धारण गर्न सहयोग गर्ने छ । साथै सन् २०३६ सम्म खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवालाई सबैको पहुँचमा पुऱ्याउँन गाउँपालिकाले जुटाउन र व्यवस्थापन गर्न सक्ने स्रोतहरू र लगानी निश्चित गर्न पनि सहयोग पुऱ्याउने छ ।
- **पैरवीको लागि सहयोग:** यो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजनाले गाउँपालिकालाई आन्तरिक र बाह्य सहयोगको लागि पैरवी गर्न र यसको औचित्य पुष्टि गर्न तथा आफ्नो पक्ष बलियो बनाउन सहयोग पुऱ्याउने छ । यसको आधारमा गाउँपालिकाले महत्वपूर्ण र प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाहरूको आयोजना प्रस्ताव तयार पारि सो को औचित्य पुष्टि गरि लगानी बढाउनको लागि अवसर प्रदान गर्नेछ ।
- **क्षेत्रगत व्यवस्थापन:** ओमसतिया गाउँपालिकाको यो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना समग्र उद्देश्य र सूचकहरूको आधारमा तयार गरिएको छ र यो गाउँपालिका भित्रको खासस्व क्षेत्रगत व्यवस्थापन र अनुगमनको लागि एउटा महत्वपूर्ण आधार हुनेछ ।
- **क्षेत्रगत समन्वय र सहकार्य:** यो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना गाउँपालिका भित्रका सबै खासस्व सरोकारवालाहरू र अन्य मुख्य क्षेत्रगत योजना तर्जुमा समूहसंगको छलफल र सहकार्यबाट तयार गरिएको हो । त्यसकारण यसले क्षेत्रगत समन्वय र सहकार्यलाई प्रभावकारी तथा कुशल सहजीकरण र सबल गराउन मुख्य भूमिका निभाउने अपेक्षा गरिएको छ । यसले गाउँपालिका भित्रका मुख्य सरोकारवालाहरू (गैर सरकारी संस्था, निजी क्षेत्र, समुदायमा आधारित संस्था आदिको) पहिचान गर्न सहयोग गर्नेछ जसले गर्दा गाउँपालिकालाई खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवा सुधारमा सहयोग पुग्ने छ ।

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

१.४. विषयगत क्षेत्र (Scope)

यो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना निम्न लिखित विषयगत क्षेत्रहरूमा केन्द्रित रहेको छः

१. खानेपानी र खानेपानी गुणस्तर - यस योजनाले सन् २०३६ सम्म ओमसतिया गाउँपालिकाको सबै घरधुरिमा दिगो आधारभूत खानेपानी सेवाहरूको पहुँच पुर्‍याउन सहयोग गर्दछ । यसले खानेपानी र खानेपानी गुणस्तर सेवा प्रवाहको ढाँचा, लागत उठतीको लागि वित्तीय संयन्त्र र उद्देश्य तथा निर्धारित लक्ष्यहरू प्राप्तिको लागि रणनीतिक कार्यहरू पनि परिभाषित गरेको छ ।
२. सरसफाइ तथा स्वच्छता - यसले सरसफाइ तथा स्वच्छताको क्षेत्रमा सन् २०३६ सम्ममा ओमसतिया गाउँपालिकाको भरपर्दो वातावरणीय सेवाहरूमा पहुँच वृद्धि र सुधार गर्ने उद्देश्य राख्दछ । यसले सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवा प्रवाहको ढाँचा, लागत उठतीको लागि वित्तीय संयन्त्र र उद्देश्य तथा निर्धारित लक्ष्यहरू प्राप्तिको लागि रणनीतिक कार्यहरू पनि परिभाषित गरेको छ ।
३. विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था र सार्वजनिक स्थानहरू - यसले ओमसतिया गाउँपालिका भित्रको सबै शैक्षिक संस्था, स्वास्थ्य संस्थाका साथै बजार तथा अन्य सार्वजनिक स्थलहरूमा उन्नत सरसफाइ सेवा र आधारभूत स्वच्छता सेवा प्राप्तिको सहयोग पुर्‍याउँछ ।
४. ठोस फोहोर - यसले ओमसतिया गाउँपालिका भित्र सन् २०३५ सम्म ठोस फोहोरको व्यवस्थापनमा सुधार गर्न सहयोग पुर्‍याउँछ ।
५. क्षमता अभिवृद्धि - वासको क्षेत्रमा गाउँपालिकाको क्षमता अभिवृद्धि गरि प्रभावकारी रूपमा योजना कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कनको लागि उपभोक्ता समिति र गाउँपालिकाको भूमिका सबल बनाउने तथा सो को निम्ति आवश्यक तालिम, अभिमुखीकरण र क्षमता अभिवृद्धिका निम्ति अन्य स्रोतहरूको पहिचान गरि सो जुटाउन र व्यवस्थापन गर्न यस खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजनाले सहयोग पुर्‍याउँछ ।
६. समतामूलक वितरण र समावेशीता - खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवा प्रवाहमा बिध्यमान असमानतालाई न्यूनिकरण गरि गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सेवा विमुख जनताहरूमा कसरी सेवा प्रवाहको समतामूलक वितरणको सुनिश्चितता प्रदान गर्ने भन्ने बारे यस खासस्व योजनाले व्याख्या गर्दछ ।

१.५. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता(खासस्व) योजना तर्जुमा बिधि र प्रक्रिया

यो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना ऋङ्खलाबद्ध कृयाकलापहरूमा आधारित प्रकृयाहरूलाई अवलम्बन गरि चरणबद्ध योजना तर्जुमा बिधिहरू प्रयोग गरि तयार गरिएको छ ।

यो प्रकृयाको सुरुवात ओमसतिया गाउँपालिकाले आफ्नो पालिका क्षेत्रको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना तर्जुमा गर्ने सोच र निर्णय संगसंगै भएको हो । योजना तर्जुमा प्रक्रियामा तथ्यांक संकलनका लागि प्रयोग गरिएको प्रविधि मोवाइलमा आधारित एनवास (NWASH) एपको प्रविणता पूर्वक प्रयोग गर्न आवश्यक तालिम तथा अन्य प्राविधिक र वित्तीय सहयोग खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभागले पुर्यायो । गाउँपालिका तथा समुदायहरूलाई सहभागितामूलक तवरले साधन स्रोतहरूको लेखाजोखा तथा योजना प्रकृयामा सहजीकरण तथा टेवा पुर्‍याउनको लागि योजना तर्जुमा प्रक्रियामा संलग्न बिज्ञहरूको भूमिका रह्यो । यो योजना प्रक्रियाका सबै चरणहरू ओमसतीय गाउँपालिकाकै समन्वय र संलग्नतामा सम्पन्न भएका हुन् । यो योजनाको स्वामित्व र कार्यान्वयनका लागि गाउँपालिकाको

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

प्रतिबद्धताको सुनिश्चितता भइसके पछि सो का लागि आवश्यक भौतिक, वित्तीय र मानविय स्रोत साधनको परिचालन पनि गाउँपालिकाबाट भयो ।

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजनाको तयारीमा गाउँपालिकाका राजनीतिक प्रतिनिधिहरू, नगर प्रमुख, उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, नगर कार्यपालिकाका सदस्यहरू / सरोकारवाला तथा गाउँपालिकाका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) हेर्ने कर्मचारीहरू, योजना एकाइका कर्मचारीहरू आदिको संलग्नता रहेको थियो । गाउँपालिका भित्र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रका सबै मुख्य सरोकारवालाहरूलाई यस योजना प्रक्रियामा स्थान दिइएको छ । प्राविधिक र सामाजिक तथा संस्थागत सूचना र तथ्यांकहरू संकलन सहभागितामूलक बिधिहरू (Participatory Approach) प्रयोग गरि गरिएको थियो । नेपाल सरकार, खानेपानी मन्त्रालय, खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभागद्वारा तयार गरिएको NWASH मोबाइल एप्स विधि अवलम्बन गरी सूचना संकलन गरियो । ओमसतिया गाउँपालिकाको यो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ मा व्यवस्था गरिएको योजना तर्जुमा प्रक्रिया लाई अवलम्बन गर्दै राष्ट्रिय योजना तर्जुमा नीति र प्रक्रियाहरूसंग समेत मिल्ने गरि तयार गरिएको हो ।

योजना प्रक्रियामा मुख्य तीन चरणहरू अनुसरण गरिएको थियो । यी चरणहरू मोटामोटी रूपमा तल व्याख्या गरिएका छन् । खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना तयारी प्रक्रियालाई "खासस्व योजना तर्जुमा मार्गदर्शन" अनुरूप नै व्याख्या गरिएको छ ।

१.५.१. खासस्व योजनाको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन

ओमसतिया गाउँपालिकाले नेपाल सरकार, खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभागद्वारा प्रस्तावित ढाँचा अनुरूप नै यो खासस्व योजनाको तयारी गरेको हो । सो ढाँचामा प्रस्तावित विषयवस्तु तयारीका लागि फिल्ड सर्वेक्षण को रूजु सूची र प्रश्नावलीहरूका अलावा नेपाल सरकार, खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभागद्वारा तयार गरिएको NWASH मोबाइल एप्स विधि अवलम्बन गर्ने गरी सूचना संकलन विधि तय गरिएको थियो ।

यस पश्चात खानेपानी आयोजना, विद्यालय र स्वास्थ्य संस्था, घरधुरी एवं समुदाय स्तरको वास सम्वन्धि विस्तृत सूचना संकलनका लागि गाउँपालिका संगको समन्वयमा प्राविधिक ज्ञान एवं खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता क्षेत्रमा अनुभव हासिल गरेका फिल्डमा सर्वेक्षणका लागि खटिने गणक छनोट गरी मोबाइल एप्सबाट NWASH तथ्यांक संकलन सम्वन्धि तीन दिनको तालिम संचालन गरिएको थियो । उक्त तीन दिनका तालिम पश्चात गणकहरूलाई उपरोक्त क्षेत्रका सूचनाहरू संकलनका लागि परिचालन गरिएको थियो ।

१.५.२. मौजुदा वास सेवा तथा संरचनाहरूको तथ्यांक संकलन, लेखाजोखा र मस्यौदा तथ्यांक संकलनका निम्ति तपसिलका कामहरू गरिएको थियो ।

अवयवहरू	स्याम्पलहरू
खानेपानी प्रणालीहरू	सबै
खानेपानी उपभोक्ता तथा सरसफाइ समिति	सबै
ट्युबवेलहरू	१०%
घरायसी सरसफाइ	१०%

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

कृष्ण प्रसाद पौडेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सरसफाइ सुविधाहरू (FSM, SWM, Sewerage with WWTP)	सबै
विद्यालयहरूमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू	सबै
स्वास्थ्य संस्थाहरूमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू	सबै
सार्वजनिक खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू	सबै

- गाउँपालिकामा उपलब्ध सन्दर्भ सामग्रीहरू जस्तै गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण, गाउँपालिकाको website र गाउँपालिकामा विगतमा विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाद्वारा संकलन गरेको सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धि तथ्यांक र प्रगति प्रतिवेदन अध्ययन गरिएको थियो ।
- खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभाग अन्तर्गत राष्ट्रिय सूचना व्यवस्थापन आयोजना (NMIP) द्वारा तयार पारिएको देशभरिको खानेपानी आयोजनाहरूको सूचिलाई ओमसतिया गाउँपालिकामा पनि मौजुदा खानेपानी आयोजनाहरूको सूचना तथा तथ्यांक संकलन गर्न प्रारम्भिक सूचिको रूपमा प्रयोग गरियो ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभरिका शत प्रतिशत खानेपानी र सरसफाइसंग सम्बन्धित विद्यमान भौतिक संरचनाहरूको सबै प्राथमिक तथ्यांकहरू GIS मा आधारित web NWASH <http://nwash.gov.np/dashboard> र सम्बन्धित Application (अनुसूची १) को उपयोग गरिएको थियो ।
- सबै संचालित खानेपानी आयोजनाहरूको दिगोपना सम्बन्धि तथ्यांक तथा सूचनाहरू पनि NWASH मोबाइल एप्लिकेसन्सको माध्यमबाट संकलन र लेखाजोखा गरियो । घरपरिवार तहको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको वर्तमान अवस्थाको सूचनाहरू संकलन गर्न १० प्रतिशतको अन्तरालमा ९० प्रतिशत Confidence level हुने गरि नमूना संकलन (Random Sampling Method) विधिबाट सूचनाहरू संकलन गरियो । शत प्रतिशत विद्यालयहरू, स्वास्थ्य संस्थाहरू तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा पुगि खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धि मौजुदा अवस्था NWASH मोबाइल एप्लिकेसन्सको माध्यमबाट र भावि योजनाहरू सम्बन्धि सूचना पनि सोहि एप्लिकेसन्स प्रयोग गरि प्राथमिक स्रोतकै माध्यमबाट संकलन गरियो । समुदायको ठोस तथा तरल फोहोर व्यवस्थापन, मानव दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन गरि स्रोतको पुनःप्रयोग सम्बन्धि सूचनाहरू NWASH मोबाइल एप्लिकेसन्स र समुदाय तहमा छलफल तथा अवलोकन गरि संकलन कार्य गरियो । खानेपानीको पहुँचबाट वन्धित भएका समुदायको खानेपानीको सम्भावित स्रोतहरू र तिनको वर्तमान अवस्था (क्षमता, गुणस्तर) र भविष्यमा स्तरोन्नति गर्न सकिने अवस्थाको समेत आकलन गरियो । अन्य विकास साझेदारहरूको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता कार्यक्रमहरूको विवरणहरू पनि संकलन गरियो ।

यी सबै सूचना तथा तथ्यांकहरूको संकलनले गाउँपालिकामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवाहरूको प्रावधानको मौजुदा अवस्थालाई स्पष्ट देखायो र यसको लेखाजोखा पछि गाउँपालिकाको समग्र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) को अवस्थामा सन् २०३६ सम्ममा लक्षित उपलब्धि हासिल गर्न के कति र कहाँ नयाँ आयोजनाहरू थप गर्नु पर्दछ र के कस्ता स्रोतहरूको व्यवस्था गर्नुपर्दछ भन्ने खाका तयार भयो । यसका लागि गाउँपालिकाको वर्तमान खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) अवस्थाको स्पष्ट जानकारी सहित वर्तमान अवस्था र २०३६ सम्मको परिदृश्य विचको ग्याप विश्लेषण गरिएको थियो र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) कभरेज र सेवा स्तर सुधारको लागि के/के कुराहरू आवश्यकता छ पहिचान गरिएको थियो ।

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना तर्जुमा प्रकृयाकै सिलसिलामा सरोकारवालाहरूको लागि एउटा Visioning कार्यशाला आयोजना गरिएको थियो । यो कार्यशाला खानेपानी, सरसफाइ तथा

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

स्वच्छता (खासस्व) योजना तर्जुमा कार्यशालाको रूपमा आयोजना गरिएको थियो । जसमा गाउँपालिका, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) संस्था लगायतका व्यक्तिहरू सहभागी थिए । सो कार्यशाला खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व)को अवस्था विश्लेषण, गाउँपालिका स्तरमा खासस्व सेवाहरूको वितरण, व्यवस्थापन र सहयोगको वातावरणलाई बुझ्नको लागि आयोजित गरिएको थियो । छलफलले खासस्व योजनाको लागि मौजुदा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवा संरचनाको तथ्याङ्क र सन्दर्भ विश्लेषण गरी योजनाको लागि आधार तयार गन्यो । यस कार्यशालाले वर्तमान खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुशासन, वित्तीय ग्याप पहिचानको स्थिति, यी मुद्दाहरूसँग सम्बन्धित चुनौतिहरू र प्रमुख निष्कर्षहरूको सारांश प्रस्तुत गन्यो । यस कार्यशालामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवा प्रवाह, सञ्चालन तथा सेवा प्रवाहका मुद्दाहरू र मुख्य अवसर, सफलताका कारकहरू र चुनौतीहरूको बारेमा पनि छलफल गरिएको थियो । राष्ट्रिय योजनामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना औजारलाई मूल-प्रवाहको औजार बनाउन, आधारभूत जानकारीको रूपमा प्रोफाइलको आवश्यक प्रयोग गर्न, विकास नीति र कार्यक्रमहरूमा आधारभूत जानकारीको रूपमा यी सूचनाहरू प्रयोग गर्नको लागि पनि यो कार्यशाला आयोजना गरिएको थियो । यो कार्यशालाले पूर्ण खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) कभरेज र सेवा स्तर सुधारको लागि आवश्यकता, भिजन, परिभाषित परिणाम, रणनीति, कार्यान्वयन व्यवस्था र कोष संयन्त्रको पनि स्थापना गन्यो ।

मोबाइल एप्स, समुहगत छलफल, रुजु सूचिको आधारमा संकलन गरिएका सूचना तथा तथ्यांकहरूलाई NWASH MIS को सहयोगमा प्रशोधन तथा विश्लेषण गरियो । तत्पश्चात निर्धारित लक्ष्य हासिल गर्न हालको विद्यमान अवस्था र पुग्न पर्ने स्थान विचको अन्तरको चर्चा गर्दै स्पष्ट नीति, कार्यक्रम, बजेट र साझेदारहरूका बीचको सहकार्यको योजना सहितको नेपाल सरकार, खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभागबाट सिफारिस गरिएको ढाँचामा सन् २०२६-२०३६ सम्मको लागि खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजनाको मस्यौदा प्रतिवेदन तयार गर्यो ।

यो प्रक्रियाले निम्न चरणहरू अनुसरण गरेको थियो:

- क) गाउँपालिकाको आवश्यकता प्राथमिकीकरण गर्ने र २०२६-२०३६ को लागि वित्तीय आवश्यकता निर्धारण गर्ने ।
- ख) निम्न आधारमा तिनीहरूको क्षमता लेखाजोखा गर्ने;
- ग) अ) महसुल र शुल्क आ) स्व-लगानी इ) कर ई) हस्तान्तरण (Transfer)
- घ) यो समयावधिको लागि वित्तीय अपुग अनुमानित गर्ने र व्यापार, शेयर, इक्विटी र बोनड्सद्वारा अपुग लगानी पूर्ति गर्ने तरिकाहरू पत्ता लगाउने ।

१.५.३. योजना प्रमाणीकरण कार्यशाला

योजना प्रमाणीकरण कार्यशालाको उद्देश्य “ओमसतिया गाउँपालिकाको मस्यौदा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना (२०२६-२०३६)” लाई प्रमाणीकरण गर्नु थियो । कार्यशालाले योजनामा समावेश गरिएका सूचना र तथ्याङ्कको प्रमाणीकरण र समीक्षा गरेको थियो । विशेषगरी, कार्यशाला निम्न मुख्य क्षेत्रहरूमा केन्द्रित थियो ।

खासस्व योजना प्रतिवेदनमा प्रत्येक अध्यायको सामग्री, तथ्याङ्कीय सूचक, रणनीतिक खाकाको सूचना र विश्लेषणात्मक पाठको सन्दर्भमा; आगामी बाटो र कार्ययोजना; यसमा योजनाको कार्यान्वयन चरणहरू, ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

अनुगमन संयन्त्र, प्रोफाइल अद्यावधिक गर्ने समयावधि, आवश्यक फर्म्याटहरु र यो योजनालाई राष्ट्रिय तथ्याङ्कको अंशको रूपमा कसरी व्यवस्थापन, संग्रहण र सुरक्षण गर्न सकिन्छ आदि ।
प्रस्तावित खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाका दूरदृष्टी, परिलक्ष्य, लक्ष्य, रणनीति, अन्य विकास साझेदारहरुको संलग्नता, गाउँपालिकाको खासस्व कार्यक्रमहरुको बजेट, जलवायु परिवर्तनका असर र अनुकूलन योजना, विपद व्यवस्थापनका योजना, संस्थागत क्षमता छलफलका अलावा प्राप्त सूचना र तथ्यांकहरुको पुष्टीकरण;

१.६. योजना तर्जुमाको लागि वास सूचकहरु

यस खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनाले Joint Monitoring Programme (JMP) द्वारा दिगो विकास लक्ष्यहरुको लागि खानेपानी तथा सरसफाईमा अनुगमन स्तरलाई बढाउन र सरल बनाउन विकास गरेको सेवा लिस्नो (Ladder) को आधारमा गाउँपालिका भित्रको वास सेवाको वर्गीकरण गरेको छ । यसले स्थापित स्रोतको वर्गीकरण मात्रै गर्दै, दिगो विकास अनुगमनलाई निरन्तरता पनि प्रदान गर्दछ । यसै अनुरूप खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) अन्तर्गत निम्न सेवाहरुलाई निम्नानुसारका सूचकका आधारमा परिभाषा सहित बर्गिकरण गरिएको छ ।

१.६.१. खानेपानी

सेवा स्तर	परिभाषा
सुरक्षित व्यवस्थापन गरिएको खानेपानी	सुधारिएको स्रोतबाट घर आँगनमै चाहिएको समयमा उपलब्ध; दिसाजन्य जीवाणु र रासायनिक प्रदूषण रहितको खानेपानीको सुविधाहरु
आधारभूत स्तरको खानेपानी	सुधारिएको स्रोतबाट उपलब्ध; घर आँगनदेखि धारासम्म जान आउन र पालो पर्खन समेत गरी ३० मिनेटको दूरीमा उपलब्ध खानेपानीको सुविधाहरु
सीमित स्तरको खानेपानी	सुधारिएको स्रोतबाट उपलब्ध; घर आँगनबाट धारासम्म जान आउन र पालो पर्खन समेत गरी ३० मिनेटभन्दा बढीको दूरीमा उपलब्ध खानेपानीको सुविधाहरु
सुधार नभएको खानेपानी	असुरक्षित इनार वा मूल (स्प्रिङ) बाट उपलब्ध खानेपानीको सुविधाहरु
खानेपानी सेवा नभएको	खोला, बाँध, ताल, पोखरी नदी, नहर वा सिँचाई नहरबाट सिधा खानेपानी सङ्कलन गरिएको सुविधाहरु

१.६.२. सरसफाइ

सेवा स्तर	परिभाषा
सुरक्षित व्यवस्थापन सहितको सरसफाइ	एक घर एक चर्पीको अवधारणामा आधारित; दिसाको स्थलगत वा अफ-साइट ढुवानी गरी सुरक्षित रूपमा व्यवस्थापन गरिएको सरसफाइ सुविधाहरुको प्रयोग
आधारभूत सरसफाइ	एक घर एक चर्पीको अवधारणामा दिसाको सुरक्षित रूपमा व्यवस्थापन गरिएको सरसफाइ सुविधाहरु

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सीमित सरसफाइ	दुई वा दुईभन्दा बढी घरधुरीले प्रयोग गरी दिसाको सुरक्षित व्यवस्थापन गरिएको सरसफाइ सुविधाहरू
सुधार नभएको सरसफाइ	स्ट्याब, प्लेटफर्म नभएको खाल्डो चर्पी, तैरिएको, बाल्टिन चर्पीको सुविधाहरू
खुला दिसायुक्त	खेत, बारी/जमिन, जङ्गल, झाडी, पानीमा, समुद्री तटमा दिसा विसर्जन

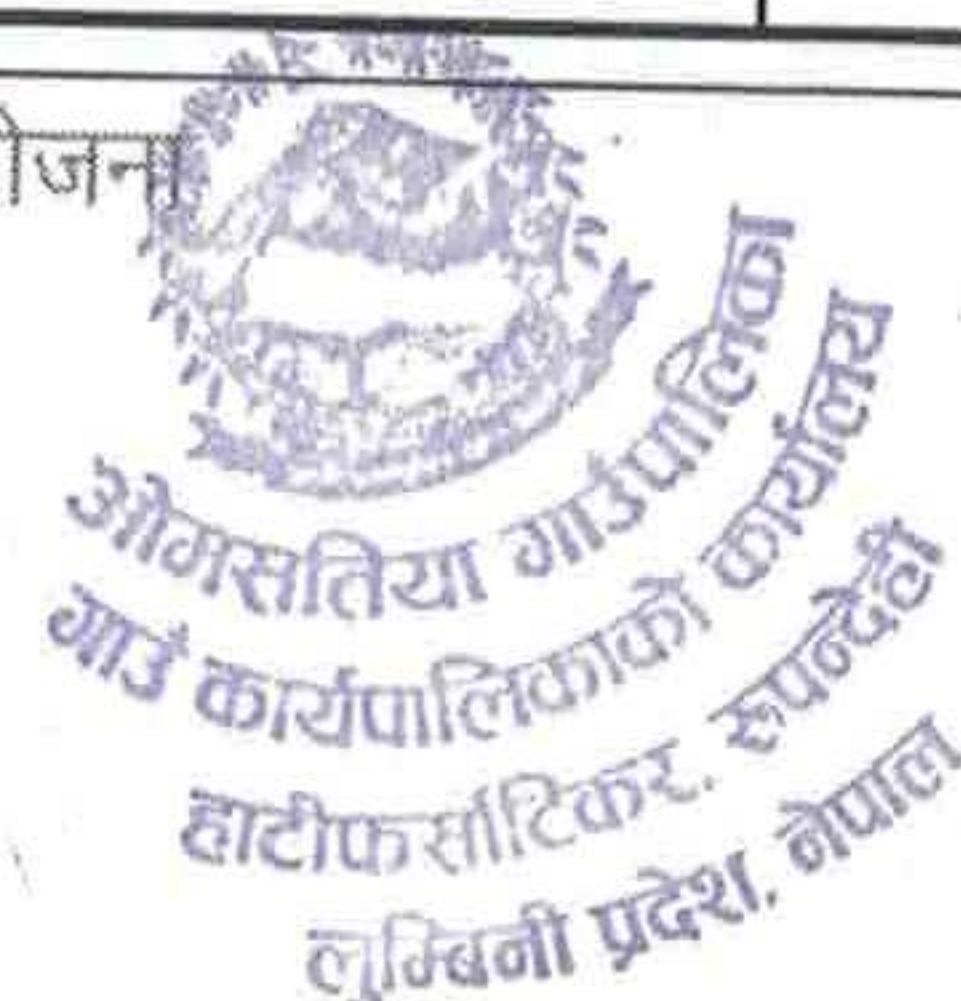
१.६.३. स्वच्छता

सेवा स्तर	परिभाषा
आधारभूत स्वच्छता	परिसरमा साबुन पानी सहितको हात धुने सुविधा भएको
सीमित स्वच्छता	परिसरमा साबुन पानी बिनाको हात धुने सुविधा भएको
स्वच्छता सुविधा नभएको	परिसरमा हात धुने सुविधा नभएको

१.६.४. विद्यालयमा खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू

सेवा स्तर	खानेपानी	सरसफाइ	स्वच्छता
उन्नत	चाहेको अवस्थामा उपलब्ध, सबैको पहुँचमा रहेको, खानेपानी गुणस्तर परीक्षणको आधारमा दिसाजन्य जीवाणु रहित र रासायनिक प्रदूषण रहित खानेपानीको उपलब्धतालाई समावेश गर्न सकिने (राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषित गरिने)	सबैको लागि पर्याप्त सरसफाइका सुविधाहरूको उपलब्धता, सफाइको निरीक्षण भएको, महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापन उपयुक्त सुविधाहरूको उपलब्धता समावेश गर्न सकिने (राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषित गरिने)	सबैका लागि अत्यावश्यक अवस्थामा हात धुने सुविधाहरूको उपलब्धता, महिनावारी स्वच्छताको शिक्षा र साधनहरू वितरण भएको (राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषित गरिने)
आधारभूत	विद्यालयमा सुधारिएको स्रोतबाट खानेपानीको उपलब्ध भएको	विद्यालयमा लैङ्गिक-मैत्री र प्रयोग गर्न सकिने अवस्थाको सुधारिएको सुविधाहरू भएको	साबुन पानी सहितको हात धुने सुविधाहरू भएको

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सीमित	सुधारिएको स्रोत (पाइपबाट खानेपानी, संरक्षित कुवा/मूल/ स्प्रिङ, वर्षात् को पानी, बोतलको पानी); तर सर्वेक्षणको समयमा पानीको उपलब्धता नभएको	सुधारिएको सुविधाहरू (फ्लस/पोअर, स्ल्याब सहितको खाल्डे र कम्पोस्टिङ चर्पी); तर लैङ्गिक-मैत्री नभएको वा प्रयोग गर्ने अवस्थामा नरहेको	पानी भएको तर साबुन नभएको हात धुने सुविधाहरू भएको
सेवा नभएको	खानेपानी नभएको वा सुधार नभएको स्रोत (संरक्षण नगरिएको कुवा/मूल/ स्प्रिङ, सतहको पानी ट्याङ्करबाट ल्याएको)	शौचालय नभएको वा असुरक्षित सुविधाहरू (खाल्डे चर्पी, स्ल्याब वा प्लेटफर्म नभएको चर्पीहरू, तैरिएको चर्पी, बाल्टिन चर्पी)	हात धुने सुविधाहरू नभएको विद्यालय वा पानी सहितको हात धुने सुविधा नभएको

१.६.५. स्वास्थ्य संस्थामा खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू

सेवा स्तर	खानेपानी	सरसफाइ	स्वच्छता	स्वास्थ्य संस्थामा फोहोर व्यवस्थापन	वातावरणीय सफाइ
उन्नत	राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषित गरिने	राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषित गरिने	राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषित गरिने	राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषित गरिने	राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषित गरिने
आधारभूत	सुधारिएको स्रोतबाट घर आँगनमा खानेपानीको उपलब्धता	प्रयोग गर्न योग्य सुधारिएको सरसफाइ सुविधाहरू र कम्तीमा एउटा चर्पी कर्मचारीलाई छुट्टाइएको; कम्तीमा एउटा लैङ्गिक-मैत्री महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापनको लागि छुट्टाइएको र कम्तीमा एउटा चर्पी अपाङ्ग-मैत्री भएको	प्रयोग गर्न योग्य हात धुने (पानी र साबुन/वा र अल्कोहलमा आधारित हात सफा गर्ने वस्तु) सुविधा संस्थामा भएको र ५ मिटरको दूरीभित्र चर्पीको सुविधा भएको	कम्तीमा तीन गोटा फोहोर फाल्ने भाँडोमा फोहोर छुट्टाइएको र धारिलो र सङ्क्रामक फोहोर प्रशोधित वा सुरक्षित व्यवस्थापन गरिएको	सरसफाइको आधारभूत प्रोटोकल भएको र सरसफाइ गर्ने जिम्मेवारी पाएका कर्मचारीले तालिम प्राप्त गरेको

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

१०

(Signature)
कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सीमित	सुधारिएको स्रोतबाट घर आँगनदेखि ५०० मिटरको दूरीमा खानेपानीको उपलब्धता तर आधारभूत स्तरको आवश्यकताहरू पुरा नभएको	कम्तीमा एउटा सुधारिएको सरसफाइ सुविधा भएको, तर आधारभूत सेवाको सबै मापदण्ड पुरा नभएको	उपचार स्थानमा वा चर्पीमा प्रयोग गर्न सकिने अवस्थाको हात धुने सुविधाहरूको उपलब्ध भएको वा दुबै मध्ये एक भएको	सीमित छुट्टाउने र वा धारिलो र सङ्क्रामक फोहोरको विसर्जन वा प्रशोधन गर्ने, तर आधारभूत स्तरको सेवाको मापदण्ड पुरा नभएको	सफाइ प्रोटोकल भएको र वा कम्तीमा केही कर्मचारीले सरसफाइ सम्बन्धी तालिम प्राप्त गरेको
सेवा नभएको	खानेपानीको असुरक्षित स्रोत जस्तै इनार, कुवा वा खोला वा सतहको पानी; वा सुधारिएको स्रोत घर आँगनबाट ५०० मिटरको दूरीको धारा वा त्यो धारामा पानीको सुविधा नभएको	चर्पीका सुविधाहरू असुरक्षित (स्ल्याब र प्लेटफर्म बिनाको खाल्डो चर्पी, तैरिएको चर्पी, बाल्टिन चर्पीहरू) वा चर्पीको सुविधा नै नभएको	उपचार स्थानमा वा चर्पीमा प्रयोग गर्न हुने अवस्थामा हात धुने सुविधाहरू नभएको	छुट्टै फोहोर फाल्ने भाँडो र वा धारिलो र सङ्क्रामक फोहोरको सुरक्षित विसर्जन/प्रशोधन गर्ने सुविधा नभएको	सफाइ प्रोटोकल नभएको र कर्मचारीहरूले सफाइ तालिम प्राप्त नगरेको

१.७. खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजना तर्जुमा औजार को रूपमा एनवास (NWASH Mobile Apps)

ओमसतिया गाउँपालिकाले खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना तर्जुमा औजार को रूपमा प्रयोग गरेको एनवास (NWASH Mobile Apps) वेबमा आधारित योजना तर्जुमा औजार हो । यसले गाउँपालिका स्तरमा पूर्ण रूपमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) कभरेज प्राप्त गर्न आवश्यक योजना र लागत तयार गर्दछ । यो औजार प्रयोगको लागि (<http://nwash.gov.np/dashboard>) मा उपलब्ध छ । यसले सन् २०२६-२०३६ सम्मको निम्ति प्रस्तावित आयोजना र कार्यक्रमहरूको विस्तृत लागत र मात्राको स्पष्ट प्रस्तुति समेत प्रदान गर्दछ । यो औजार प्रयोग गर्न तलका शर्तहरू पुरा गर्नु पर्नेछ ।

१. खानेपानी मन्त्रालयको अधिकार प्राप्त (UserName र Password) व्यक्तिले यो औजारको प्रयोग गर्न सक्नेछन् ।
२. मौजुदा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवा तथा संरचनाहरूको तथ्यांक संकलन, लेखाजोखा र मस्यौदा १.५.२ अनुसार गर्नुपर्दछ ।
३. भिजनिङ कार्यशाला (Visioning Workshop) तथा रणनीतिक योजना तर्जुमा कार्यशाला सञ्चालन गर्न यो औजारलाई राम्रोसँग बुझ्नेको, सहजीकरण सीप भएको सहजकर्ताको आवश्यक पर्दछ ।

[Signature]
कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

२. ओमसतिया गाउँपालिका

२.१. भौगोलिक अवस्थिति र बनौट

ओमसतिया गाउँपालिका लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्लामा अवस्थित छ । सन् २०२१ को जनगणना सर्वेक्षण अनुसार ओमसतिया गाउँपालिकामा कुल घरधुरी ८,०८२ तथा पुरुष २०,४५२ र महिला २०,६८९ गरि कुल जनसंख्या ४१,१४१ रहेको छ । यस गाउँपालिकाको क्षेत्रफल ४८.५४ बर्ग कि.मी रहेको छ ।

तालिका २-१ : वडागत रूपमा घरधुरी र जनसङ्ख्या

क्र. सं.	परामिति	विवरण
१	गाउँपालिकाको नाम	ओमसतिया गाउँपालिका
२	कोड सङ्ख्या	५०८०९
३	स्थान/ठेगाना	रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश
४	गाउँपालिकाको जम्मा जनसङ्ख्या	४११४१
५	गाउँपालिकामा जम्मा घरधुरी	८०८२
६	गाउँपालिकामा पाइप सञ्जालको खानेपानी सुविधाबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या	४०१५
७	गाउँपालिकामा पाइप सञ्जालको खानेपानी सुविधाबाट लाभान्वित घरधुरी	७२९
८	खानेपानी सुविधाको पहुँच (जनसङ्ख्या %)	०.०९
९	खानेपानी सुविधा पहुँचको घरधुरी (घरधुरी %)	०.१८
१०	चर्पीको पहुँच पुगेको घरधुरी	७०५९
११	सरसफाई सुविधाको पहुँच (घरधुरी %)	९३.१८
१२	२०२६-२०३६ को लागि जम्मा वास लागत	२४५८७८१८२४

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

रुपन्देही जिल्ला
ओमसतिया गाउँपालिका

Ward 1: Siyan Gaunpalika
Ward 2: Mayadevi Gaunpalika
Ward 3: Tilotama Nagarpalika
Ward 4: Siddharthanagar Nagarpalika
Ward 5: Rohini Gaunpalika
Ward 6: Doudaha Nagarpalika

Nawalparasi

Scale: 0 1 2 4 Km

Legend:
N: North Arrow
—: Road
~: River
---: Boundary
---: Water Body

Source: Surveyed by S. K. Paudyal, 2073 B.S.
Projection: UTM, Zone 48 N, Datum: Everest 1988, Scale: 1:50,000

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

२.२. भू-उपयोग तथा वातावरण

ओमसतिया गाउँपालिकाको ६.७ वर्ग किमि भू-भाग वन क्षेत्रले ओगटेको छ । यस गाउँपालिकामा माटोको बनवट, खेतियोग्य जमीन, बस्तीयोग्य क्षेत्र आदिको विस्तृत अध्ययनको आधारमा नगरवासीहरुको आर्थिक हैसियत बृद्धि गर्न र वातावरणमा प्रतिकूल असर पर्न नदिन के कस्ता उत्पादन प्रणाली तथा नीतिहरु अवलम्बन गर्न सकिन्छ भन्ने विषयमा विस्तृत अध्ययन गरी योजना निर्माण पश्चात कार्यान्वयन गर्नुपर्ने देखिन्छ । ओमसतिया गाउँपालिका औसत तापक्रम - २४ देखि ३५ ° सिन्टिग्रेड सम्म र वार्षिक वर्षा - १८०० मिलि लिटरदेखि - २००० मिलि लिटर हुने गरेको छ ।

२.३. प्रशासनिक एकाइ

यस गाउँपालिकामा हाल ६ वटा वडा कायम रहेका छन् । हालको वडामा समावेश साविकका गाविस तथा वडाहरुको विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २-२ : गाउँपालिका वडा विभाजन

वडा नं.	गाउँपालिकामा समावेश गरिएका पुराना गाविस र गाउँपालिका	पुराना वडा नं.
१	ठुटिपिपल	पडसरी गाविसका ५, ७, ८ र ९
२	पडसरी	पडसरी गाविसका ५, ७, ८ र ९
३	हाटीफर्साटिकर	हाटीफर्साटिकर गाविस
४	बसन्तपुर	बसन्तपुर गाविस
५	पट्खौली	पट्खौली गाविस
६	छोटकी रामनगर	छोटकी रामनगर

२.४. जनसंख्या र जनसाङ्ख्यिक विशेषताहरू

२.४.१. जातजाति र अन्य जनसाङ्ख्यिक विवरण

ओमसतिया गाउँपालिकामा ८,०८२ बस्तीहरू रहेका छन् । धेरैजसो वडाका बस्तीहरू घना रहेका छन् । वडा नं. १, २, ४ र ६ का बस्तीहरू बाक्लो (बजार) रहेका छन् ।

सन् २०२१ को जनगणना अनुसार ओमसतिया गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या ४१,१४१ छ ।

गाउँपालिकामा महिला र पुरुषको जनसङ्ख्या प्रतिशत क्रमश ५०.२८%, ४९.७२% रहेको छ ।

वडा अनुसारको जनसङ्ख्या वितरण तल तालिकामा दिइएको छ ।

उमेरगत हिसावले ओमसतिया गाउँपालिकामा पाँच वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या ३,३३७, ६-१६ वर्ष उमेरको जनसङ्ख्या ७,३२५, १७-६० वर्ष उमेरको जनसङ्ख्या २६,८८४ र ६० वर्षभन्दा माथि उमेरको जनसङ्ख्या ३,५९५ रहेको छ । एकल महिला (अविवाहित र विधवा) को जनसङ्ख्या १,२४८ र अपाङ्गता (महिला र पुरुष) को जनसङ्ख्या १,६०८ रहेको देखिन्छ । तलको तालिकामा वडागत रूपमा घरधुरी, महिला तथा

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

पुरुष जनसङ्ख्या दिइएको छ ।

तालिका २-३ : वडागत रूपमा घरधुरी र जनसङ्ख्या

वडा नं	२०२१ सर्वेक्षण अनुसार				
	घरधुरी	जनसङ्ख्या			औसत घरधुरी
		पुरुष	महिला	जम्मा	
१	१२५०	३३००	३२००	६५००	५.२
२	१३५०	३५५०	३४५०	७०००	५.१८
३	१२००	३१५०	३०५०	६२००	५.१७
४	१६५०	४३२०	४१८०	८५००	५.१५
५	१५००	३९७०	३८३०	७८००	५.२
६	११३२	२६२०	२५२१	५१४१	४.५४
जम्मा	८०८२	२०९१०	२०२३१	४११४१	५.०९

माथि तालिकामा प्रस्तुत भए अनुसारको वडागत जनसङ्ख्या वितरणलाई आधार मान्दा हाल गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या ४१,१४१ पुगेको देखिन्छ ।

२.५. जनसङ्ख्याको गतिशिलता र बसाइ सराईको स्थिति

ओमसतिया गाउँपालिकामा हालसम्म दर्ता भएको व्यक्तिगत घटनाको आधारमा गाउँपालिका भित्र कुल २८,५०० जन्मदर्ता, ३,२०० मृत्यु दर्ता, ४,५०० विवाह दर्ता र बसाइ सराईको घटना भएको देखिन्छ । बसाइ सराईको सन्दर्भमा २०११ देखि २०२१ सम्म करिब १,२०० घरपरिवार अन्यत्र बसाईसराई गरी गएको र ८०० घरपरिवार बसाईसराई गरी आएको पाइन्छ । जनगणना २०२१ अनुसार गाउँपालिकाको जनसंख्या ४१,१४१ रहेको र वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर करिब १.५% रहेको देखिन्छ । साथै, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागद्वारा गरिएको अध्ययन अनुसार यस गाउँपालिकाको बसाई सराईको स्थिति मुख्यतः रोजगारीका लागि विदेशतर्फको श्रम बसाईसराईमा केन्द्रित रहेको देखिन्छ ।

२.६. भौतिक पूर्वाधारको अवस्था

यस गाउँपालिका क्षेत्र भौतिक पूर्वाधारको अवस्थाको आधारमा समृद्ध देखिन्छ । गाउँपालिका क्षेत्र भित्र पक्कि सडक करिब ४५ कि.मि. रहेको छ । २०२१ जनगणना मा गरिएको सर्वेक्षण अनुसार गाउँपालिकामा विद्युतको पहुँचको हकमा उर्जाको रूपमा जलविद्युत प्रयोग गर्ने घरपरिवार करिब ७,२०० अर्थात करिब ८९% प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका सरकारीतर्फका शैक्षिक संस्थाहरु २० वटा र १७ नीजि शैक्षिक संस्थाहरु रहेका छन् । स्वास्थ्य संस्थाहरुको हकमा गाउँपालिका क्षेत्र भित्र ६ स्वास्थ्य केन्द्र, रहेका छन् ।

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

१५

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

२.७. आर्थिक अवस्था, गतिविधि र पेशा

ओमसतिया गाउँपालिका भित्रका पडसरी, हाटीफर्साटिकर, बसन्तपुर, पटखौली र छोटी रामनगर बजारहरु आँफैमा रुपन्देही जिल्लाको प्रमुख व्यापारिक केन्द्रहरु हुन् । कृषी, पशु एवम् कच्चा पदार्थको सुलभ उपलब्धता, गाउँपालिकाको सवैजसो वडा तथा बस्तीहरुमा सडक, बिजुली, पानी लगायतका आधारभूत पूर्वाधारको विकास तथा उद्द्योग स्थापनाका लागि पर्याप्त समथार जमीन यस गाउँपालिकामा रहेको हुँदा गाउँपालिकामा कृषी, पशु, बन लगायतका उद्द्योगका साथै शैक्षिक पर्यटन, घरबास (Home-Stay) तथा साहसिक पर्यटन समेतको विकासको प्रचुर सम्भावना रहेको छ ।

खाद्यान्न, दलहन, तेलहन, सिट्रस (अमिलो जातका फलफूल) को उत्पादन, गाई, भैँसी, भेडा, बाख्रा जस्ता पशुजन्य उत्पादन, बेसीका उर्वरशिल भूमी र सिंचित क्षेत्रको विस्तार, वैदेशिक रोजगारी र विप्रेषण, बैंक तथा वित्तिय क्षेत्र र सहकारीको विस्तार, मन्दिर क्षेत्रको विकास र विस्तारले पर्यटन क्षेत्रमा थप टेवा पुग्न गइ आर्थिक उपार्जनमा सहयोग पुग्ने देखिन्छ । साथै बस्तीबस्तीमा स्थानिय बजारको विस्तारबाट यहाँका बासिन्दाहरुको आर्थिक गतिविधि बढिरहेको देखिन्छ ।

यस गाउँपालिकाको आर्थिक तथा सामाजिक विकासमा यहाँका वित्तिय तथा सहकारी संस्थाहरुको पनि भूमिका महत्वपूर्ण रहेको छ । सहकारी संस्थाहरुले स्थानिय स्तरको वचतलाइ गाउँपालिका बाहिर जानबाट रोकी स्थानिय क्षेत्रमा विभिन्न आयमूलक कार्यमा लगानी गरिरहेको छ । यस गाउँपालिकामा हाल करिब १२ वटा लघुवित्त तथा ऋण सहकारी संस्था र ३ वटा वाणिज्य बैंकहरुले आर्थिक तथा बैकिङ गतिविधिहरु संचालन गरि रहेका छन् । सन् २०२१ को जनगणना मुताविकको ओमसतिया गाउँपालिकामा रहेका जम्मा ८०८२ घरधुरी मध्य ५,१०० घरधुरी कृषि/पशुपालन, ८५० घरधुरी व्यापार, ६०० घरधुरी जागिर, १,५३२ घरधुरी वैदेशिक रोजगारीमा रहेका छन् ।

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

३. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) अवस्थाको विश्लेषण

यस खण्डले गाउँपालिकामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व)को मौजुदा अवस्था र चुनौतीहरूको विस्तृत लेखाजोखा गर्दछ । यसले विषयगत क्षेत्रहरू: खानेपानी सेवा, सरसफाइ तथा स्वच्छता, सामुदायिक सरसफाइ सेवा, विद्यालयमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधा र स्वास्थ्य संस्थाको वर्तमान स्थिति स्पष्ट देखाउँछ र लक्षित अवस्था तथा वर्तमान अवस्था विचको अन्तर (gap) पनि स्पष्ट देखाउँछ । यसबाट वर्तमान अवस्थाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुशासन, वित्तीय व्यवस्था र अन्तर (gap) पहिचान, यी सवालसँग सम्बन्धित चुनौतीहरू र निष्कर्षको सारांश प्राप्त हुन्छ ।

यस खण्डमा ओमसतिया गाउँपालिकाको मुख्य खानेपानी प्रविधिहरू, JMP (Joint Monitoring Programme) को क्षेत्रगत परिभाषामा आधारित ओमसतिया गाउँपालिकाको खानेपानी सेवाको कभरेज र विश्लेषण प्रस्तुत गरिएको छ ।

३.१. खानेपानीका प्राथमिक स्रोतहरू

ओमसतिया गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना निर्माणका क्रममा गरिएको सर्वेक्षण अनुसार गाउँपालिकाभित्र पाइप प्रणालीको खानेपानी सेवाले ९% ओगटेको छ । गाउँपालिकामा पाइप प्रणालीको खानेपानी सेवा अन्तर्गत सुरक्षित खानेपानीको सेवा छैन र ९% आधारभूत स्तरको खानेपानी सेवा पुगेको देखिन्छ । त्यसै गरि ट्युबवेल प्रणालीले जम्मा खानेपानी सेवाको ९५% ओगटेको छ । ट्युबवेल प्रणालीको खानेपानी सेवा अन्तर्गत चाहिँ सुरक्षित खानेपानी सेवा ९५% र ५% आधारभूत स्तरको खानेपानी सेवा पुगेको देखिन्छ ।

कुल १४% जनसङ्ख्यामा खानेपानीको पहुँच पुगेको छ भने ८५% जनसङ्ख्यामा खानेपानीको पहुँच पुगेको छैन र बाँकी सबै जनसङ्ख्या सीमित तथा असुरक्षित खानेपानी सेवा लिएका भित्र पर्दछन् ।

तालिका ३-१ : मौजुदा वास प्रणालीको अवस्था

क्र. सं.	सेवाका प्रकारहरू	प्रणाली को सङ्ख्या	लाभान्वित जनसङ्ख्या	यो के हो?
१	पाइप सञ्जालको खानेपानी	१	४०१५	कम्तीमा एउटा सङ्कलन इनटेक सहितको पाइप खानेपानी प्रणाली, कम्तीमा एउटा धाराको पाइप सञ्जाल खानेपानी प्रणाली
२	ट्युबवेलहरू (१०%)	७३५२	४०४३६	सार्वजनिक त निजी प्रयोगको लागि स्यालो ट्युबवेल
३	मानव मलमुत्रजन्य फोहोर	०	०	मानव मलमुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन प्रणाली
४	ठोस फोहोर व्यवस्थापन	०	०	सामुदायिक ठोस फोहोर व्यवस्थापन प्रणाली
५	फोहोरपानी प्रशोधन प्रणाली	०	०	ढल सञ्जाल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन प्रणाली

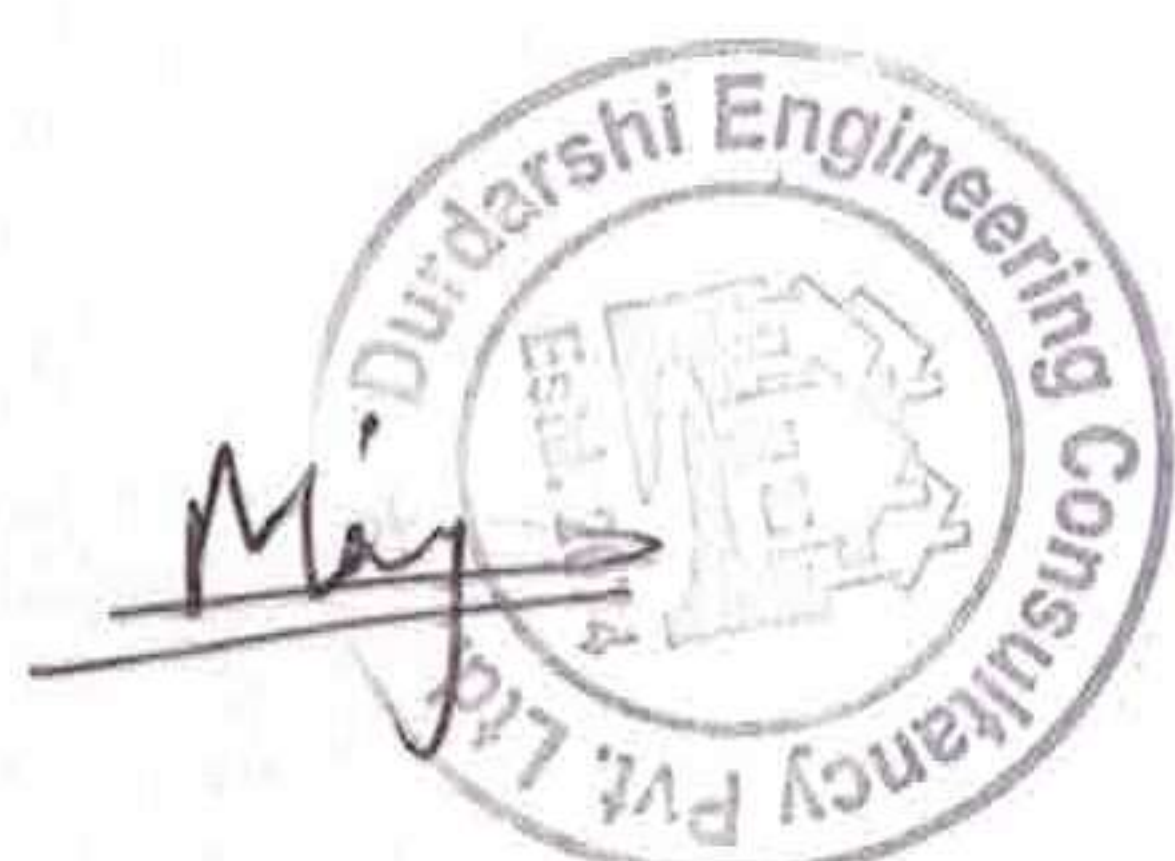
३.२. मौजुदा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) प्रणालीको अवस्था

३.२.१. गाउँपालिकाको मौजुदा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) प्रणालीको अवस्था

गाउँपालिकाको मौजुदा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) प्रणालीको अवस्था अध्ययन गर्दा

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

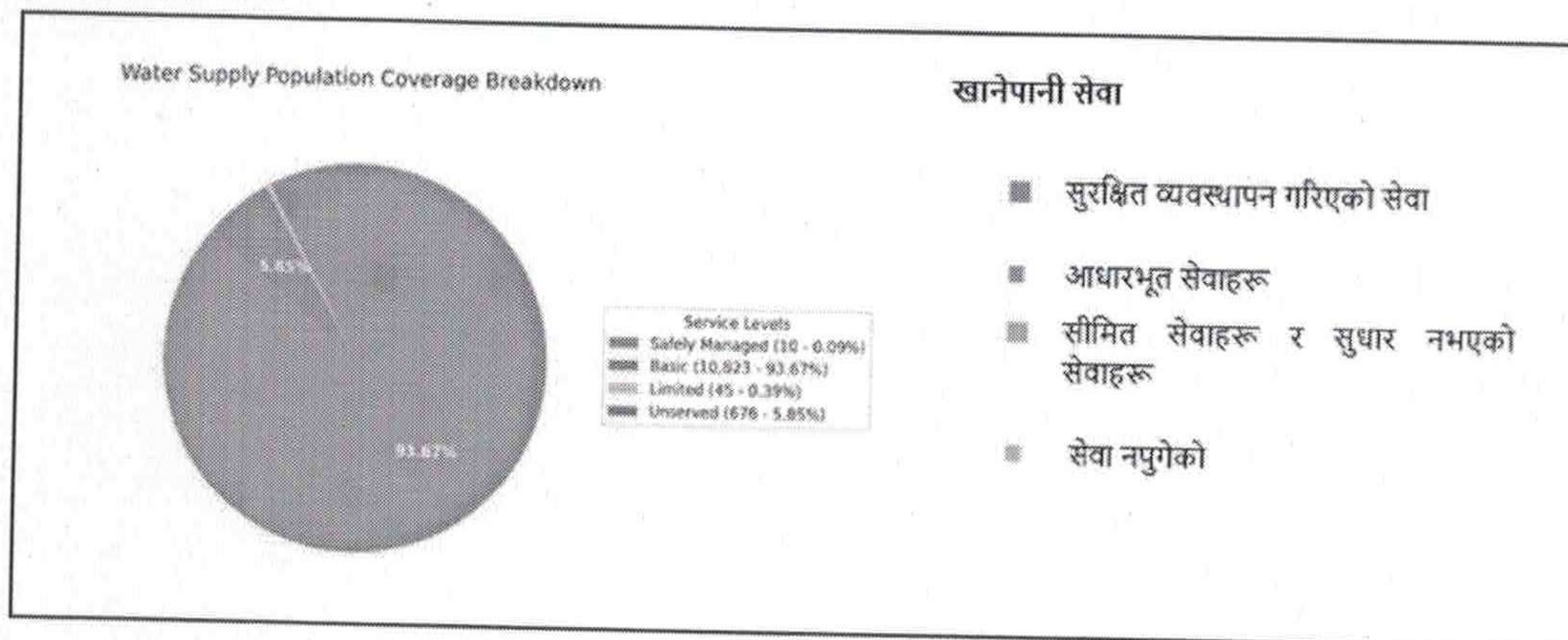
१७

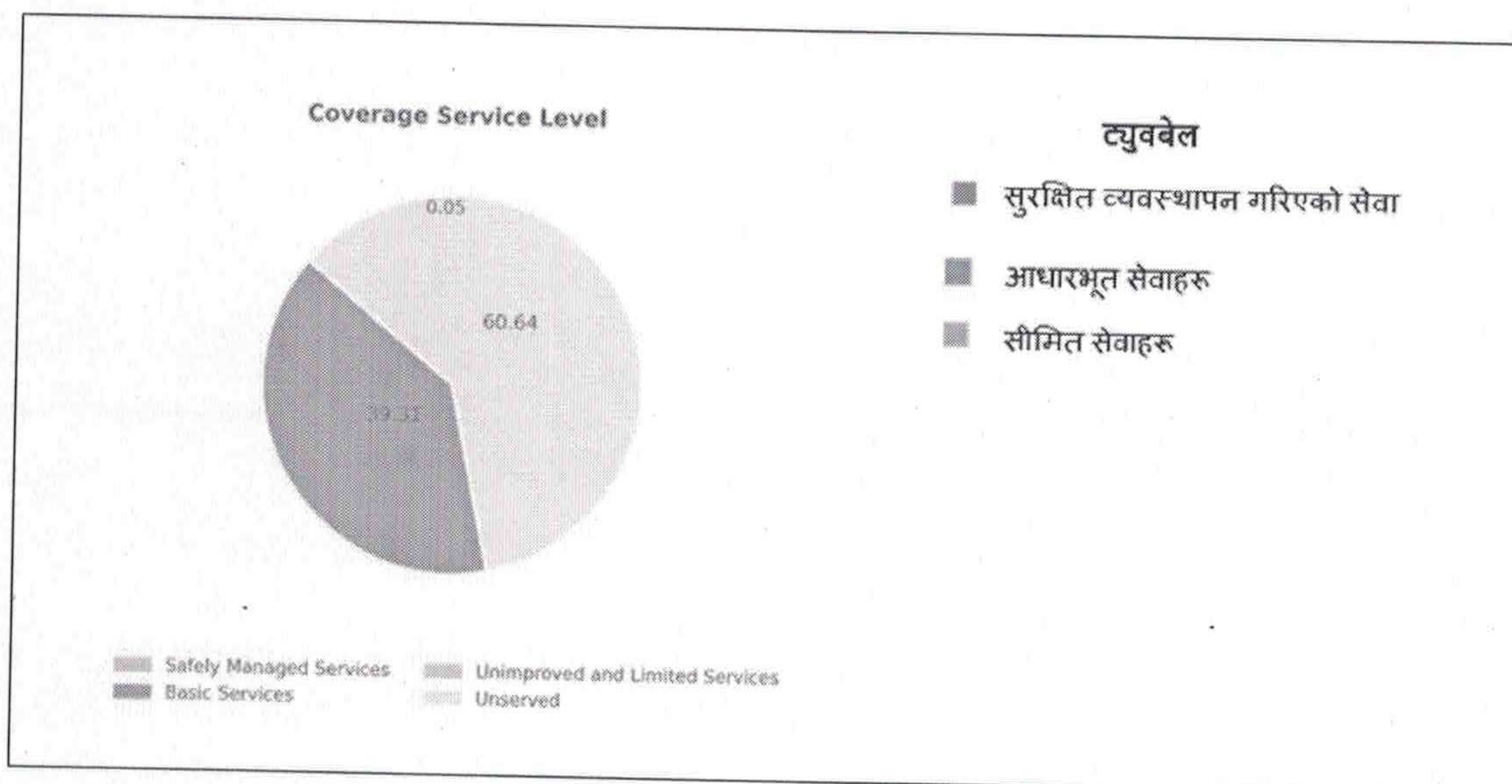
कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

गाउँपालिका भित्र निम्न खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रणालीहरू रहेको देखिन्छ । गाउँपालिकामा मौजुदा सन्चालित, अर्द्ध सन्चालित वा आँशिक सन्चालित खानेपानी आयोजनाहरू वडागत रुपमा हेर्दा का ९% घरधुरीले पाइप प्रणालीबाट खानेपानी सेवा प्राप्त गरेको देखिन्छ भने ९५% घरधुरीहरूले ट्यूबवेलबाट खानेपानी सेवा प्राप्त गरेको देखिन्छ । यसको विस्तृत विवरण तलको तालिका अनुसार रहेको छ जसमा वडागत बस्तीहरू र खानेपानीको विवरण दिइएको छ ।

चित्र ३-१ : खानेपानी सेवा

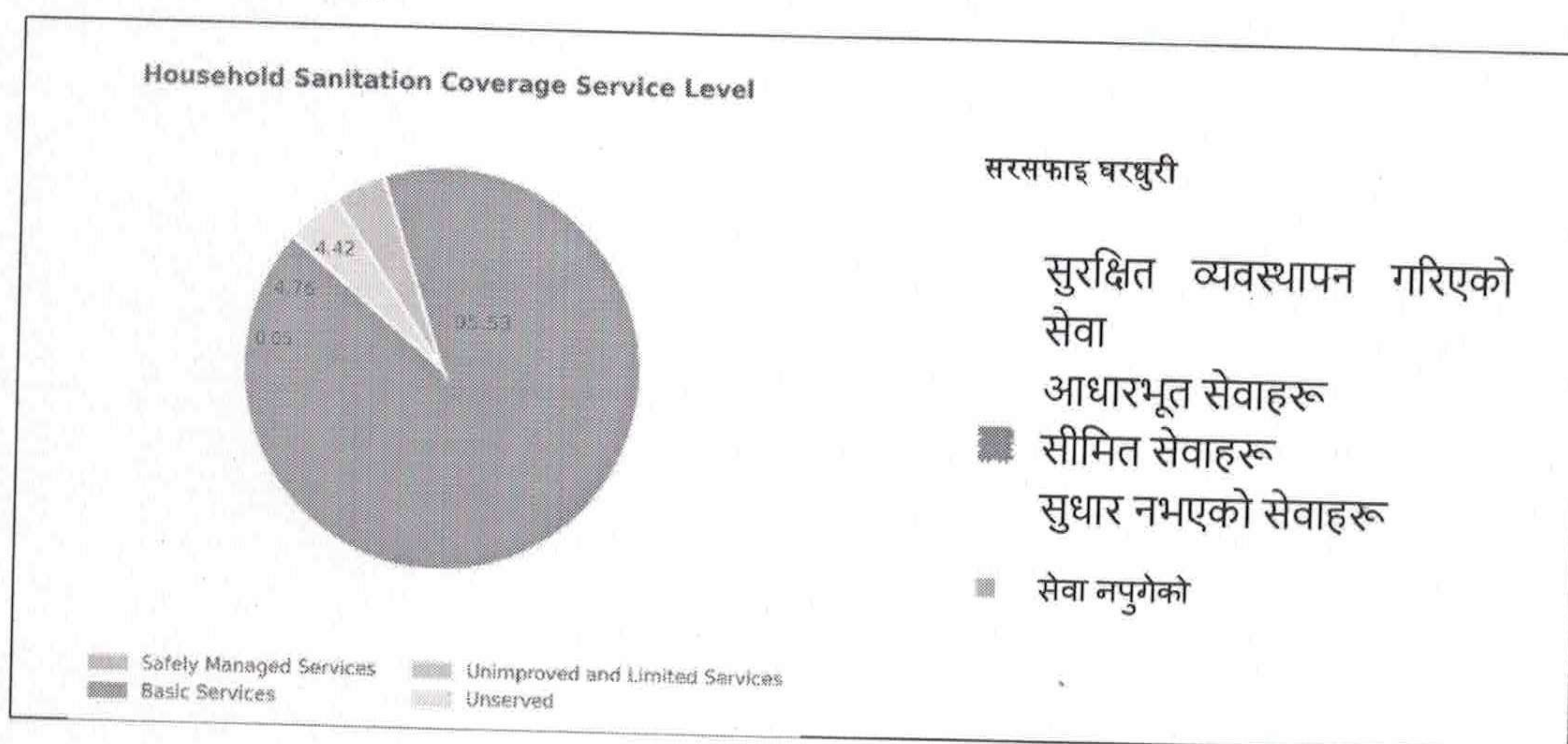

चित्र ३-२ : ट्युबवेल

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

चित्र ३-३ : सरसफाइ घरधुरी

३.२.२. घरायसी स्तरमा पहुँच र सेवा स्तर

घरायसी स्तरमा खानेपानी सेवाको पहुँच र कभरेजको अवस्था माथि मा प्रस्तुत गरिएको छ । त्यसमध्ये सुरक्षित सरसफाइको सेवा र आधारभूत सरसफाइको सेवा ६२% र २४% जनसङ्ख्याले प्राप्त गरेको देखिन्छ ।

३.२.३. मानव मलमुत्र-जन्य फोहोर व्यवस्थापन:

हालसम्म गाउँपालिकामा यो सेवा र सुविधाको उपलब्धता नरहेको देखिन्छ।

३.२.४. ढल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्र:

ढल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्रको सञ्जाल सेवा पनि हालसम्म यो गाउँपालिका उपलब्ध रहेको छैन।

३.२.५. ठोस फोहोर व्यवस्थापन:

गाउँपालिकामा ठोस फोहोर सेवा र सुविधाको नरहेको

तालिका ३-२ : घरायसी र सेवा

S.N	Population Served with	Water Supply		Tubewells		HH Sanitation		FSM		WWTP with Sewer		SWM	
		Pop	%	Pop	%	Pop	%	Pop	%	Pop	%	Pop	%
1	Safely Managed Services	1	0.01	1	0.01	20	0.05	-	-	-	-	-	-

2	Basic Services	108 23	56.89	7477	39.31	37513	95.53	-	-	-	-	-	-
3	Total Served	108 24	56.9	7478	39.32	37533	95.58	-	-	-	-	-	-
4	Limited Services	45	0.24	-	-	1736	4.42	-	-	-	-	-	-
5	Unimproved Services	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Unserved	676	3.55	-	-	1868	4.76	115 45	100	392 69	-	115 45	100
	Total Population	115 45	60.69	7478	39.32	39269	104.76	115 45	100	-	-	115 45	100

३.३. सरसफाइ र स्वच्छता:

तलको तालिकाले गाउँपालिका भित्रको सरसफाइ र स्वच्छताको सेवा स्तरलाई देखाउँछ । कुल ८५.१८% घरधुरीमा हात धुने सुविधाहरू रहेका छन् । यी सबै घरधुरीहरूमा हात धुने सुविधाको नजिकै साबुन राख्ने व्यवस्था पनि रहेको पाइयो । सर्वेक्षणले गाउँपालिका भित्र ३६७ घरधुरीमा चर्पी नभएको देखाएको छ तर ती घरहरूमा पनि हात धुने सुविधाहरू निर्माण भएको पाइन्छ ।

तालिका ३-३ : सरसफाइ र स्वच्छताको सेवा स्तर

S.N	Service Level	House holds	Populations	No of Private Toilets	No of HH with Presence of Handwashing facility	No of HH with Presence of soap near to handwashing facility	No of disabled friendly toilets	No of HH presence of water in toilet
1	Safely Managed	4	20	4	4	4	1	4
2	Basic	7370	37513	7370	6413	6413	-	6413
3	Limited	341	1736	-	244	246	-	244
4	Unimproved	-	-	-	-	-	-	-
5	No Toilet	367	1868	-	222	222	-	222
	Total	8082	41137	7374	6883	6885	1	6883

३.४. संस्थाहरूमा कभरेज र समुच्च सेवा स्तर

गाउँपालिका भित्रका संस्थाहरूमा खासस्व को अवस्था, JMP (Joint Monitoring Programme) को खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रगत परिभाषामा आधारित रहि सङ्ख्याको हिसाबले प्रस्तुत गरिएको छ । सेवाको स्तरहरू बर्गिकरण पनि JMP कै सूचकमा आधारित रहि उन्नत, आधारभूत, सीमित र सेवा नभएको भनि गरिएको छ । यसको विस्तृत टिपोट (Name of the Note) <http://nwash.gov.np/dashboard> मा हेर्न सकिन्छ ।

तालिका ३-४ : संस्थाहरूमा कभरेज र समुच्च सेवा स्तर

S N	Number of institutions with	School					HCF					Public Places				
		Advanced	Basic	Limited	No	Total	Advanced	Basic	Limited	No	Total	Advanced	Basic	Limited	No	Total
1	Water Supply	2	30	4	1	37	0	0	6	0	6	0	1	0	0	1
2	Sanitation	0	34	2	0	36	0	0	6	0	6	0	0	1	0	1
3	Hygiene	0	0	26	11	37	0	0	6	0	6	0	0	1	0	1
4	Environment sanitation	0	0	37	0	37	0	0	6	0	6	0	0	1	0	1

३.५. विद्यालयमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू

ओमसतिया गाउँपालिका अन्तर्गत कुल ३७ वटा सामुदायिक तथा निजी विद्यालयहरू संचालनमा छन् । त्यसमध्ये ४ वटा अलग्गै बाल विकास केन्द्र, २१ वटा आधारभूत तहको विद्यालय र १२ वटा माध्यमिक तहको विद्यालय स्तरका शैक्षिक संस्थाहरू छन् । सबै शैक्षिक संस्थाहरूमा गरि कुल ७५६८ बिद्यार्थीहरू अध्ययनरत छन् । यी सम्पूर्ण विद्यालयहरूमा खानेपानी तथा सरसफाइको सुविधा को सर्वेक्षण एनवास मोबाइल एप्स बाट गरिएको थियो । सर्वेक्षणबाट प्राप्त तथ्याङ्कहरूको विस्तृत विवरण तलका तालिकाहरूमा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ३-५ : शैक्षिक संस्थामा सुधारिएको खानेपानी प्रणाली

S.N	Water Supply Syatem	No of Schools	Students
1	Improved	34	6689
2	Unimproved	3	879
Total		37	7568

तलको तालिकामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवाहरूको विभिन्न सेवा स्तरमा विद्यालयको सङ्ख्या र लाभान्वित विद्यार्थीको सङ्ख्या दिइएको छ ।

तालिका ३-६ : शैक्षिक संस्थाको सेवा स्तर

S.N	Service Level	Water Supply		Sanitation		Hygiene	
		No of Schools	Students	No of Schools	Students	No of Schools	Students
1	No Service	1	103	0	0	11	1829
2	Basic	30	6052	34	7216	0	0
3	Limited	4	1300	2	198	26	5739
4	Advanced	2	113	0	0	0	0
Total		37	7568	36	7414	37	7568

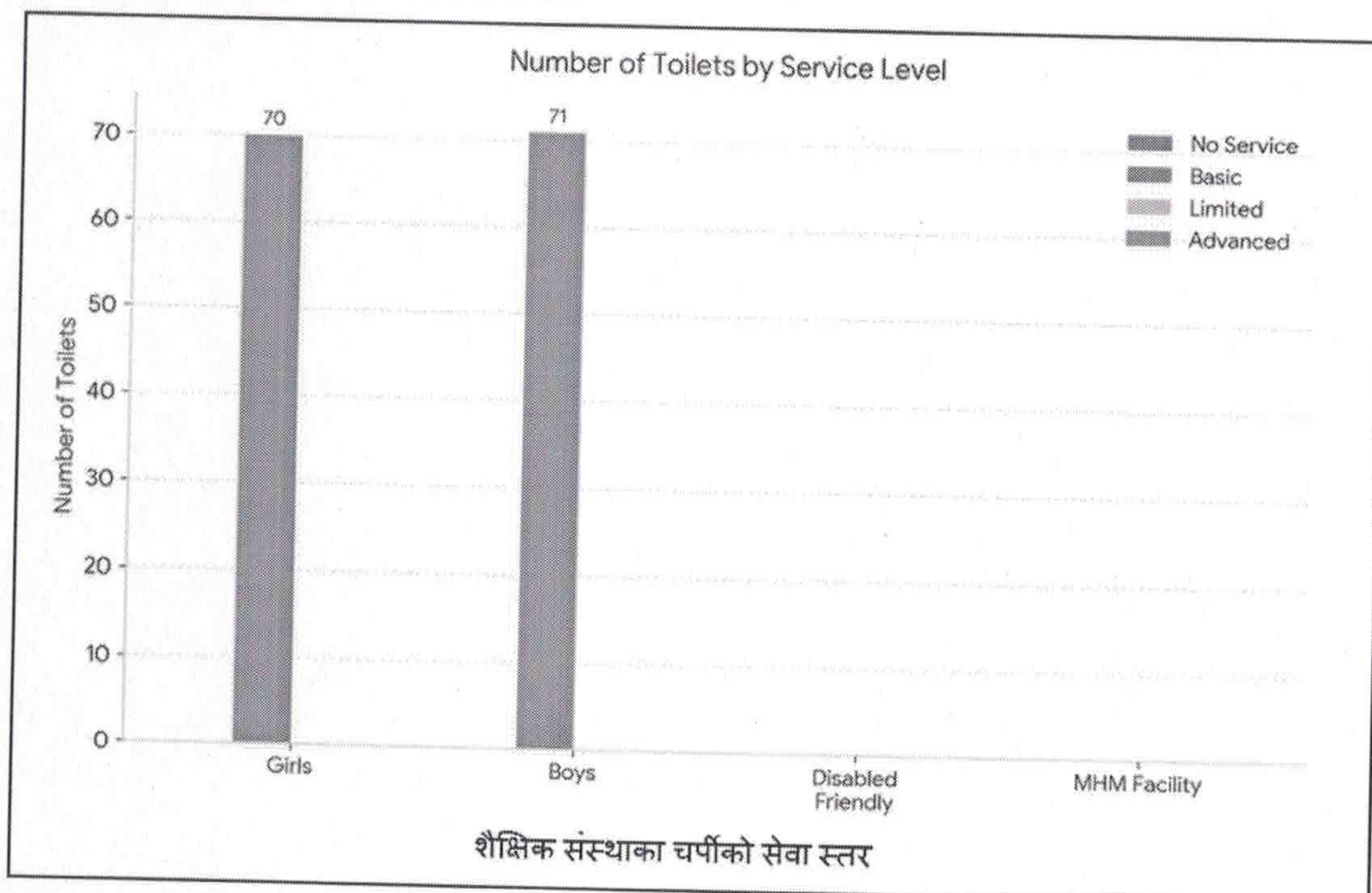
तलको तालिकाले विद्यालयमा छात्रा र छात्रहरूको लागि चर्पीको सङ्ख्या, अपाङ्ग-मैत्रीका साथै महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापन सुविधाहरू भएको चर्पीहरूको सङ्ख्या समेत देखाउँछ ।

तालिका ३-७ : शैक्षिक संस्थाको चर्पीको सेवा स्तर

SN	Service Level	Number of Toilets for			
		Girls	Boys	Disabled Friendly	MHM Facility
1	No Service	0	0	0	0
2	Basic	70	71	0	0
3	Limited	0	0	0	0
4	Advanced	0	0	0	0
Total		70	71	0	0

चित्र ३-४ : शैक्षिक संस्थाका चर्पीको सेवा स्तर

ओमसतिया गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका ३७ वाटै बिद्यालयहरुमा शौचालयको सुविधा रहेको पाइन्छ र ती सबै बिद्यालयहरुमा छात्राहरुका लागि छुट्टै शौचालयको व्यवस्था रहेको छ ।

३.८.स्वास्थ्य संस्थामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू

गाउँपालिका भित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा रहेका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवा तथा सुविधाहरुको लेखाजोखा गर्ने क्रममा 'उन्नत स्तरको' खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवाको निर्धारित परिभाषा सहित लेखाजोखा गरिएको छैन । त्यसैले 'आधारभूत सेवा' स्तरको स्वास्थ्य संस्थाहरुको सङ्ख्यालाई नै उन्नत स्तरको सेवा पनि भएको स्वास्थ्य संस्थामा समावेश गर्न सकिने छ । तलको तालिकाले ओमसतिया गाउँपालिकाको स्वास्थ्य संस्थाको सङ्ख्या र जनसङ्ख्या (बिरामी र कर्मचारी) को लागि विभिन्न स्तरको सेवा र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता र ठोस फोहोर व्यवस्थापनको सुविधाहरू देखाउँछ ।

तालिका ३-८ : स्वास्थ्य संस्थाको सेवा स्तर

		Water Supply		Sanitation		Hygiene		SWM	
S.N	Service Level	No of HCF	Population	No of HCF	Population	No of HCF	Population	No of HCF	Population
1	No Service	0	0	0	0	0	0	6	297

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

2	Basic	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Limited	6	297	6	297	6	297	0	0
4	Advanced	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		6	297	6	297	6	297	6	297

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र भएका ६ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरूमध्ये सबैमा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सीमित स्तरको खानेपानी सुविधा उपलब्ध देखिन्छ भने ६ स्वास्थ्य संस्थामा आधारभूत तहको सुविधा उपलब्ध छ ।

३.६. स्वास्थ्य संस्थामा सरसफाइ

यस गाउँपालिकामा भएका ६ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा रहेका शौचालयहरूको तथ्याङ्क तलको तालिकामा देखाइएको छ । सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा महिला र पुरुषहरूको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालयको व्यवस्था रहेको र सबै गरि १० वटा शौचालयहरू महिलाको लागि महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापन-योग्य रहेको देखिन्छ । त्यसै गरि एउटा शौचालय अपाङ्ग मैत्री रहेको पाइयो ।

३.६.१. स्वास्थ्य संस्थामा ठोस फोहोर व्यवस्थापन

६ वटा स्वास्थ्य संस्था मध्ये ६ स्वास्थ्य संस्थामा ठोस फोहोरको सुरक्षित संकलन गर्न बकेटहरूको लेबलिङसहित व्यवस्था गरिएको छ भने ४ वटा स्वास्थ्य संस्थामा धारिलो र सङ्क्रामक फोहोर छुट्टयाइ बिसर्जन गर्ने गरिएको छ । ३ वटा स्वास्थ्य संस्थामा महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापनको लागि इन्सिनेरेटर सहितको उपलब्धता रहेको छ भने २ वटा स्वास्थ्य संस्थामा सालनाल (प्लेसेन्टा) बिसर्जन गर्ने (फाल्ने) खाल्डोको समेत उपलब्धता देखिन्छ । विस्तृत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ । स्वास्थ्य संस्थाहरूमा वातावरणीय सरसफाइ सम्बन्धि अध्ययन गर्दा ५ स्वास्थ्य संस्थाको वातावरणीय सरसफाइको लागि प्रोटोकल भएको र त्यसका निम्ति कर्मचारि परिचालन गरिएको पाइयो ।

तालिका ३-९ : स्वास्थ्य संस्थाको अवस्था

SN	Parameters	Numbers
Water supply at HCF		
1	No of HCF with adequate water	6
2	No of HCF with treated water	1
Sanitation at HCF		
1	Usable toilet for male	7
2	Toilets for female	6
3	Usable toilet for female with MHM facility	2
4	Usable disable friendly toilet	0
Hygiene at HCF		
1	With Soap present in Handwashing facility	6
2	With Alcohol based rub present in point of care	5

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

3	With usable handwashing facilities present at point of care	6
SWM at HCF		
1	With bins	6
2	With Sharp and infectious waste separated and disposed	0
3	With incinerator for MHM available	0
4	With incinerator for Hazardous waste available	0
5	With placenta pit available	3
Environmental Cleanliness at HCF		
1	With protocol for environmental cleaning	6
2	With Staff for environmental cleaning	6

३.७. सार्वजनिक स्थलमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू

यस गाउँपालिका भित्र जम्मा १ सार्वजनिक शौचालयहरू छन् तर ती सार्वजनिक शौचालयहरूको संचालन, मर्मत संभार र व्यवस्थापन एउटा चुनौतीको रूपमा रहेको छ । तीमध्ये १ वटा शौचालयहरूमा हात धुने र पर्याप्त पानीको उपलब्धता रहेको छ । संचालनमा रहेका सार्वजनिक शौचालयहरूमा महिला शौचालयहरू एउटा छ । गाउँपालिका भित्रका सार्वजनिक शौचालयहरूको सरसफाइ सुविधाहरूको अवस्था सम्वन्धि विवरण तलका तालिकाहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३-१० : सार्वजनिक स्थलमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व)को अवस्था

SN	Parameters	Numbers
Water supply at Public Places		
1	Having adequate water available in all handwashing facilities and toilets	1
Sanitation at Public Places		
1	Having female toilet	1
2	Having at least one toilet the provision for people with limited mobility	0
3	Having at least one toilet the provision for Children	0
Accessibility at Public Places		
1	Accessible to all	0
2	Not accessible to children	0
3	Not accessible to people with limited mobility	0

4	Not accessible to children and people with limited mobility	1
Hygiene at Public Places		
1	Having handwashing facilities	0
2	Having soap available in all handwashing facilities	0

३.८. पूर्ण सरसफाइ उन्मुख गरिएका क्रियाकलाप र मौजुदा अवस्था

ओमसतिया गाउँपालिका खुला दिसा मुक्त घोषणा पश्चात पूर्ण सरसफाइ उन्मुख दिशामा अगाडि बढेको गाउँपालिका हो। यस गाउँपालिकामा गाउँपालिका स्तरिय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको निम्ति समन्वय समिति गठन भई सक्रिय रुपमा कार्यरत छ। पूर्ण सरसफाइको लागि रणनीतिक योजना तयार गरिएको छ र सोहि अनुरूप कार्यक्रम अगाडि बढाइएको छ। समग्रमा पूर्ण सरसफाइ उन्मुखताको अवस्था तल तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

पूर्ण सरसफाइका सूचक र गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्था

	पूर्ण सरसफाइका सूचकहरु	विद्यमान अवस्था	कैफियत
	योजना तर्जुमा तथा व्यवस्थापन - समन्वय समिति सक्रिय भएको - खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना तयार भएको - क्षमता विकासका लागि तालिमहरु संचालन गरिएको	- गाउँपालिका स्तरिय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) समन्वय समिति गठन - खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना तयार हुने क्रममा रहेको - क्षमता विकासका लागि खानेपानी र सरसफाइ तालिमहरु	

	चर्पीको समुचित प्रयोगको अवस्था • प्रत्येक घरधुरी, संघसंस्था र आवश्यकता सार्वजनिक स्थानहरूमा चर्पी निर्माण भइ प्रयोग भएको • साबुन पानीको सुविधा सहितको सुरक्षित र सफा चर्पी रहेको • खुला ठाउँमा दिसा नभेटिएको • संघसंस्था र सार्वजनिक शौचालयहरू प्रयोगकर्ता मैत्री भएको	• ९३.१८ प्रतिशत घरधुरीमा, १०० प्रतिशत विध्यालयहरूमा, १०० प्रतिशत स्वास्थ्य संस्थाहरूमा चर्पी प्रयोग भइरहेको; १ वटा स्थानहरूमा सार्वजनिक शौचालय प्रयोगमा रहेको। • ९२.६२ प्रतिशत घरधुरीमा, ९७.३७ प्रतिशत विद्यालयहरूमा, १०० प्रतिशत सार्वजनिक शौचालयहरूमा, १०० प्रतिशत स्वास्थ्य संस्थाहरूमा शौचालयहरूमा हातधुने सुविधा उपलब्ध छ। • शौचालय भएका विध्यालयहरू मध्ये ८ लैङ्गिकमैत्री र २ अपाङ्गमैत्री; स्वास्थ्य संस्थाहरू मध्ये ६ लैङ्गिकमैत्री / १ अपाङ्गमैत्री; सार्वजनिक शौचालयहरू ० लैङ्गिकमैत्री / १ अपाङ्गमैत्री रहेको।
	व्यक्तिगत सरसफाइ • प्रत्येक घरले उपयुक्त स्थानमा साबुन पानी सहितको हात धुने स्थान बनाएको • घर, विध्यालय, स्वास्थ्य संस्था, सार्वजनिक कार्यालयहरूमा साबुन पानीले हात धुने सुविधा भएको • घर, विध्यालय, स्वास्थ्य संस्था, सार्वजनिक कार्यालयहरूमा साबुन पानीले हात धुने, महिनावारी व्यवस्थापन लगायतका व्यक्तिगत सरसफाइ सम्बन्धि ज्ञान र अभ्यास भएको • व्यक्तिगत सरसफाइमा ध्यान पुर्याएको	• ९२.६१ प्रतिशत घरधुरीमा साबुनपानीसहितको हात धुने सुविधा रहेको • ९७.३७ प्रतिशत विध्यालय, १०० प्रतिशत स्वास्थ्य संस्था / १०० प्रतिशत सार्वजनिक शौचालयमा साबुन सहितको हात धुने सुविधा रहेको
	सुरक्षित पानीमा पहुँच तथा प्रयोग • आधारभूत स्तरको पानीमा सवैको पहुँच भएको • खानेपानी प्रणालीबाट सुरक्षित खानेपानी नभएको अवस्थामा घरायसी, विध्यालय, संघसंस्थामा पानीको शुद्धिकरणका कुनै एक विधिको प्रयोग गरेर मात्र पानी पिउने गरेको • घरेलु पानी शुद्धिकरणका आवश्यक सामग्रीहरू स्थानिय	• गाउँपालिकाको पछिल्लो अध्ययन अनुसार ०.०१ प्रतिशत घरहरू र ०.०६ प्रतिशत जनसंख्याको पाइप प्रणालीको खानेपानीमा पहुँच पुगेको छ। • खानेपानीमाको शुद्धिकरण गर्ने सम्बन्धमा घरायसी तहमा ११.०७ घरधुरीले सँधै शुद्धिकरण गर्ने गरेको, ३८.८४ प्रतिशत घरधुरीले कहिलेकाहीँ गर्ने गरेका छन्। • खानेपानीमाको शुद्धिकरण गर्ने सम्बन्धमा विध्यालय तहमा २१.०५

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

	बजारमा उपलब्ध भएका	प्रतिशत विध्यालयहरुले शुद्धिकरण गर्ने गरेको, ५.२६ प्रतिशत विध्यालयहरुले कहिलेकाहिँ गर्ने गरेको । • खानेपानीमाको शुद्धिकरणका सम्बन्धमा स्वास्थ्य संस्थाहरुको तहमा ५७.१४ प्रतिशत स्वास्थ्य संस्थाहरुले शुद्धिकरण गर्ने गरेको, ० प्रतिशत स्वास्थ्य	
	स्वच्छ र सुरक्षित खानाको प्रयोग • घरको भान्सा, होटल तथा रेष्टुरेन्टहरु सफा रहेको र वासी तथा सडेगलेको खाना नखाने / नबेच्ने • खाना पकाउने र खाने भाँडा सफा हुनुका साथै खानेकुरा / पिउने पानी छोपेर राखेको • फलफुल तथा खानेकुराहरु राम्रोसंग सफा गरेर एवं पकाएर,तताएर खाने खुवाउने गरेको • सुरक्षित खानाको लागि कार्यदल गठन गरि कम्तीमा चौमासिक रुपमा अनुगमन हुने गरेको	• यी सुचकहरुमा खासस्व योजना प्रकृयाको क्रममा सूचना नलिइएको; छुट्टै अड्डयन गरि सूचना लिनु पर्ने ।	
	घरायसी एवं संस्थागत सरसफाइ • घर, विध्यालय, संघसंस्था भित्र तथा बाहिर सफा रहेको • विध्यालय, संघसंस्था तथा सार्वजनिक शौचालयहरुमा महिनावारीमा प्रयोग गरिएका स्यानिटरि प्याड वा अन्य साधनहरुको सफाइ एवं विसर्जन गर्ने वैज्ञानिक व्यवस्था भएको • घर, आँगन एवं विध्यालय, संघसंस्थाबाट निस्कने फोहोरलाई कुहिने र नकुहिने बर्गिकरण गरी ती फोहोरको समुचीत व्यवस्थापन गरेको • घर, आँगन एवं विध्यालय, संघसंस्थाबाट निस्कने फोहोर पानीको सुरक्षित निस्कासन भएको • अस्पताल, उद्योग, कालकारखानाबाट निस्केको फोहोरको सुरक्षित संकलन, निस्कासन तथा विसर्जन सोही संस्थाले गर्ने गरेको	• घरायसी तहमा ५८.४ प्रतिशत घरपरिवारले कुहिने र नकुहिने फोहोर छुट्ट्याउने गरेका छन् / फोहोर व्यवस्थापनका लागि वैज्ञानिक व्यवस्था छैन • घर, आँगन एवं विध्यालय, संघसंस्थाबाट निस्कने फोहोरपानीको सुरक्षित निस्कासनको व्यवस्थापन हुन सकेको छैन • अस्पताल, उद्योग, कलकारखानाबाट निस्केको फोहोरको सुरक्षित संकलन, निस्कासन तथा विसर्जन सोही संस्थाले गर्ने गरेका छन् • गोठ सुधारका कार्यक्रम परम्परागत तवरले गर्ने गरेका छन्	

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

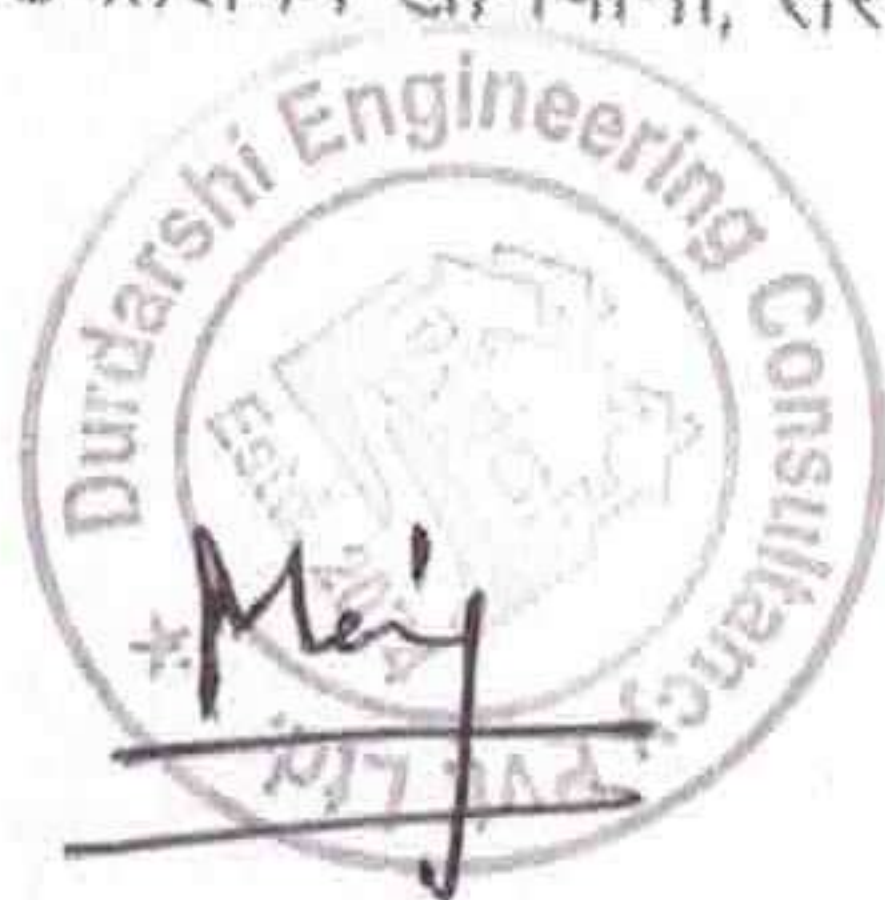
२८

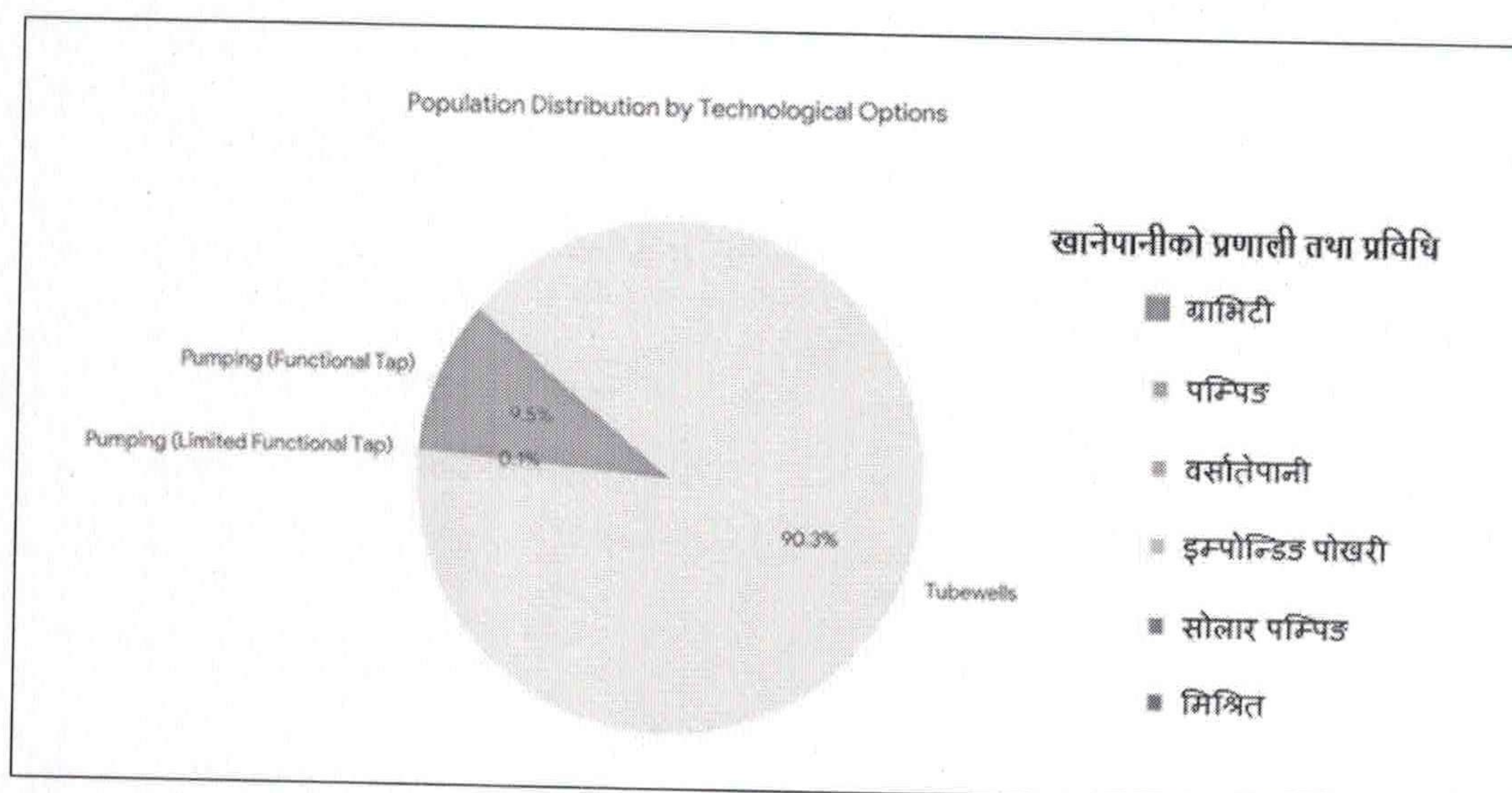
	- उपयुक्त तरिकाले पशुपंक्षीको गोठ तथा खोर / मलमूत्र व्यवस्थापन गर्ने गरेको - भान्सा कोठामा हावा ओहोरदोहोर हुने उचित व्यवस्था तथा धुवाँ रहित चुल्होको प्रयोग भएको		
	<i>वातावरणिय सरसफाइ</i> - गाउँ टोल, नगर एवं चौतारा आदी सार्वजनिक स्थानहरुको सरसफाइको लागि सरसफाइ समिति गठन भएको - घरायसी तथा संस्थागत तहमा ठोस तथा तरल फोहोर व्यवस्थापनको आवश्यकता अनुसार उपयुक्त प्रविधिको प्रयोग भएको - मानव मलमूत्रको व्यवस्थापनका हकमा व्यवस्थित सेप्टिक ट्याङ्कीमा जोडिएको, पक्की वाटरसिल चर्पी लगायत अन्य उपयुक्त प्रविधिको प्रयोग भएको - नगर वा नगरोन्मुख क्षेत्रमा ठोस फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि स्थानिटरी ल्यान्डफिल साइटको पहिचान गरी निर्माणको योजना तर्जुमा भएको व्यवस्थित ढलप्रणाली (मानव मलमूत्र फोहोर व्यवस्थापन वा वैज्ञानिक फोहोर पानीको प्रशोधन प्रणाली योजना तर्जुमा भएको	ठोस तथा तरल फोहोर व्यवस्थापनको लागि वैज्ञानिक तवरले ढल निकास तथा ल्यान्डफिल साइटको निर्माण गरिएको छैन	

३.९. खानेपानी तथा सरसफाइको मौजुदा प्रणाली तथा प्रविधि:

ओमसतिया गाउँपालिकामा हाल संचालनमा रहेका खानेपानी प्रणालीको संख्या १ रहेको छ । हाल संचालनमा रहेका ती खानेपानी आयोजनाहरुमध्ये ९% ग्राभिटी फ्लो प्रणालीका छन् । यस गाउँपालिका मा बितरण गरिएका खानेपानीका धाराहरु मध्ये ९% (७३०+) धारा निजी रहेका छन् । कुनै पनि खानेपानी प्रणालीहरू प्रशोधन केन्द्र सहितका निर्माण भएका छैनन्।

चित्र ३-५ : खानेपानीको प्रणाली तथा प्रविधि

तालिका ३-११ : गाउँपालिकामा बितरित खानेपानीको अवस्था

SN	Technological Options	No. of Systems	Population served by private tap within premises (Population)		Population served by public connections		Treatment plants availability (No. of system)	No Fecal contamination (No. of system)	No Priority chemical contamination (No. of system)
			by functional tap (Popn)	by limited functional tap	by functional tap	by limited functional tap			
1	Gravity	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Pumping	1	3346	45	0	0	0	0	0
3	Rainwater	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Imp. Reservoir	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Solar pumping	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Mixed	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Tubewells (in 10% sample)		31646	0	0	0	1	1	0
Total		3346	45	0	0	0	0	0	0
%		98.67	1.33	0	0	0	0	0	0

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना तयारीको क्रममा भएको सर्वेक्षण अनुसार ओमसतिया गाउँपालिकाको ८,०८२ घरधुरीमध्ये, घरायसी शौचालयको अवस्था तपसिलमा देखाए वमोजिमको भेटियो

। जसअनुसार २,५०६ घरधुरीहरुमा मात्र फ्लस शौचालय छन् भने १८७ घरधुरीहरुमा स्लयाब सहितको खाल्टे शौचालय छन् । सर्वेक्षण अनुसार ३६८ घरधुरीमा शौचालय नै नभएको देखिन्छ । गाउँपालिकामा रहेका विभिन्न प्रकारका प्रविधिहरुमा आधारित शौचालयहरुको अवस्था तलको तालिकामा देखाइएको छ । शौचालयको विस्तृत विवरण अनुसूचीमा राखिएको छ ।

तालिका ३-१२ : गाउँपालिका स्थित सरसफाईको अवस्था

S.N	Toilet Types	Households	%	Populations	%
1	Flush	3	0.03	21	0.03
2	Pour Flush	2503	30.98	14793	30.98
3	Composting	5021	62.12	30492	62.12
4	Pit Latrine with slab	187	1.65	1114	1.65
5	Hanging	0	0	0	0
6	Bucket	0	0	0	0
7	No	368	4.55	1634	4.55
Total		8082	100	48054	100

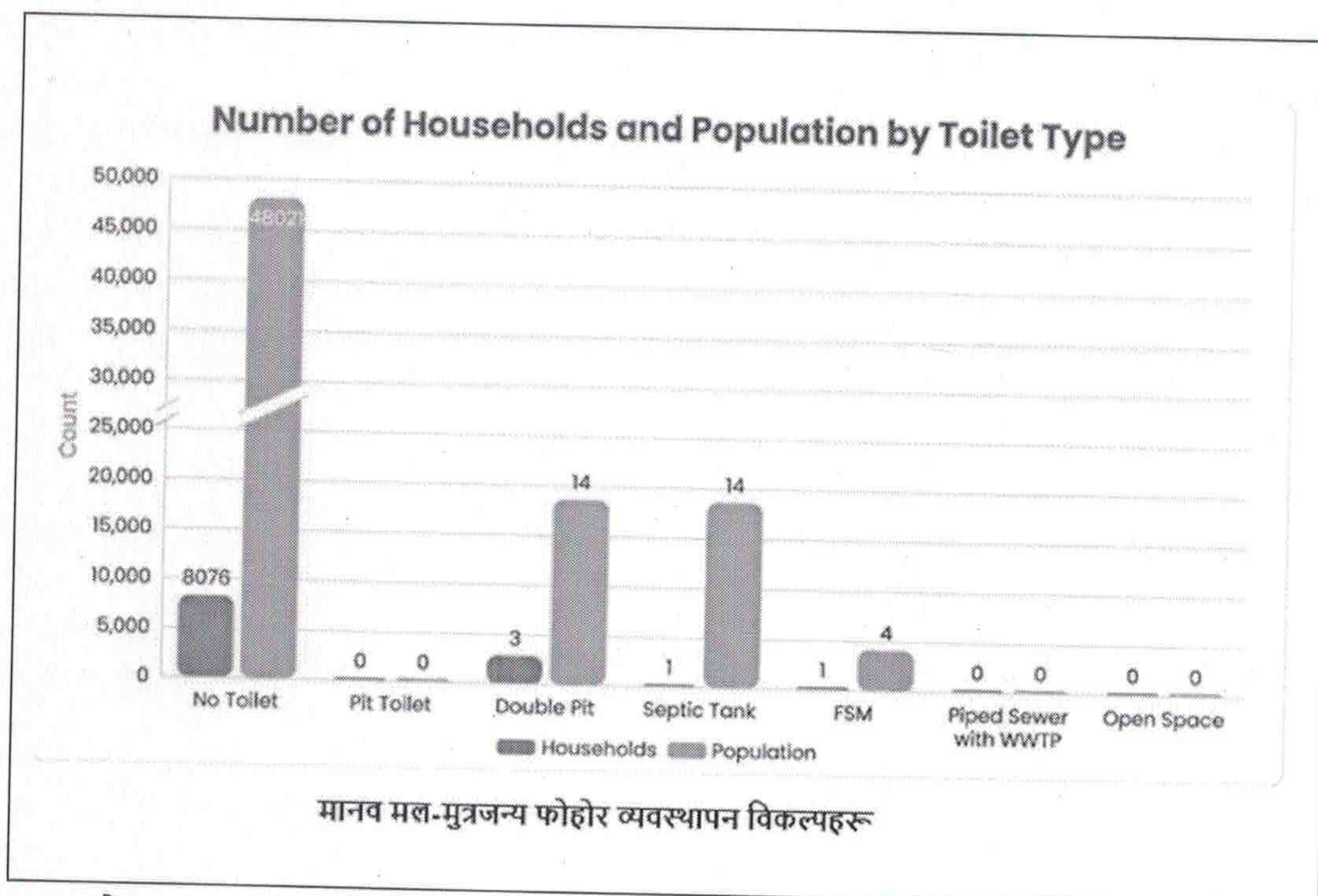
ओमसतिया गाउँपालिका रहेका घरायसी शौचालयहरुबाट निस्कने मानव मलमूत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन गर्ने सन्दर्भमा १ घरधुरीले व्यवस्थित मानव मलमूत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन (Fecal Sludge Management-FSM) तरिका अपनाएको पाइयो । १५ घरधुरीले ढल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्रमा आफ्नो घरको फोहोर पानी पठाउने गरेको पाइयो । त्यसै गरी सेप्टिक ट्यांक भएको शौचालय १८७ घरधुरीमा र दुई खाल्टे शौचालय रहेको ३ घरधुरीमा पाइयो ।

तालिका ३-१३ : मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन विकल्पहरू

S.N	Toilet Types	Households	Populations
1	No	8076	48021
2	Pit	0	0
3	Double Pit	3	14
4	Septic Tank	1	14
5	FSM	1	4
6	Piped sewer with WWTP	0	0
7	Open Space	0	0
Total		8081	48053

चित्र ३-६ : मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन विकल्पहरू

३.१०. मौजुदा प्रणालीको सुचारूपना र दिगोपनाको अवस्था

गाउँपालिका र प्रणालीहरूको विस्तृत सुचारूपना र दिगोपना प्रतिवेदनको लागि र स्कोरिङ प्रणालीलाई राम्रोसँग बुझ्नको लागि कृपया तलका दुई प्रतिवेदनहरू <http://nwash.gov.np/documents> वेब पेजमा हेर्नुहोस् ।

- खानेपानी प्रणाली सुचारूपना र दिगोपनाको लागि M&E खाका
- ओमसतिया गाउँपालिकामा वास सेवाहरूको सुचारूपना र दिगोपनाको अवस्था

३.१०.१. खानेपानीको मर्मत अवस्था

मौजुदा खानेपानी प्रणालीहरूको अध्ययन गर्दा अपनाइएको NWASH MIS प्रविधि अनुसार गाउँपालिकामा रहेका खानेपानी प्रणालीहरूको वर्तमान अवस्था कस्तो छ र ती प्रणालीहरूलाई कुन स्तरको मर्मत आवश्यक छ सो को परिभाषा सहित बिस्तृत जानकारी <http://nwash.gov.np/documents> बाट प्राप्त गर्न सकिन्छ । मौजुदा प्रणालीहरूको सुचारूपनको अवस्था अध्ययन गर्दा सामान्य मर्मत, ठुलो मर्मत वा पुनर्निर्माण अथवा पुनर्स्थापना नै के गर्नु पर्ने हो सवै जानकारी सर्वेक्षकले अवलोकन गरि NWASH MIS प्रविधिमा प्रविष्ट गरे अनुरूप हरेक प्रणालीको मर्मत अवस्था ज्ञात हुन्छ ।

ओमसतिया गाउँपालिका भरि संचालनमा रहेका खानेपानी प्रणालीहरूको NWASH MIS बाट प्राप्त तथ्यांक विष्लेषण गर्दा सुचारूपनको अवस्था निम्नानुसारको देखिन्छ ।

माथीको तालिकाको देखिए अनुसार हरेक मौजुदा खानेपानी आयोजनाहरूको मर्मतको प्रकारको विस्तृत परिभाषा, सूचक र प्राप्ताङ्कको अवस्था प्राविधिक मार्गदर्शनको सुचारूपना र दिगोपनाको <http://nwash.gov.np/documents> मा उपलब्ध छ । समुच्चमा ओमसतिया गाउँपालिकामा संचालित खानेपानी आयोजनाहरूको मर्मतको अवस्था, संख्या, धाराहरूको अवस्था र लाभान्वित जनसंख्या तलको तालिका प्रस्तुत गरिएको छ ।

३.१०.३. सरसफाइको मर्मत अवस्था

सरसफाइ सेवा सुविधाको मर्मतको चर्चा गर्दा विशेष गरी गाउँपालिका अन्तर्गत मानव मलमूत्रजन्य फोहोर, ठोस फोहोर तथा फोहोर पानी व्यवस्थापन अवस्था के कस्तो छ भन्ने बुझिन्छ । नेपाल सरकारले अहिलेसम्म यस्ता सरसफाइ सेवा सुविधाको सुचारुपन तथा मर्मत अवस्थाको परिभाषा र लेखाजोखा गर्ने विधिको विकास गरेको छैन । यो वास योजना औजारले यस्ता सेवा सुविधाहरुको योजना तर्जुमा र लागतको लागि लेखाजोखा गर्ने विधि आफ्नै किसिमले विकास गरेको छ । ओमसतिया गाउँपालिकाको सरसफाइको मर्मत अवस्था निम्न अनुसार देखिन्छ ।

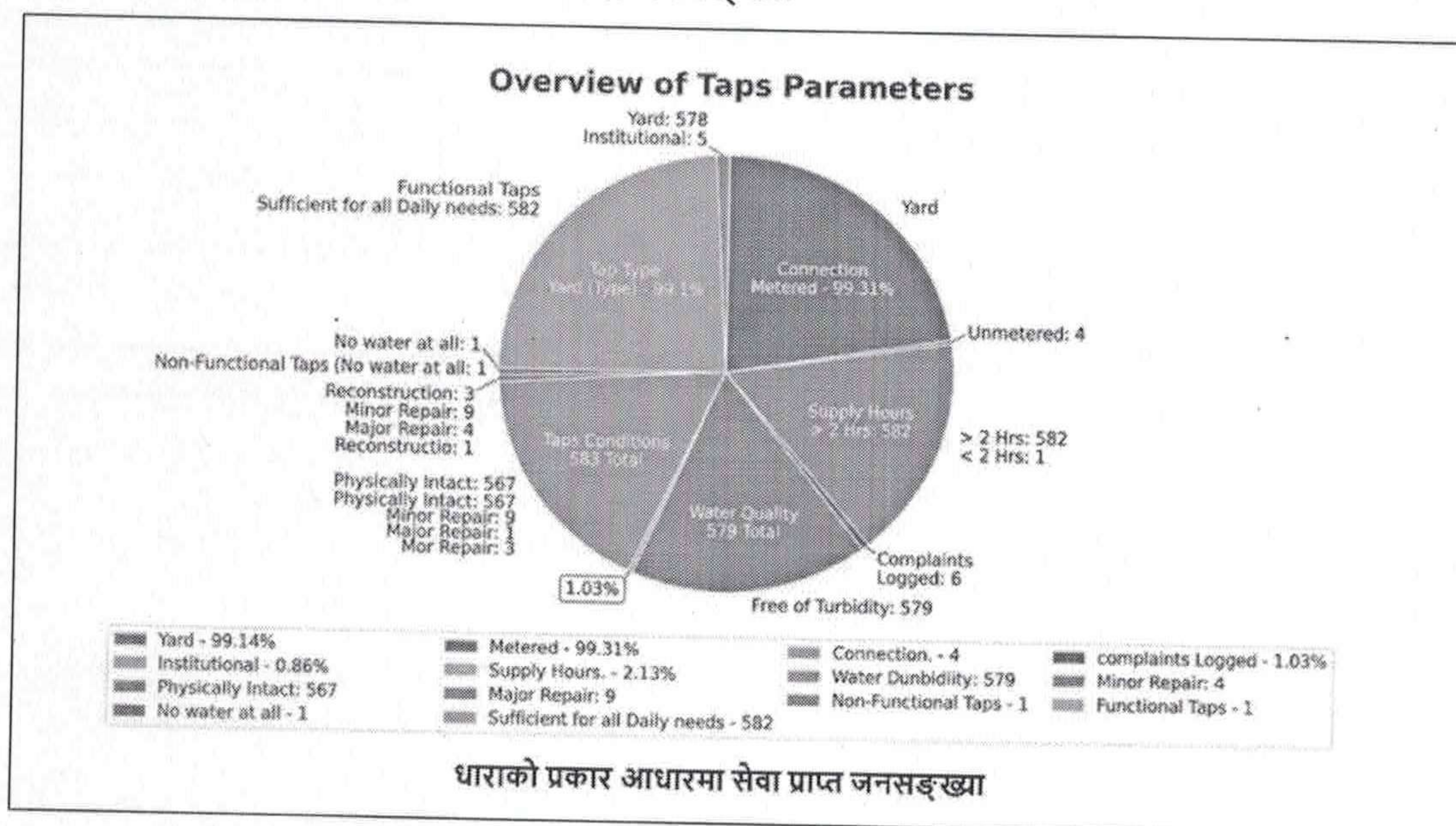
तालिका ३-१४ : सरसफाइको मर्मतको अवस्था

क्र.सं.	मर्मत अवस्था	मर्मत गर्न आवश्यक प्रणालीको सङ्ख्या (in conveyance)	मर्मत गर्न आवश्यक प्रणालीको सङ्ख्या (प्रशोधन केन्द्र)
"हाल उपलब्ध विवरण अनुसार, कुनै पनि प्रणालीमा सानो वा ठूलो मर्मत आवश्यकता देखिँदैन र सर्वेक्षणका क्रममा नयाँ निर्माण वा प्रशोधन केन्द्रको आवश्यकता नभएको पाइयो ।"			

३.१०.३. धाराको अवस्था

ओमसतिया गाउँपालिकामा मौजुदा खानेपानी आयोजनाहरुबाट निर्मित र संचालित १ खानेपानी धाराहरु मध्ये झण्डै ९% (७३०+०) निजी धाराहरु रहेका छन् । ती मध्ये धेरैजसो, ९% भौतिक रुपमा सुचारु रहेका छन् ।

चित्र ३-७ : धाराको प्रकार आधारमा सेवा प्राप्त जनसङ्ख्या

तलको तालिकाले गाउँपालिकाभित्रका पाइप खानेपानी प्रणालीको धाराको अवस्था देखाउँछ । यसले गाउँपालिकाभित्रको सबै धाराहरूको अवस्थाको सारांश देखाउँछ । ९% धाराले पर्याप्त दैनिक आवश्यकता पुरा गरेको देखाउँछ । त्यसै प्रकारले ९% धारामा मिटर जडान भएको देखिन्छ ।

तालिका ३-१५ : धाराको अवस्था

SN	Parameter			Observed(Numbers)					
				Taps	%	HH	%	Pop	%
1	Total			730		730		4380	
2	Tap Type	Community		0	0	0	0	0	0
		Yard		730	99.14	730	100	4380	100
		Institutional		5	0.86	0	0	0	0
3	Connection	Metered		730	99.31	573	99.31	4380	99.14
		Unmetered		4	0.69	4	0.69	29	0.86
4	Supply Hours	> 2 Hrs		729	99.83	729	99.83	4380	99.41
		< 2 Hrs		1	0.17	1	0.17	20	0.59
5	Complaints Logged this year			6	0	0	0	0	0
6	Water Quality in Tap	Free of Turbidity		730	99.31	730	99.31	4380	98.67
		With Turbidity		0	0	0	0	0	0
7	Taps Conditions	Physically Intact		730	97.26	730	97.23	4380	97.4
		Minor Repair		9	1.54	9	1.56	47	1.39
		Major Repair		4	0.69	4	0.69	22	0.65
		Reconstruction		3	0.51	3	0.52	19	0.56
8	Taps Flow Condition	Non-Functional	No water at all	1	0.17	1	0.17	20	0.59
			There is water but not sufficient for drinking, cooking, and toilet use	0	0	0	0	0	0
		Functional	Sufficient for drinking, cooking, and toilet use	0	0	0	0	0	0
			Sufficient for Drinking, Cooking and	0	0	0	0	0	0

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

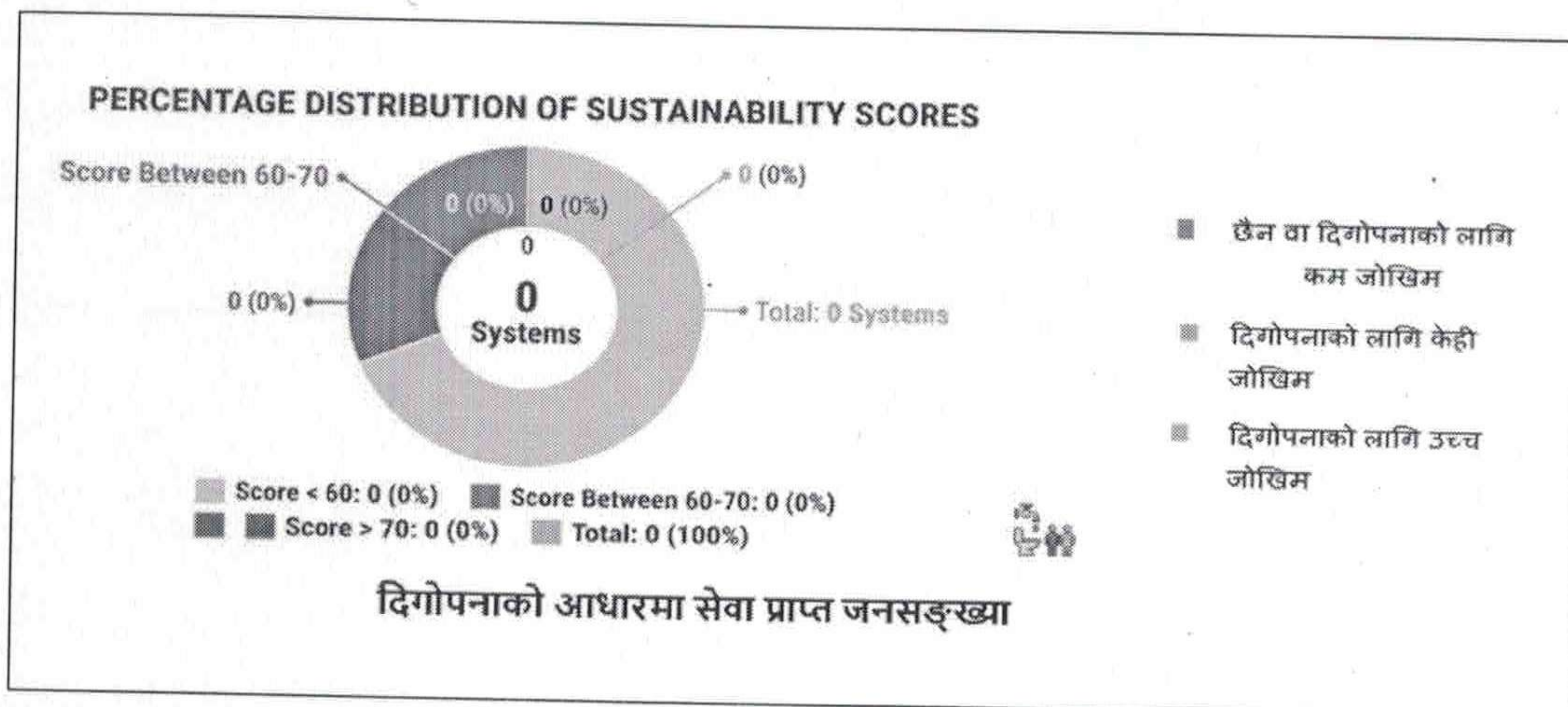
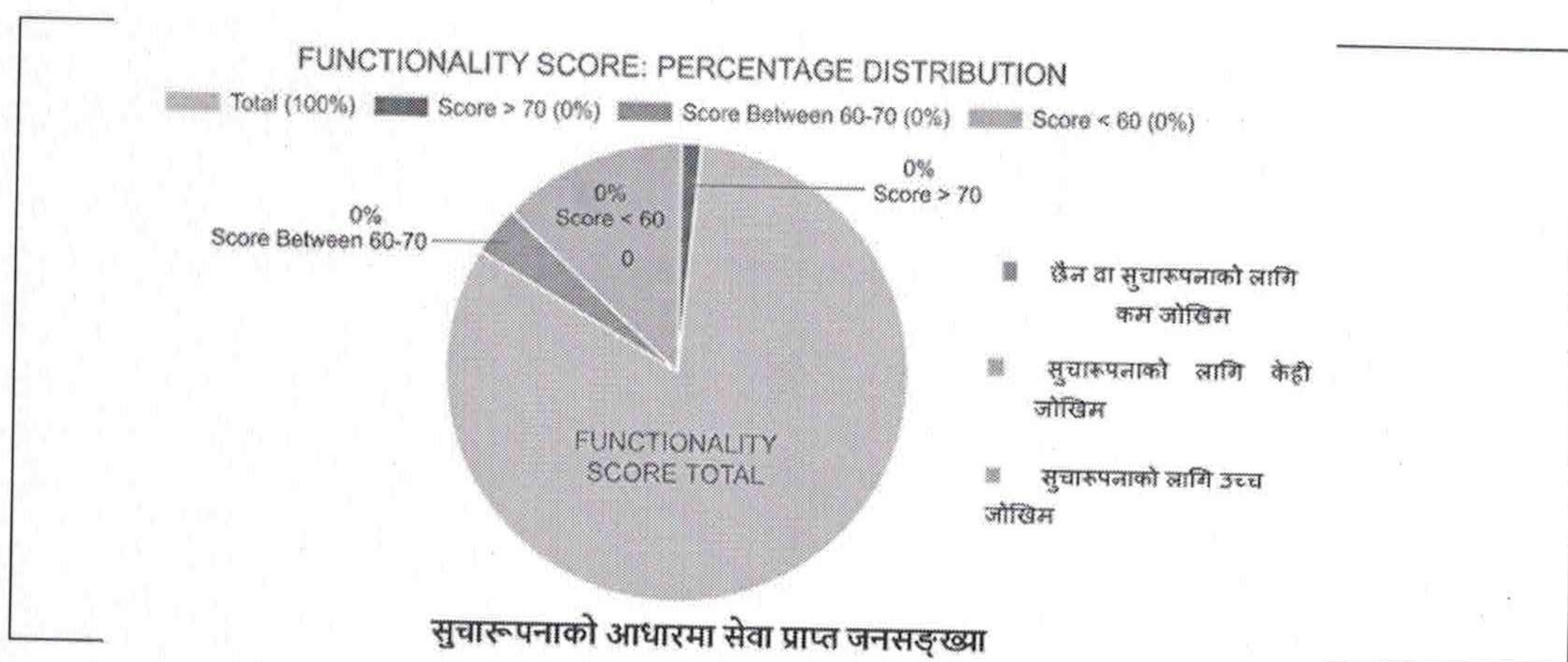

			Washing utensils, toilet use, and bathing						
			Sufficient for all Daily needs	729	99.83	729	99.83	4380	99.41

३.१०.४. सुचारूपना र दिगोपना लेखाजोखा

ओमसतिया गाउँपालिकामा संचालनमा रहेका मौजुदा खानेपानी प्रणालीहरु मध्ये ६०% खानेपानी प्रणालीहरुमा सुचारूपनाको जोखिम देखिने वा कम जोखिम देखिन्छ । त्यसै गरि ६६.६७% प्रणालीहरुमा दिगोपनाको जोखिम देखिने वा कम जोखिम देखिन्छ ।

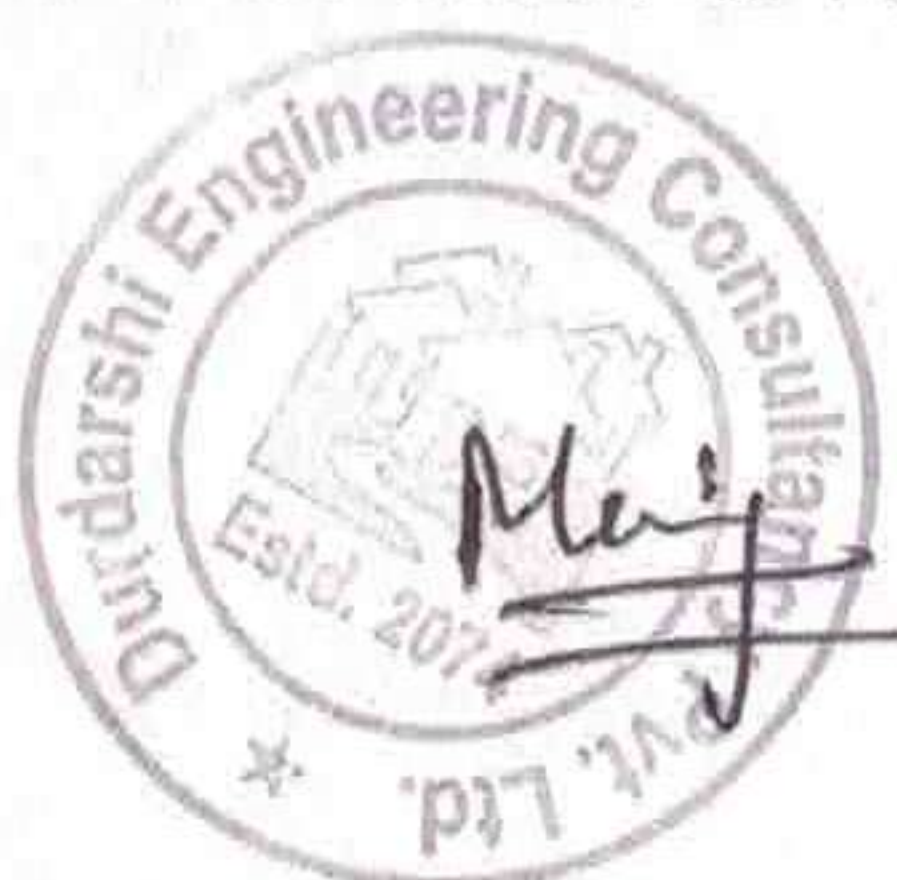
चित्र ३-८ : सुचारूपनाको आधारमा सेवा प्राप्त जनसङ्ख्या

चित्र ३-९ : दिगोपनाको आधारमा सेवा प्राप्त जनसङ्ख्या

तालिका ३-१६ : सुचारूपना र दिगोपना लेखाजोखा

FUNCTIONALITY SCORE				
SN	Condition	Parameters	Numbers	%
1	Total	No. of System	1	100
		No. of Taps	730	100
		HH	730	100
		Population	4380	100
2	Score > 70	No. of System	0	0
		No. of Taps	0	0
		HH	0	0
		Population	0	0
3	Score Between 60-70	No. of System	0	0
		No. of Taps	0	0
		HH	0	0
		Population	0	0
4	Score < 60	No. of System	0	0
		No. of Taps	0	0
		HH	0	0
		Population	0	0
SUSTAINABILITY				
SN	Condition	Parameters	Numbers	%
1	Total	No. of System	1	100
		No. of Taps	730	100
		HH	730	100
		Population	4380	100
2	Score > 70	No. of System	0	0
		No. of Taps	0	0
		HH	0	0
		Population	0	0
3	Score Between 60-70	No. of System	0	0
		No. of Taps	0	0
		HH	0	0
		Population	0	0
4	Score < 60	No. of System	0	0
		No. of Taps	0	0
		HH	0	0
		Population	0	0

प्रस्तुत लेखाजोखा पाइप खानेपानी प्रणालीको मात्र सुचारूपन र दीगोपनको (Functionality and Sustainability-F&S) लेखाजोखा हो । अन्य प्रणालीहरू जस्तै ट्युबवेल, घरायसी चर्पी, संस्थागत शौचालय, मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर सुविधाहरू, ठोस फोहोर व्यवस्थापन र ढल सञ्जाल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्रको सुचारूपन र दिगोपनको लेखाजोखाको निम्ति नेपालको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रमा अहिलेसम्म सूचक, लेखाजोखा विधि र स्कोरिङ प्रणालीको विकास गरिएको छैन ।

३.११. उपभोक्ता समितिको संस्थागत व्यवस्थापन र दीगोपनाको अवस्था

गाउँपालिका भित्रका सबै खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवा र आयोजनाहरूको सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने पूर्ण जिम्मेवारी सम्वन्धित उपभोक्ता समिति वा संस्थाको हो भन्ने मान्यता अनुसार यो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना तयार गरिएको हो । उपभोक्ता संस्थाको मुख्य जिम्मेवारीमा प्रणालीहरूको नियमित संचालन, कार्यालय सञ्चालन, मर्मत सम्भार, खानेपानीको महसुल निर्धारण र सङ्कलन, स्रोतहरूको खोजी र परिचालन, सेवाको गुणस्तर नियमन तथा खानेपानीको गुणस्तर नियमन समावेश गरिएको छ ।

तालिका ३-१७ : गाउँपालिकामा उपभोक्ता संस्थाको संस्थागत विशेषता

SN	Indicator Numbers	Observed	
		No.	Percentage
1	Total number of schemes	1	1
2	Total number of WSUCs formed	1	1
3	No of WSUC having women representation more than 33%	1	1
4	Total number of WSUCs registered in DWRC	1	1
5	Total Number of WSUCs having office building	1	1
6	Total Number of WSUCs getting service of VMWs	1	1
7	Total Number of WSUCs who have outsourced maintenance service	0	0
8	Total Number of WSUCs who self-maintain account	1	1
9	Total Number of WSUCs who have account staff to maintain account	1	1
10	Total number of WSUCs who regularly conduct meetings	1	1

11	Total number of WSUCs who regularly have AGM	1	1
12	Total number of WSUCs who have tariff collection practice	1	1
13	Total number of WSUCs who have auditing practice	1	1
14	Total number of WSUCs who have bank account	1	1
15	Total number of WSUCs who have insured the water supply system	0	0
16	Total number of WSUCs who have adequate tools for VMW	1	1
17	Total Number of Schemes who have provision of remuneration for VMW	1	1
18	Total number of WSUC who have Operating Ratio less than 75%	0	1
19	Total number of WSUC who have Standard Operating Procedure (SOP) of regular inspection prepared and followed	0	1

३.१२. सम्पत्तिको स्वामित्व

तलको तालिकाले गाउँपालिकाभित्र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) अवयवहरूको कूल मूल्य देखाउँछ । ती अवयवहरूको मूल्य वर्तमान लागतमा आधारित भइ गणना गरिएको छ । मर्मत आवश्यकताका सवै शर्तहरू सम्बोधन गरिएको छ र वास्तविक सम्पत्ति मूल्यबाट सोही अनुसार घटाइएको छ । यसले सन् २०२६ को खुद सम्पत्ति मान प्रतिनिधित्व गर्दछ ।

तालिका ३-१८ : खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) अवयवहरूको कूल मूल्य

SN	Components	Asset Value(NRs.)
1	Water supply Systems	5,649,129
2	Tubewells	213,690,000
3	Household Toilets	133,459
4	Sanitation facilities	00
5	WASH in School	71,795,500
6	WASH in HCF	13,235,000
7	WASH in PP	1,200,000
Total Asset Value		305,703,088

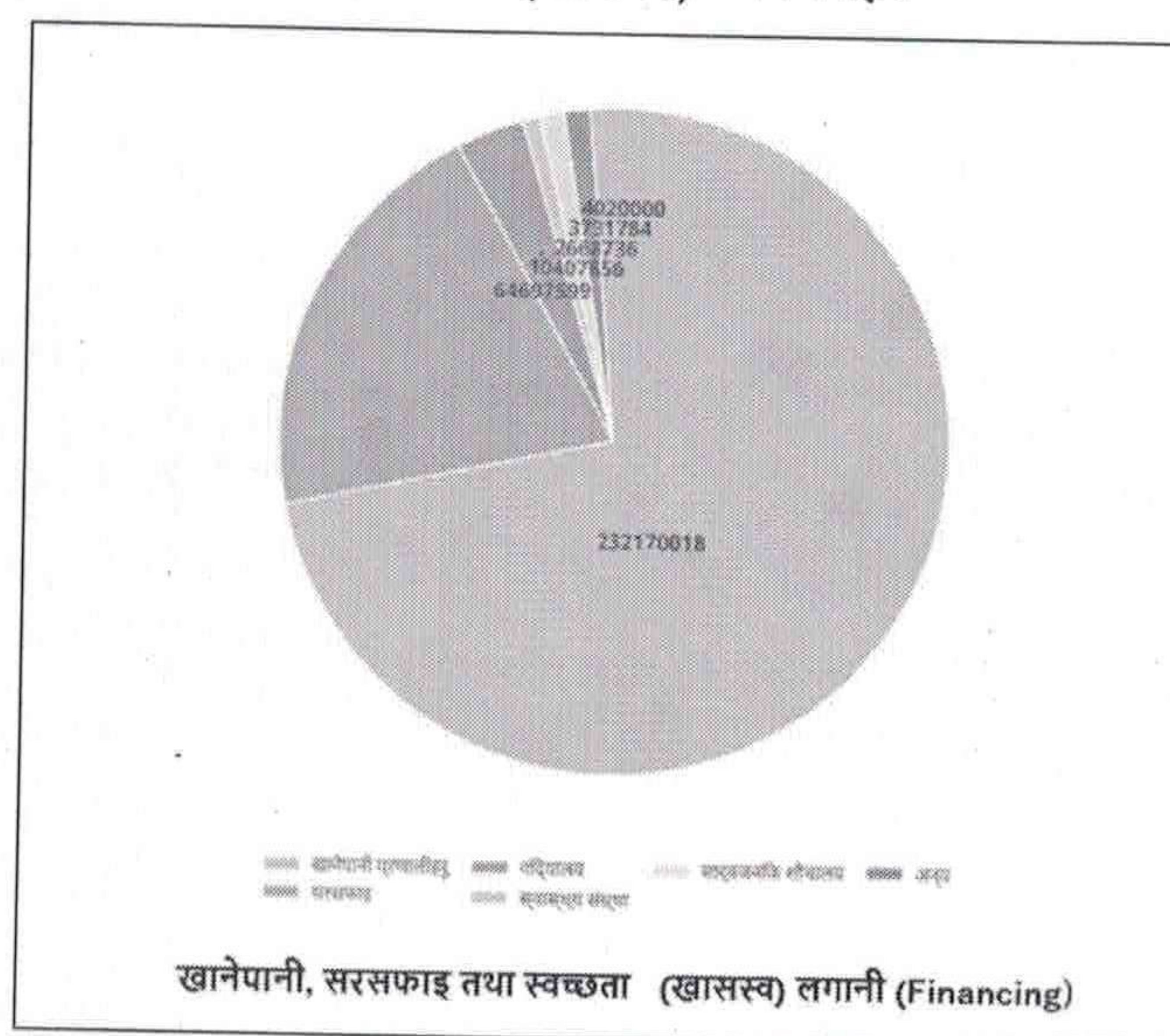
३.१३. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व)मा लगानी (Financing)

ओमसतिया गाउँपालिकाको वास क्षेत्रमा हालको लगानीको अवस्था हेर्दा कुल पुँजीगत खर्चमध्ये ३% मात्र देखिन्छ । आ.व. २०८२-८३ मा गाउँपालिकाले रु ३२,५०,००० (३२.५ लाख) खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रमा लगानी गरेको देखियो । त्यसै गरि आ.व. २०८१-८२ मा यो लगानी रु. २८,७५,००० (२८.७५ लाख) देखिन्छ ।

तालिका ३-१९ : खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) मा लगानीको आवश्यकता

SN	Components	Total Financing at 2026
1	Water Supply	232,170,018
2	Sanitation and Hygiene	64,697,599
3	Wash in institutions (Schools)	10,407,856
4	Wash in institutions (HCF)	2,668,736
5	Wash in public places (Public toilets)	3,731,784
6	Other Activities	4,020,000
Total		317,695,993

चित्र ३-१० : खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) अवयवहरू

३.१४. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रका चुनौतीहरू र अन्तर (Gap)

३.१४.१. खानेपानी

गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रको समग्र वर्तमान अवस्था र राष्ट्रले सन् २०३६ सम्म खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रमा प्राप्त गर्न राखेको लक्ष्यका आधारमा ओमसतिया गाउँपालिकाको चुनौती र अन्तर (Gap) निम्नानुसार रहेको पाइयो।

१. खानेपानी सेवाहरूको पहुँच ९% रहेको जुन राष्ट्रिय कभरेज भन्दा कम रहेको छ।
२. सुचारूपना र दिगोपनाको समस्या रहेको देखिन्छ। पाइप प्रणालीको खानेपानी सेवामा ९% (७३०) धाराबाट सुचारु रूपमा पानी प्राप्त गरिरहेका छन्।
३. धेरै जसो प्रणालीहरूमा खानेपानी गुणस्तरको समस्या छ र केवल ९% ले धमिलोपना नभएको पानी प्राप्त गरेका छन्।
४. व्यवस्थापन कार्यहरू पुरा गर्नका निम्ति ती खानेपानी प्रणालीहरूको व्यवस्थापन क्षमतामा सुधार गर्न आवश्यक छ।

३.१४.२. सरसफाइ

सरसफाइको समग्र अवस्था, राष्ट्रिय लक्ष्य र सो का निम्ति चुनौतीहरू निम्नानुसार छन्।

१. ग्रामीण क्षेत्रका धेरै चर्पीहरूको निर्माण अवस्था राम्रो छैन। चर्पीहरूको निर्माणमा आधारभूत सरसफाइ सेवाहरूको मापदण्ड पुरा गरिएको छैन, र ती चर्पीहरू सफा गर्न सकिने तवरले निर्माण भएका छैनन्। यसले फोहोरको सुरक्षित विसर्जन गर्ने अवस्थालाई पुरा गर्न कठिन हुन्छ।
२. गाउँपालिकामा प्रभावकारी सरसफाइका निम्ति विभिन्न भौगोलिक क्षेत्रहरूको लागि उपयुक्त हुने किसिमको सरसफाइ चरणहरू पार गर्न आवश्यक सेवा तथा सुविधाहरूको स्तर सुधार गर्न प्रविधिको विकल्पहरूमा चेतनाको अभाव छ।
३. सरसफाइ सेवा चक्रका विभिन्न चरणहरूमा सहयोग गर्ने भूमिकामा निजी क्षेत्रको सीमित क्षमता रहेको; उपयुक्त पूर्वाधार निर्माण, खाडल सफा तथा खाली गर्ने र यातायात सेवा लगायतमा क्षमताको कमी रहेको छ। जिल्लामा केवल एउटा सेप्टिक ट्यांक (सेसपूल) खाली गर्ने साधन उपलब्ध छ।
४. सहरी क्षेत्रमा सरसफाइको लागि पर्याप्त योजना नरहेको जुन जनसंख्या बृद्धि, मानव बस्तीको विस्तार र व्यावसायिक प्रतिष्ठानको मागसँग मेल खादैन र मिल्दैन। मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापनको लागि संस्थागत व्यवस्था गर्ने क्षमता पनि कमजोर देखिन्छ।
५. घरायसी स्तरमा साबुन सहितको हात धुने बानी एकदम कम पाइयो। ८६% भन्दा कम घरपरिवारले मात्र पानी र साबुन सहितको हात धुने सुविधाहरूसँग सरसफाइ सुविधाहरू सुधार गरेको पाइयो।

३.१४.३. संस्थागत खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व)

गाउँपालिका भित्रका संस्थागत खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) को वर्तमान अवस्था र चुनौती तथा ग्यापको स्थिति निम्नानुसार रहेको छ।

१. केही विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आधारभूत स्तरको खानेपानी सेवाको पहुँचमा कमी छ।
२. धेरै जसो विद्यालयहरूमा छात्रको लागि छुट्टै वास कोठा र महिनावारी व्यवस्थापनको प्याडलाई

सुरक्षित विसर्जन गर्नको लागि सुविधाहरूको कमी छ ।

३. प्रायः विद्यालयहरूमा सुचारु हात धुने सुविधाहरूको कमी छ ।

३.१५. जलवायु परिवर्तनका असरहरू, विपद् जोखिम व्यवस्थापन र चुनौतीहरू

ओमसतिया गाउँपालिकामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना निर्माण क्रममा गरिएको अध्ययन तथा वडा स्तरमा गरिएको सहभागितात्मक छलफलबाट यस नगर क्षेत्रको प्रमुख विपद् जोखिमको रूपमा बाढीपहिरो, हावाहुरी, आगलागी, असीना, चट्याङ, खडेरी, रोगको महामारी, जंगली जनावरको आतंक आदि आएका थिए । खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताका क्षेत्रमा त्यस्ता विपद्हरूले गम्भीर असर गर्ने गरेका छन् । यस सम्बन्धि विवरणलाई विश्लेषण गर्दा जनसंख्या बृद्धि, बस्ती विस्तार आदीका कारण बाढी, पहिरो र आगलागीका घटनाहरू वर्षेनी वढ्ने गरेको र यसबाट ठूलो मात्रामा धनजनको क्षति पुग्ने गरेको देखिन्छ । त्यसै गरि महामारी सम्बन्धि घटनाहरू विगतका वर्षहरूमा धेरथोर भइरहने गरे पनि गाउँपालिका र सिङ्गे देश नै खुला दिसामुक्त भइसकेको र यहाँका वासिन्दाहरूको सफा र सुरक्षित खानेपानीमा पहुँच बृद्धि भइरहेको कारणबाट हाल त्यस्ता पानीजन्य महामारिमा कमि आएको छ । गाउँपालिकाले विपद् सम्बन्धी पूर्वतयारी र विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा ध्यान केन्द्रीत गरि सोका लागि विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना ।

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा विपद् जस्तै भूकम्प, बाढीपहिरो आउँदा मानव वस्तीमा उद्धार कार्य गर्न र मानिसहरूलाई सुरक्षित स्थानमा सार्नका लागि खुल्ला क्षेत्रको संख्या १ मात्र पाइएको छ । समग्र जिल्लामा जस्तै यस गाउँपालिकामा पनि जलवायु परिवर्तनको असरहरू देखिन थालेको बताइन्छ । प्रमुख रूपमा खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा रहेको सतह तथा भूमीगत स्रोतको पानीको सतह र मात्रा घटेको, अतिबृष्टी र अनावृष्टी आदि कारणले बाढीका साथै खडेरी जस्ता समस्याहरू क्रमशः बढेका छन् । जलवायु अनुकूलनका लागि योजनाबद्ध तवरबाट गाउँपालिकामा जलवायु अनुकूलन तथा दिगो खासस्व कार्यक्रमको शुरुवात भएको देखिन्छ ।

३.१६. हालका सुविधाहरूको सूची

गाउँपालिका भित्र रहेका मौजुदा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू छुट्टाछुट्टै सूची निम्न अनुसूचीहरूमा उल्लेख गरिएका छन् । अनुसूचीमा उल्लेख गरिएका सूचिहरूमा खानेपानीका मौजुदा आयोजनाहरूको नाम, स्थान, ती आयोजनाहरूले सेवा पुर्याएको जनसंख्या र ती आयोजनाहरूको वर्तमान अवस्था, निर्माण मिति आदी तथ्याङ्क हरु उपलब्ध छन् । त्यसै गरि सरसफाइ सम्बन्धि गतिविधि, कृयाकलाप र आयोजनाहरू, सार्वजनिक शौचालयहरू, तिनीहरूको वर्तमान अवस्था आदि सरसफाइ अनुसूचीमा उपलब्ध छन् । संस्थागत सरसफाइको अनुसूचिमा विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूको शौचालय तथा अन्य सरसफाइ सेवा सुविधाहरूको वर्तमान अवस्थार मर्मत संभारको स्थिति बारेमा तथ्यांकहरू उपलब्ध छन् ।

सुविधाहरू	अनुसूची
खानेपानी आयोजनाहरू	Annex A
सरसफाइ संरचना, सेवा र सुविधाहरू (सार्वजनिक शौचालयहरू)	Annex B
शैक्षिक संस्था (विद्यालय आदी) का शौचालय तथा सरसफाइ सेवा	Annex C
स्वास्थ्य संस्थाहरूका शौचालय तथा सरसफाइ सेवा	Annex D
मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन गतिविधि र संरचनाहरू	Annex E

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

सुरक्षित विसर्जन गर्नको लागि सुविधाहरूको कमी छ ।

३. प्रायः विद्यालयहरूमा सुचारु हात धुने सुविधाहरूको कमी छ ।

३.१५. जलवायु परिवर्तनका असरहरू, विपद जोखिम व्यवस्थापन र चुनौतीहरू

ओमसतिया गाउँपालिकामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना निर्माण क्रममा गरिएको अध्ययन तथा वडा स्तरमा गरिएको सहभागितात्मक छलफलबाट यस नगर क्षेत्रको प्रमुख विपद् जोखिमको रूपमा बाढीपहिरो, हावाहुरी, आगलागी, असीना, चट्याङ, खडेरी, रोगको महामारी, जंगली जनावरको आतंक आदि आएका थिए । खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताका क्षेत्रमा त्यस्ता विपदहरूले गम्भीर असर गर्ने गरेका छन् । यस सम्बन्धि विवरणलाई विश्लेषण गर्दा जनसंख्या बृद्धि, बस्ती विस्तार आदीका कारण बाढी, पहिरो र आगलागीका घटनाहरू वर्षेनी वढ्ने गरेको र यसबाट ठूलो मात्रामा धनजनको क्षति पुग्ने गरेको देखिन्छ । त्यसै गरि महामारी सम्बन्धि घटनाहरू विगतका वर्षहरूमा धेरथोर भइरहने गरे पनि गाउँपालिका र सिङ्गो देश नै खुला दिसामुक्त भइसकेको र यहाँका वासिन्दाहरूको सफा र सुरक्षित खानेपानीमा पहुँच बृद्धि भइरहेको कारणबाट हाल त्यस्ता पानीजन्य महामारिमा कमि आएको छ । गाउँपालिकाले विपद् सम्बन्धी पूर्वतयारी र विपद व्यवस्थापनको क्षेत्रमा ध्यान केन्द्रीत गरि सोका लागि विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना ।

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा विपद् जस्तै भूकम्प, बाढीपहिरो आउँदा मानव वस्तीमा उद्धार कार्य गर्न र मानिसहरूलाई सुरक्षित स्थानमा सार्नका लागि खुल्ला क्षेत्रको संख्या १ मात्र पाइएको छ । समग्र जिल्लामा जस्तै यस गाउँपालिकामा पनि जलवायु परिवर्तनको असरहरू देखिन थालेको बताइन्छ । प्रमुख रूपमा खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा रहेको सतहि तथा भूमीगत स्रोतको पानीको सतह र मात्रा घटेको, अतिबृष्टी र अनाबृष्टी आदि कारणले बाढीका साथै खडेरी जस्ता समस्याहरू क्रमशः बढेका छन् । जलवायु अनुकूलनका लागि योजनाबद्ध तवरबाट गाउँपालिकामा जलवायु अनुकूलन तथा दिगो खासस्व कार्यक्रमको शुरुवात भएको देखिन्छ ।

३.१६. हालका सुविधाहरूको सूची

गाउँपालिका भित्र रहेका मौजुदा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू छुट्टाछुट्टै सूची निम्न अनुसूचीहरूमा उल्लेख गरिएका छन् । अनुसूचीमा उल्लेख गरिएका सूचिहरूमा खानेपानीका मौजुदा आयोजनाहरूको नाम, स्थान, ती आयोजनाहरूले सेवा पुर्याएको जनसंख्या र ती आयोजनाहरूको वर्तमान अवस्था, निर्माण मिति आदी तथ्याङ्क हरु उपलब्ध छन् । त्यसै गरि सरसफाइ सम्बन्धि गतिविधि, कृयाकलाप र आयोजनाहरू, सार्वजनिक शौचालयहरू, तिनीहरूको वर्तमान अवस्था आदि सरसफाइ अनुसूचीमा उपलब्ध छन् । संस्थागत सरसफाइको अनुसूचिमा विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूको शौचालय तथा अन्य सरसफाइ सेवा सुविधाहरूको वर्तमान अवस्था मर्मत संभारको स्थिति बारेमा तथ्यांकहरू उपलब्ध छन् ।

सुविधाहरू	अनुसूची
खानेपानी आयोजनाहरू	Annex A
सरसफाइ संरचना, सेवा र सुविधाहरू (सार्वजनिक शौचालयहरू)	Annex B
शैक्षिक संस्था (विद्यालय आदी) का शौचालय तथा सरसफाइ सेवा	Annex C
स्वास्थ्य संस्थाहरूका शौचालय तथा सरसफाइ सेवा	Annex D
मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन गतिविधि र संरचनाहरू	Annex E

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

ठोस फोहोर व्यवस्थापन गतिविधि र संरचनाहरू	Annex A
फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्र सहितको ढल सञ्जाल	Annex B

४. योजना, प्रक्षेपण र लागत

यस खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजनाको प्रमुख लक्ष्य सन् २०३६ भित्र गाउँपालिकाका सबै क्षेत्र र वासिन्दाहरूमा खानेपानी र सरसफाइको सुरक्षित र सहज उपलब्धताका निम्ति योजनाबद्ध मार्गदर्शन प्रदान गर्नु हो । यस ओमसतिया गाउँपालिकाले तयार पारेको यो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजनाको सोच र परिलक्ष्य पनि सोहि अनुरूप तय गरिएको छ । यस योजनाको दूरदृष्टी सोच (Vision) गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने हरेक नागरिकका लागि सुरक्षित, पर्याप्त, सर्वसुलभ, स्विकार्य र किफायति खानेपानी तथा सरसफाइका सेवाहरू मार्फत जनस्वास्थ्य र जीवनस्तरमा सुधार ल्याउनु रहेको छ । यस योजनाले गाउँपालिकामा पारदर्शि, प्रविधिमैत्री र उपभोक्ता मैत्री खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताका कार्यक्रमहरू संचालन गरि सन् २०३६ सम्ममा मध्यम तथा उच्च स्तरको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवा प्रदान गर्न सहयोग गर्नेछ ।

४.१. योजनाहरूको पहिचान

गाउँपालिकामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजनाको लागि मोवाइल एप्समा आधारित योजना तर्जुमा औजार NwASH MIS को प्रयोग गरि तथ्यांक तथा सूचनाहरू संकलन गरिएको थियो । यो कम्प्युटरमा आधारित 'इनबिल्ट योजना तर्जुमा औजार' ले गाउँपालिकाभरि सर्वेक्षण अवधिमा सर्वेक्षक वा गणकहरूले तथ्यांक संकलन गरि प्रविष्ट गरे अनुसार मौजुदा योजनाहरूको यथास्थिति र आउँदा वर्षहरूका लागि योजना तयार गर्दछ (१.५ हेर्नुहोस) । १.५.२ मा वर्णन गरे अनुसार अगस्त २०, २०२० मा सरोकारवालाहरूको रणनीतिक योजना तर्जुमा कार्यशाला सम्पन्न भएको थियो । यो कार्यशालाले निम्न कृयाकलापहरू निर्धारण गर्यो ।

१. गाउँपालिकाको आवश्यकता अनुसार खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) आयोजनाहरूको प्राथमिकीकरण गरियो । जब खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना तर्जुमा औजारमा प्राथमिकता तोकिन्छ, यसले स्वचालित रूपमा विस्तृत गतिविधिहरू र २०२६-२०३६ सम्मको लागि यी गतिविधिहरू सम्पन्न गर्न वित्तीय आवश्यकता निर्धारण गर्दछ ।
 २. विद्यालय र सार्वजनिक स्थानहरूको हकमा आवश्यकता अनुसारको (Desired) सेवा स्तर (उन्नत वा आधारभूत) तय गरियो ।
 ३. गाउँपालिकामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रको निम्न विषयमा क्षमताको आकलन गरियो; क) महसुल र शुल्क ख) स्व-लगानी ग) कर घ) हस्तान्तरण
 ४. यस अवधिको लागि वित्तीय लगानीको अनुमान गरी र अपुग लगानीलाई पूर्ति गर्ने मार्गहरूको रूपमा व्यापार, सेयर, इकिटी, बन्ड्सको मार्फत पूर्ति गर्ने गरि निर्धारण गरियो ।
- बिस्तृत अध्ययनका लागि खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना औजार (<http://nwash.gov.np/dashboard>) मा उपलब्ध छ ।

४.१.१. नयाँ खानेपानी आयोजनाहरूको पहिचान र प्राथमिकता निर्धारण

समुदाय स्तरबाट माग भएका, लक्षित स्तरको खानेपानी सेवा पुर्याउन आवश्यक देखिएका र पहिचान भएका नयाँ खानेपानी आयोजनाहरूको दीर्घ सूचि (long-list) तयार गरि वडा र पालिका स्तरमा प्रस्तुत गरि प्राथमिकता निर्धारणको निर्धारित मापदण्डलाई पालन गरि सहभागितामूलक छलफलका आधारमा ती कार्वान्वयनमुखि आयोजनाहरूको प्राथमिकता कायम गरियो ।

प्राथमिकता निर्धारण सहित ती प्रस्तावित आयोजनाहरूलाई अति उच्च, उच्च, मध्यम र न्यून प्राथमिकता

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

क्रम छुट्याउन का लागि एक निश्चित सूचक र मापदण्ड सहितको मार्गदर्शन यहि खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना तयारिको सिलसिलामा नै तयार गरिएको थियो । सोही मार्गदर्शनको आधारमा यी सबै खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवा, सुविधा तथा संरचनाहरुको प्राथमिकता निर्धारण गरिएको थियो । प्राथमिकताका सूचकहरुमा विशेष गरि त्यसमा लाग्ने लागत, सेवा प्राप्त गर्ने जनसंख्याको विशेषता र गरिबी स्तर आदी रहेका छन ।

यसरी कायम भएको आयोजनाहरुको प्राथमिकताको सारांश तल दिइएको छ । प्रत्येक आयोजनाको प्राथमिकताको विस्तृत सूचि अनुसूची Appendix B मा हेर्न सकिने छ । अनुसूचीमा भएका हरेक आयोजनाहरुको प्राथमिक विवरणहरु जस्तै ती आयोजनाहरुको प्रस्तावित नाम, प्रस्तावित स्थल, सेवाको किसिम, सम्भावित लाभान्वित जनसंख्या र मोटामोटी लागत पनि त्यसमा हेर्न सकिन्छ ।

तालिका ४-१ : आयोजनाहरुको प्राथमिकता

S.No.	Area	Unit	Very High	High	Medium	Low	Total
A.	Priority for Water supply projects						
A.1	Existing Water Supply scheme	No	0	1	0	0	1
A.2	New Water Supply scheme	No	4	0	0	0	4
A.3	Ongoing Water Supply scheme	No	2	2	0	0	4
A.4	Existing Tubewells (high priority)	%	10				10
B.	Priority for Sanitation projects						
B.1	Existing Sanitation system	No	0	0	0	0	0
B.2	New Sanitation system	No	0	0	0	0	0
B.3	Ongoing Sanitation system	No	1	0	0	0	1
B.4	Household Sanitation- Number of years planned to make toilet safely managed from HH side	Years	3				
C.	Priority and service level for WASH in school						
C.1	Number of Schools: Advanced	No	0	1	0	0	1
C.2	Number of Schools: Basic	No	2	11	7	16	36
C.3	Total Numbers	No	2	12	7	16	37
D.	Priority for WASH in HCF						
D.1	Number of HCF	No	2	3	1	0	6
E.	Priority for WASH in Public Places						

E.1	Number of Public Places: Advanced	No	0	0	0	0	0
E.2	Number of Public Places: Basic	No	5	1	0	0	6
E.3	Total Numbers	No	5	1	0	0	6

माथि दिइएको तालिकामा गाउँपालिका भरिको खानेपानी आयोजनाहरू, सरसफाई आयोजनाहरू, विद्यालयमा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवा, स्वास्थ्य संस्था खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवा र सार्वजनिक स्थानहरूमा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व)को सुविधाहरूको प्राथमिकता निर्धारण चार तहमा गरिएको छ, जसमा अति उच्च, उच्च, मध्यम र न्यून छन । त्यसै गरि खानेपानी सेवा, सुविधा र संरचनालाई पनि चार तहमा छुट्टयाइएको छ; जसमा हालका खानेपानी आयोजना, नयाँ खानेपानी आयोजना, निर्माणाधिन खानेपानी आयोजना र हालका ट्युबवेलहरू (उच्च प्राथमिकता) । यसबाट के बुझिन्छ भने सन् २०३६ सम्ममा लक्षित उपलब्धि हासिल गर्नका निम्ति गाउँपालिकामा हाल मौजुदा संचालनमा भइरहेका एउटा खानेपानी आयोजना र त्यही धेरै उच्च प्राथमिकता सहित मर्मत, पुनरुत्थान वा पुनर्निर्माण गर्नु जरुरी छ । त्यसै गरि लक्षित उपलब्धि हासिल गर्नका निम्ति सेवा नपुगेका क्षेत्रमा खानेपानी सेवा पुर्याउन थप नयाँ ४ वटा खानेपानी आयोजनाहरू निर्माण गरिनु पर्छ जसमा ४ वटा उच्च प्राथमिकतामा परेका छन् ।

हाल गाउँपालिका क्षेत्रभित्र निर्माणाधिन ४ वटा खानेपानी आयोजनाहरू मध्ये २ लाई उच्च प्राथमिकता सहित पुरा गरिनु आवश्यक छ । यो क्रम र प्राथमिकताको आधारमा गाउँपालिकाले खानेपानी आयोजनाहरूमा लगानी गरेमा राष्ट्रले र गाउँपालिकाले तोकेको लक्ष्य सन् २०३६ सम्म पुरा गर्न सकिन्छ । ट्युबवेलहरूको हकमा सर्वेक्षणको क्रममा गाउँपालिका क्षेत्रभित्र पत्ता लागेका ट्युबवेलहरूलाई हालको लागि उच्च प्राथमिकता सहित सुधार गरि अल्प या मध्यम कालसम्मका लागि संचालन गरि सन् २०३६ सम्ममा ती ट्युबवेलहरू विस्थापन गरि पाइप वितरण प्रणालीमा नै ती क्षेत्रहरू जोडिने गरि योजना बनाइएको छ ।

४.१.२. नयाँ सरसफाई आयोजनाहरूको पहिचान र प्राथमिकता निर्धारण

सरसफाई आयोजना, सेवा र सुविधाको क्षेत्रमा समुदाय स्तरको हाल मौजुदा ३ वटा त्यस्ता कार्यक्रम मध्ये २ वटा धेरै उच्च प्राथमिकताका साथ निरन्तर गरिनुपर्ने देखिन्छ । सन् २०३६ सम्मको सरसफाई क्षेत्रको लक्ष्य पुरा गर्न एउटा नयाँ कार्यक्रमको जरुरत पर्ने र त्यही एउटा उच्च प्राथमिकतामा परेका छ । घरायसी सरसफाई तर्फ, सुरक्षित चर्पी व्यवस्थापनको लागि ३ वर्षको अवधि निर्धारण गरिएको छ जसको अर्थ उच्च प्राथमिकता सहित पहिलो ३ वर्षभित्र गाउँपालिका भरी सबै घरायसी शौचालयहरू तोकिएको स्तरको निर्माण गरिने वा भइरहेका शौचालयहरूको स्तरोन्नति गरि सुरक्षित व्यवस्थापन गरिएको सरसफाई स्तरमा पुर्याउने योजना गरिएको छ ।

विद्यालयमा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवाको लागि प्राथमिकता र सेवा स्तर तलको तालिकामा देखाइएको छ । गाउँपालिका भित्र रहेका ३७ विद्यालय शौचालयहरू मध्ये १४ लाई अति उच्च प्राथमिकता सहित उन्नत स्तरको खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवा लक्षित योजना बनाइएको छ । ती बिद्यालयको बिस्तृत विवरण विद्यालयको नाम, ठेगाना सहित अनुसूचीमा राखिएको छ ।

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

४५

त्यसै गरि स्वास्थ्य संस्थामा समुचित खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाको लागि २ वटालाई धेरै उच्च प्राथमिकता, ३ वटालाई उच्च र एउटालाई मध्यम प्राथमिकता क्रममा राखि योजना बनाइएको छ ।

सार्वजनिक स्थानहरूमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व)को सुविधा विशेष गरि सार्वजनिक शौचालयको निर्माण, मर्मत संभार, स्तरोन्नति र व्यवस्थापनका लागि प्राथमिकता क्रम माथि दिइएको तालिकामा निर्धारण गरिएको छ ।

यी सबै माथीका खानेपानी र सरसफाइका योजना र कार्यक्रमहरू गाउँपालिका तथा वडा स्तरमा आयोजित रणनीतिक योजना तर्जुमा कार्यशालामा (१.५.२) भएका सहभागितामूलक छलफल द्वारा निर्णय भए अनुसारका हुन् । यी सबै प्रस्तावित आयोजनाहरूको प्राथमिकता तय भएअनुसार प्राथमिकता क्रमअनुसार तथ्याङ्क र सुचनाहरू खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना औजार (N-WASH-MIS) मा प्रविष्ट गराइए पछि स्वचालित रूपमा योजना हरुको अवधि सहित सोहि योजना औजार (N-WASH-MIS) ले यसको लागत गणना गरेको हो ।

४.१.३ प्राथमिकता अनुरूप आयोजना र क्रियाकलापहरूको वितरण योजना

यस खण्डले पूर्ण खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) कभरेज र सेवा स्तर सुधारको लागि आवश्यक पर्ने पूर्वाधारमा गाउँपालिकालाई आवश्यक पर्ने लगानी वितरणको प्रक्षेपण गर्दछ । गाउँपालिकालाई आवश्यक पर्ने लगानी सहित ती प्रस्तावित आयोजनाहरूले फाइदा पुर्याउने जनसङ्ख्या र गतिविधिहरूको अनुमान र वितरणलाई पनि यसले विश्लेषण गर्दछ । साथै यो खण्डमा विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था, सार्वजनिक स्थान, ठोस फोहोरमैला व्यवस्थापन, ढल सञ्जाल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन गर्ने लगायतका अन्य वास क्रियाकलापहरूको पनि लगानी सहित लक्षित जनसंख्या, आवश्यक संरचना र गतिविधिको पनि प्रक्षेपण गरिएको छ ।

लगानीको प्रक्षेपण गर्दा हरेक आयोजनाहरूको निर्माण अथवा मर्मत-संभारको मात्र लगानी नभैकन आयोजनाहरूको पुरा जीवन-चक्र (Life-Cycle) भरीकै लागि लगानीको आवश्यकता यो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजनाले गरेको छ । यसको मतलब हरेक आयोजना अथवा संरचनाहरू निर्माणका लागि आवश्यक लगानी, निर्माण सम्पन्न भए पश्चात त्यसको संचालन खर्च, मर्मत तथा संभार अथवा रखरखाव खर्च र अन्य व्यवस्थापन खर्चको समेत यसले लेखाजोखा गरेको छ ।

निम्न तालिकाले 'खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना औजार N-WASH-MIS' मा प्रयोग गरिएको सो प्रक्षेपण देखाउँदछन्;

तालिका ४-२ : खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना औजार N-WASH-MIS को प्रक्षेपण

प्राथमिकता	१ वर्ष	२ वर्ष	३ वर्ष	३ वर्ष	४ वर्ष	५ वर्ष	६ वर्ष	७ वर्ष	८ वर्ष	९ वर्ष	१० वर्ष
पूँजीगत खर्च वितरण											
धेरै उच्च	०.१	०.४	०.४	०.१							
उच्च			०.१	०.४	०.४	०.१					
मध्यम					०.१	०.४	०.४	०.१			
निम्न								०.१	०.४	०.४	०.१
एक पटक मर्मतको खर्च वितरण											
धेरै उच्च	०.५	०.५									

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

छुट्ट्याइएको बजेट पहिलो र दोश्रो वर्षमा आधा आधा गरि खर्च गर्ने गरि यो योजना बनाइएको छ । यस्तो मर्मत तथा सेवा स्तरोन्नति एक पटक मात्र गरिने भएकोले अरु बाँकि बर्षमा यसको लागि लगानी व्यवस्था गर्नु पर्दैन ।

ग. पुँजीगत मर्मत खर्च वितरण

हाल सञ्चालनमा रहेका र नयाँ खानेपानी प्रणालीहरूको सेवा स्तर सुधारको लागि लागू हुने पुँजीगत मर्मत खर्च वितरण ;

माथी देखाइएको तालिकाले मौजुदा संचालित र नयाँ खानेपानी प्रणालीहरूको आवश्यक मर्मत सुधार तथा स्तरोन्नतिका लागि प्राथमिकता अनुसार आवश्यक पर्ने खर्च पहिलो र दोश्रो वर्ष भित्र गरि सक्ने गरि योजना गरिएको छ ।

घ. सञ्चालन खर्च वितरण

हाल संचालनमा रहेका मौजुदा खानेपानी र नयाँ खानेपानी प्रणालीहरूको दैनिक सेवा संचालनका लागि र आवश्यक सेवा स्तर सुधारको लागि लागू योजना गरिएको;

ङ. डिजाइन सुपरभिजन खर्च वितरण

हाल सञ्चालनमा रहेका र नयाँ खानेपानी प्रणालीहरूको डिजाइन, सुपरिवेक्षण तथा अन्य जरुरी सेवा का लागि आवश्यक पर्ने खर्चको वितरण;

४.१.४. उपलब्ध स्रोतहरूको लेखाजोखा

रणनीतिक योजना तर्जुमा कार्यशालाले (१.५.२) विस्तृत छलफल पछि गाउँपालिकाको आवश्यकता प्राथमिकीकरण गरेको थियो र २०२६-२०३६ को लागि वित्तीय आवश्यकताको निर्धारण गरेको थियो । त्यो प्रकृयामा लागि लगानी क्षमताको लेखाजोखा भयो र गाउँपालिकासंग उपलब्ध स्रोतहरू पहिचान गरियो । उपलब्ध स्रोतहरू जुन महसुल र शुल्क, कर, स्व-लगानी तथा हस्तान्तरण आदि संभावित स्रोतहरूको लेखाजोखा पनि यस कार्यशालामा संगसंगै गरियो । यी सबै प्रकृया पुरा गरि गाउँपालिकासंग उपलब्ध स्रोतहरूले आवश्यक लागत पूर्ती नहुने देखिए पछि आवश्यक र उपलब्ध स्रोतको बिचको फरक (ग्याप) पूर्ती गर्न अन्य संभाव्य स्रोतहरूको खोजि गरि Bridging गरिनु आवश्यक देखियो ।

४.१.५. ग्यापको पूर्ति (Bridging the Gap)

माथि भनिए जस्तो गाउँपालिकासंग उपलब्ध स्रोतहरूले आवश्यक लागत पुरा नगर्ने देखिए पछि आवश्यक र उपलब्ध स्रोतको बिचको फरक (ग्याप) पूर्ती गर्न रणनीतिक योजना तर्जुमा कार्यशालाले (१.५.२) अन्य संभाव्य स्रोतहरूको खोजि गरि तय गरेको व्यापार, शेयर, इक्विटी, बण्डको माध्यमबाट लगानी गरि ग्याप पूर्तिको माध्यमबाट Bridging गरिने निर्णय भयो । तल ४.२ को तालिकाले त्यस्तो व्यापार, शेयर, इक्विटी, बण्डको विस्तृत योगदान % मा दर्शाउँछ । आवश्यक र उपलब्ध स्रोतको बिचको फरक (ग्याप) अनुसूची मा दिइएको छ ।

४.२. अनुमान सारांश (कभरेज)

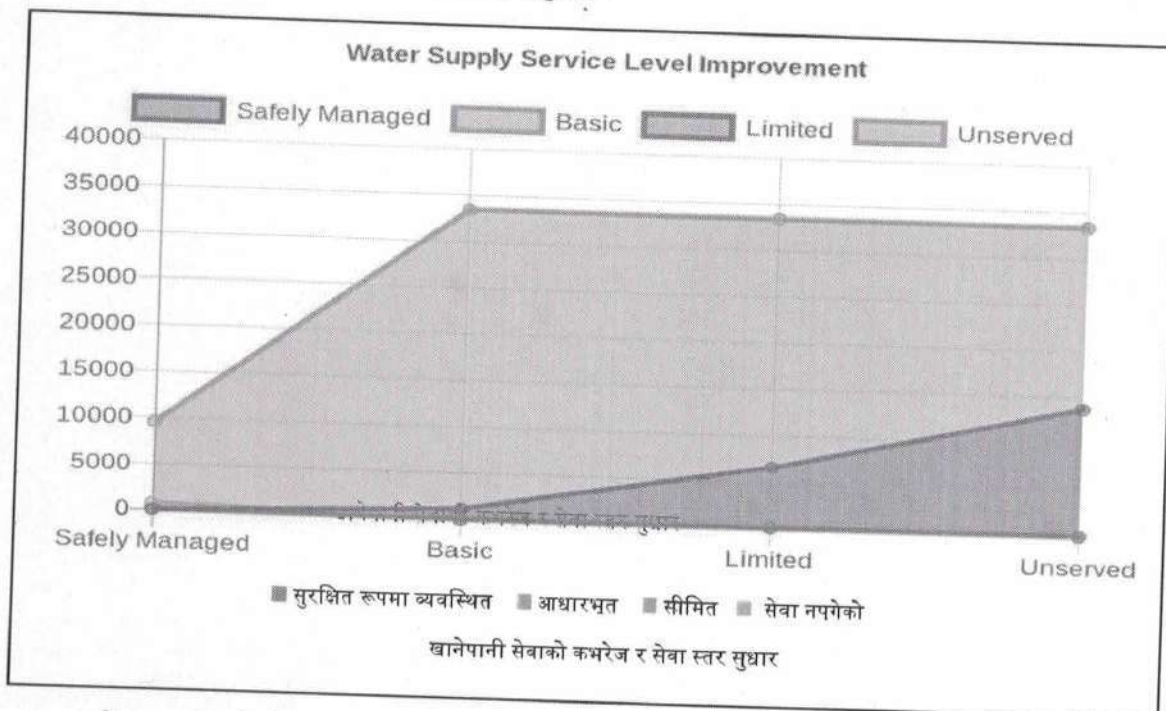
संलग्न रेखाचित्रमा गाउँपालिकामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवाहरूको कभरेज र सेवा स्तर सुधारको सारांश देखाइएको छ । कभरेजको प्रगतिशील वृद्धि र सेवा स्तरको Ladder सुधार JMP को परिभाषामा आधारित छ । यस चित्रले सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित खानेपानी सेवा प्राप्त गर्ने जनसंख्या हरेक बर्ष बढ्दै जाने र आधारभूत र सीमित सेवा प्राप्त गर्ने जनसंख्या हरेक बर्ष घट्दै गइ अन्तिममा आधारभूत र सीमित सेवालाई सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित स्तरको सेवाले प्रतिस्थापन गर्नेछ ।

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

गाउँपालिका भित्रका सबै जनसङ्ख्यामा सन् २०३६ सम्ममा सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित खानेपानी सेवा र सुविधा उपलब्ध हुनेछ । सरसफाइ तर्फ अन्तिम लक्ष्य प्राप्त गर्न सन् २०३६ पर्यन्त नै छैन, सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित खानेपानी सेवा र सुविधा ३ बर्ष पछि नै सबैको लागि उपलब्ध हुनेछ । तल प्रस्तुत गरिएको तालिका 'कभरेजको सारांश'मा ओमसतिया गाउँपालिकाको हरेक खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) गतिविधिहरु द्वारा कहिले सम्म कति जनसंख्यालाई कभरेज प्रदान गर्छ भनि स्पष्ट देखिन्छ । जनसङ्ख्याको तीव्र वृद्धि भइरहे पनि हरेक बर्ष सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित सेवाको बृद्धि र आधारभूत र सीमित सेवामा कमी हुँदै गएको देखाउँछ । यसैले सन् २०३६ सम्ममा सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित खानेपानी आपूर्ति सेवाहरूको पूर्ण कभरेज कसरि प्राप्त गर्न सकिन्छ भन्ने निश्चितता प्राप्त गर्न सकिन्छ ।

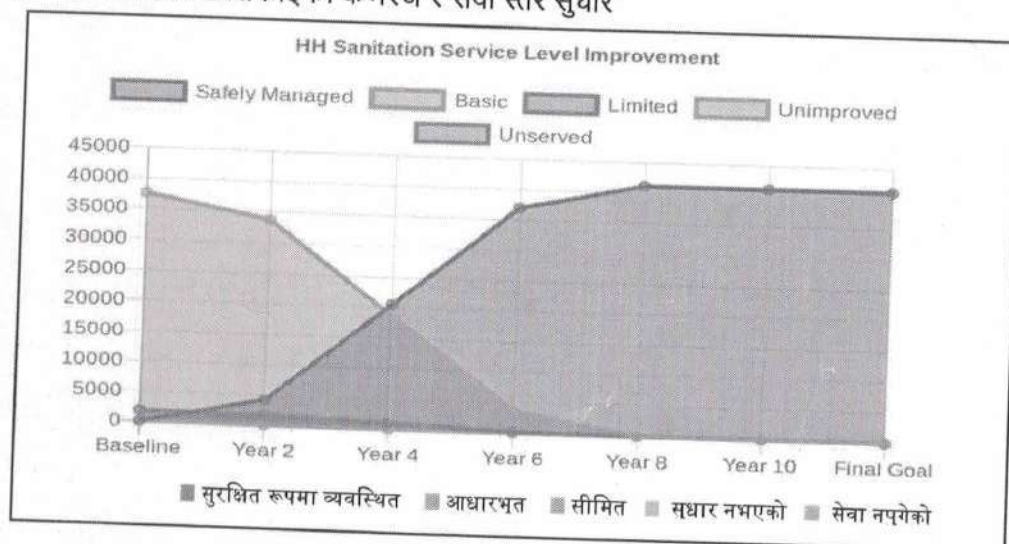
चित्र ४-१ : खानेपानी सेवाको कभरेज र सेवा स्तर सुधार

त्यसै प्रकारले यो चित्रमा सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित सरसफाइको पहुँचमा वृद्धि र असुरक्षित रूपमा सरसफाइको अभ्यास गर्ने जनसङ्ख्या घट्दै गएको देखाएको छ । त्यसकारण, सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित सरसफाइको कभरेज प्राप्त गर्न सकिन्छ भन्ने निश्चितता पनि यसले प्रदान गर्दछ । सुचारूपना नभएका स्किमहरूको सुचारूपना पुनर्स्थापित गर्ने प्रावधानहरू पनि यसमा राखिएको छन् । सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित सेवाको लागि यो अपेक्षित कभरेज पूर्ण रूपमा सुचारूपना (Full- Functional) भएका स्किमहरूद्वारा हुनेछ ।

चित्र ४-२ : घरायसी सरसफाइको कभरेज र सेवा स्तर सुधार

यसरि योजना अवधि (२०२६-२०३६) मा योजना गरिएको जनसंख्याको कभरेजहरूमा आधारित भै खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना औजारले (NWASH MIS) कुल योजना लागत पनि गणना गरेको छ ।

तालिका ४-३ : खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवाद्वारा जनसंख्या कभरेजको सारांश

SN	Component	Baseline (No.)	Year 1 (No.)	Year 2 (No.)	Year 3 (No.)	Year 4 (No.)	Year 5 (No.)	Year 6 (No.)	Year 7 (No.)	Year 8 (No.)	Year 9 (No.)	Year 10 (No.)	Final Goal (No.)
A	Water Supply												
A1	Population served with Safely managed water services	1	1113	6587	13787	33222	33222	36613	36613	36613	36613	36613	36613
A2	Population served with Basic water services	9542	33417	33405	33405	3346	3346	3346	3346	3346	3346	3346	3346
A3	Population served with Limited water services	45	0	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45
A4	Unserviced Population	676	0	0	0	10624	10624	7233	7233	7233	7233	7233	7233
B	Sanitation												
B1	HH sanitation												
	Population served from existing safely managed Sanitation service	20	4132	20579	37026	41137	41137	41137	41137	41137	41137	41137	41137
B1.1	Population served from basic sanitation service	37513	33762	18757	3752	0	0	0	0	0	0	0	0
B1.2	Population served from limited Sanitation service	1736	1562	868	174	0	0	0	0	0	0	0	0
B1.3	Population served from Unimproved Sanitation service	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B1.4	Unimproved Sanitation service	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B1.5	Unserviced population	1868	1681	934	187	0	0	0	0	0	0	0	0
B2	FSM												
B2.1	Population served	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B3	WWTP with Sewer												
B3.1	Population served	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B4	SWM												
B4.1	Population served	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C	WASH in Schools												
C1	Number of schools with Advanced Water services	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3
C2	Number of schools with Advanced Sanitation services	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1
C3	Number of schools with Advanced Hygiene services	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1
C4	Number of schools with basic	30	30	30	30	31	31	32	32	32	32	32	34

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

४.३. लागत

यो खण्डले योजना गरे अनुरूपको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) कृयाकलाप र संरचनामा लगानीको लागि निम्न क्षेत्रको लागत अनुमानको व्याख्या गरेको छ ।

- क) सम्पूर्ण घरधुरीमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) कभरेज
ख) सेवा स्तर सुधार
ग) विद्यालयमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू, स्वास्थ्य संस्थाहरूमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू, सार्वजनिक स्थानहरूमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू, ठोस फोहोर व्यवस्थापन, ढल सञ्जाल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्र आदि।
राष्ट्रिय स्तरमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रलाई राम्रोसँग बुझ्ने वित्तीय नीति विकास र कार्यान्वयनका लागि महत्वपूर्ण छ भन्ने साझा सहमति छ । हालको कोषको अझ राम्रो र न्यायसङ्गत उपयोगलाई प्रोत्साहित गर्न र थप वित्तलाई आकर्षित गर्न यो अति महत्वपूर्ण छ । यसमा प्रस्तुत गरिएको ओमसतिया गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रमा लगानि गर्नु पर्ने लागत अनुमान यसै अनुरूप तयार गरिएको हो । माथि ४.३ मा व्याख्या गरिएको जनसंख्याको कभरेज सारांशको आधारमा लागत अनुमानको बिस्तृत विवरण ४.३.२ को तालिकामा हेर्न सकिन्छ ।

४.३.१. लागत अनुमानको पद्धति

सन् २०३६ सम्ममा गाउँपालिकाभरि खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रमा सुरक्षित रूपले व्यवस्थित गरिएको सेवा प्रदान गर्ने लक्ष्य सहित आवश्यक सुचना र तथ्यांकहरु योजना औजार NWASH MIS मा प्रविष्ट गरेपछि स्वचालित रूपमा त्यो लक्ष्य प्राप्त गर्न हरेक क्षेत्रमा कहिले के कति लगानि आवश्यक पर्छ सो को लागत अनुमान यो पद्धतिले प्रदान गरेको छ । यसले गाउँपालिकालाई मुख्य दुई प्रश्नहरूको उत्तर दिन सक्षम बनाउँछ ।

- खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रमा जम्मा कति खर्च कहिले कहिले आवश्यक छ?
- कसरी विभिन्न खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवा कृयाकलाप र पूर्वाधारहरूमा खर्च तथा लगानी वितरण गरिएका छन्?

लागत अनुमान विधिले हालको तथा हरेक वर्षको प्रक्षेपित जनसङ्ख्या, वास सेवा प्रवाहको लागि आवश्यक प्रविधिहरू र दिगो वास सेवासँग सम्बन्धित प्रविधिहरूमा आधारित रहि लागतको अनुमान प्रस्तुत गरेको छ । यसबाट गाउँपालिकालाई दिगो वास सेवा र पूर्वाधारमा योजना अनुरूप बजेट वितरण गर्न सहयोग मिल्नेछ । लागत अनुमानको गणना गर्दा 'जीवन-चक्र लागत विधि' को आधारमा गरिएको छ; जसले गाउँपालिकालाई दिगो खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवा प्रवाहको लागि हरेक खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) अवयवहरूको पुँजीगत खर्च, सञ्चालन खर्च, पुँजीगत मर्मत खर्च, र सोझै सहयोग खर्चको छुट्टा छुट्टै लागत अनुमान प्रदान गर्दछ । ती लागत अवयवहरू यस प्रकार रहेका छन् ।

- **पुँजीगत खर्च** – नयाँ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) प्रणालीहरूको लागि पूर्ण संरचना निर्माण

- र हालको प्रणालीहरूको लागि सेवा सुधार लागत पुँजीगत खर्च भित्र गर्दछ ।
- **पुँजीगत मर्मत खर्च** – मौजुदा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) प्रणाली तथा सम्पत्तिहरूको प्रतिस्थापन वा पुनर्स्थापनाको लागत यसभित्र पर्दछ । यसले मुख्य मर्मत क्रियाकलापहरूलाई समेट्छ ।
 - **सञ्चालन तथा मर्मत खर्च** – संचालित आयोजनाहरूको दैनिक सञ्चालन र सानो मर्मत खर्चको लागतलाई समेट्छ ।
 - **सोझै सहयोग खर्च** – यस भित्र सेवा प्रवाहको लागि आवश्यक सहयोग; जसमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, प्राविधिक सहयोग, व्याकस्टोपिङ, क्षमता अभिवृद्धि, औजार तथा जगेडा सामग्रीहरूको सहयोग लागत पर्छन् ।

पुँजीगत खर्च तर्फको प्रति एकाइ लागत अनुसूची मा दिइएको छ र यो लागत एकाइ खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभागको । **SAU** को प्रकाशित प्रतिवेदनबाट साभार गरिएको हो । सञ्चालन तथा मर्मत खर्चको औसत लागत अनुसूची मा दिइएको छ र यो सञ्चालन औसत खानेपानी मन्त्रालयको **SEIU** को प्रकाशित प्रतिवेदनबाट साभार गरिएको हो ।

‘मर्मत वातावरण’को अवधारणाले मौजुदा आयोजनाहरूको सुचारुपन र दिगोपनको अवस्था **NWASH MIS** ले दर्शाए बमोजिम लेखाजोखा गरि भविष्यमा जब आयोजना अथवा स्किमहरूको आयु वृद्धि हुँदै जान्छ त्यसबेला पुँजीगत खर्चको प्रतिशतको आधारमा मर्मत खर्चको आवश्यकता निर्धारण गर्छ । यो अवधारणा **Welthungerhilfe, Nepal** ले ईच्छाकामना गाउँपालिकामा गरेको **Life-Cycle Cost Analysis (LCCA)** अध्ययनबाट साभार गरिएको हो ।

मर्मत वातावरण: स्थानीय सरकारको हरेक योजनाहरू विभिन्न किसिमका तत्वहरू (जसलाई ‘योजना पारिस्थितिकीय प्रणाली’ भनिन्छ) बाट प्रभावित हुने गर्छन्; जस्तै योजना/आयोजनाहरूको आयु (वा डिजाइन अवधि मध्ये सो योजनाले कति अवधि पार गरि सकेको छ), उपभोक्ता संस्थाको व्यवस्थापन क्षमता, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सेवातर्फ गाउँपालिकाको नीति आदी । यी सबैको समुच्च अवस्था ‘मर्मत वातावरण’ हो ।

माथि भनिएजस्तो तत्वहरूको प्रभावको नतिजा ती योजना/आयोजनाहरूमा पर्ने पुँजीगत खर्चको आवश्यकताको हो । गाउँपालिकाभित्रका योजनाहरूलाई यस पुँजीगत खर्च आवश्यकतामा ल्याउने अवस्थालाई ‘मर्मत वातावरण’ भनिएको छ । मर्मत वातावरण एक योजना औजार रुपमा प्रयोग भएको छ जसले सर्वेक्षण तथ्यांक तथा सूचनाहरूको विश्लेषण गरि मर्मतको एउटा योजना बनाउँछ ।

मर्मत शर्त गाउँपालिकाभित्रको योजनाहरूमा खर्च गरिएको वित्तीय व्ययको प्रतिशत (%) को हिसाबले देखाइएको छ । यो अनुमान गरिएको छ कि नयाँ स्किममा पनि (एक निश्चित वर्ष पछि) यही नीति लागू हुनेछ (पुँजीगत मर्मत खर्चको %) । यो हालको योजनाको अवस्थाको आधारमा गणना गरिन्छ र आयोजनाको आयु वा डिजाइन अवधि मध्ये आयोजनाले कति अवधि पुरा गरि सक्यो त्यसको आधारमा नयाँ योजनामा सामान्यीकरण (Extrapolated) गरिन्छ ।

क) खानेपानी सेवाको लागत

सन् २०३६ सम्ममा गाउँपालिकामा सुधारिएको खानेपानी सेवामा सबैको पहुँच प्राप्त गर्न लाग्ने लागतहरू यस अन्तर्गत अनुमान गरिएको छ । सो लागत अनुमान गर्दा वर्तमान सेवा कभरेज, लक्षित कभरेज र लक्ष्य प्राप्त गर्नका लागि प्रयोग गरिने प्रविधिहरूको एकाइ लागतलाई ध्यानमा राखिएको छ । लागत प्रक्षेपण वार्षिक आधारमा २०२६-२०३६ को लागि गरिएको छ ।

माथि प्रस्तुत गरिएको प्रति एकाइ लागत खानेपानी आपूर्ति प्रविधिको प्रत्येक प्रकारको आधारमा (घरायसी धारा जडान, ट्यापस्ट्याण्ड, ट्युबवेल ह्यान्डपम्पहरू) दिइएको छ ।

ख) सरसफाइ सेवाको लागत

सरसफाइ सेवाहरूको लागि एउटै लागत खाकाको प्रयोग गरिएको छ । लागतको आधार विभिन्न प्रविधिहरूको मिश्रित विकल्पको माध्यमबाट या त आधारभूत वा सुरक्षित रूपले व्यवस्थित गरिएको सरसफाइ सेवाहरू सबैको पहुँचमा पुऱ्याउने किसिमले प्रक्षेपण गरिएको छ । सरसफाइ प्रविधिहरूको विकल्पहरूमा Water Closet र सेप्टिक ट्याङ्क सहितको पोअर प्लस र सुधारिएको खाल्डे चर्पीहरू समावेश गरिएको छ ।

ग) पूर्ण कभरेज प्राप्त गर्न जम्मा लागत

तालिका ४-३ ले सन् २०३६ सम्म सबैका लागि आधारभूत खानेपानी र सरसफाइ सेवाहरूको लागि पहुँचको सुनिश्चितता देखाउँछ । यसमा लगानी (पुँजीगत), पुँजीगत मर्मत र सोझै सहयोग लागत समावेश गरिएको छ । सरसफाइको लागि लगानी लागत मुख्य गरेर उपभोक्ताहरूको या त सरसफाइ सेवाहरूको पहुँच वा सेवाको स्तर सुधार गरी सरसफाइ शृङ्खलामा वृद्धि गर्नको लागि हुने छ । यो प्रक्षेपण मुख्य गरेर खानेपानी र सरसफाइमा केन्द्रित रहेको छ । यसले खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा सबैको पहुँचमा पुऱ्याउँनको लागि संरचनागत विकास, पुँजीगत मर्मत र सोझै सहयोग लागतलाई समेट्दछ । संस्थागत खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व)को लागि पनि यसै आधारमा यहाँ लागत विश्लेषण प्रक्षेपण गरिएको छ ।

४.३.२. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना लागतको सारांश

तलको विस्तृत तालिकामा निम्न क्षेत्रको सारांश लागत अनुमान दिइएको छ ।

क) खानेपानी (पाइप र ट्युबबेल)

ख) सरसफाइ र स्वच्छता (घरायसी सरसफाइ, ठोस फोहोर व्यवस्थापन, मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन, ढल सञ्चालन सहितको फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्र समेत)

ग) विद्यालयमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू

घ) स्वास्थ्य संस्थामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू

ङ) सार्वजनिक स्थानहरूमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) सुविधाहरू

खर्च तर्फ यसले निम्न अनुमानित लागत खर्च प्रदान गर्छ ।

क) पुँजीगत खर्च

ख) पुँजीगत मर्मत खर्च

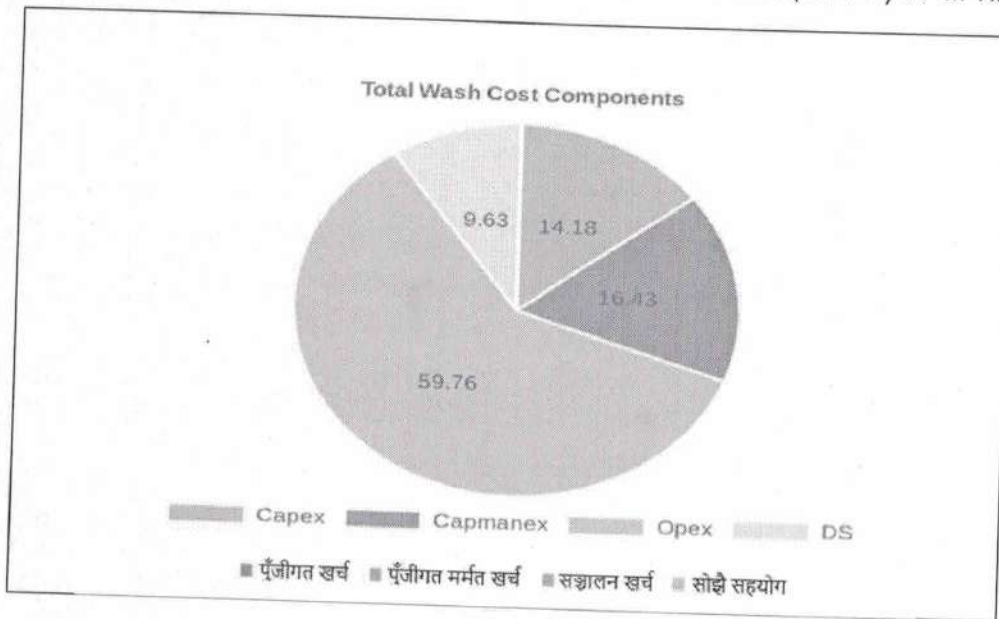
ग) सञ्चालन खर्च

घ) सोझै खर्च ।

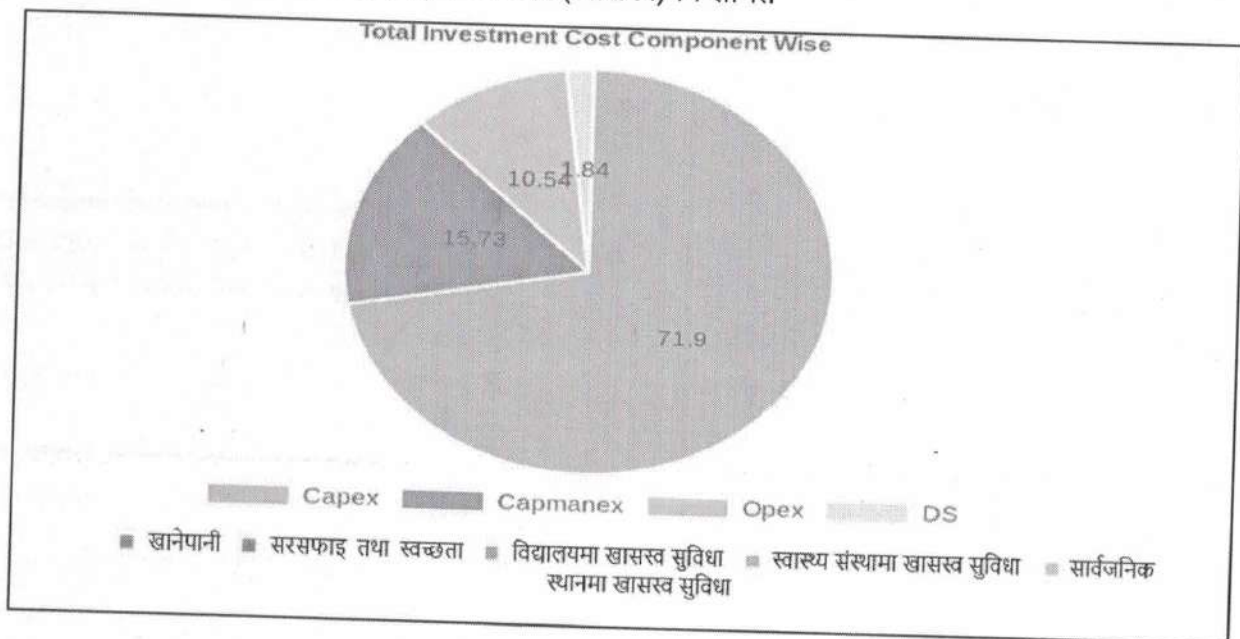
यसले १० वर्षमा जम्मा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) लागतको अंश बताउँछ ।

चित्र ४-३ : खर्चको प्रकारको अनुसार खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व)को लागत

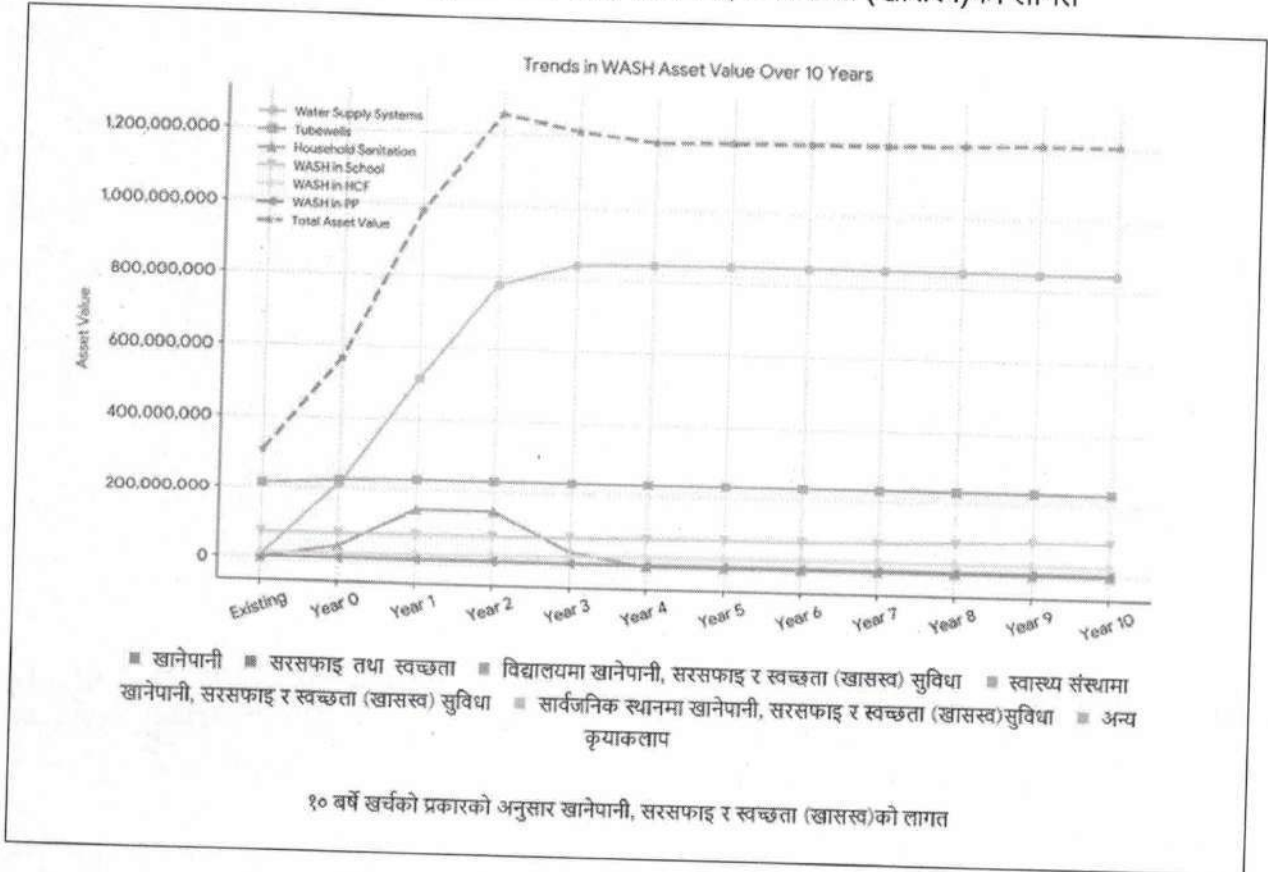
चित्र ४-४ : क्षेत्रगत खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व)को लागत

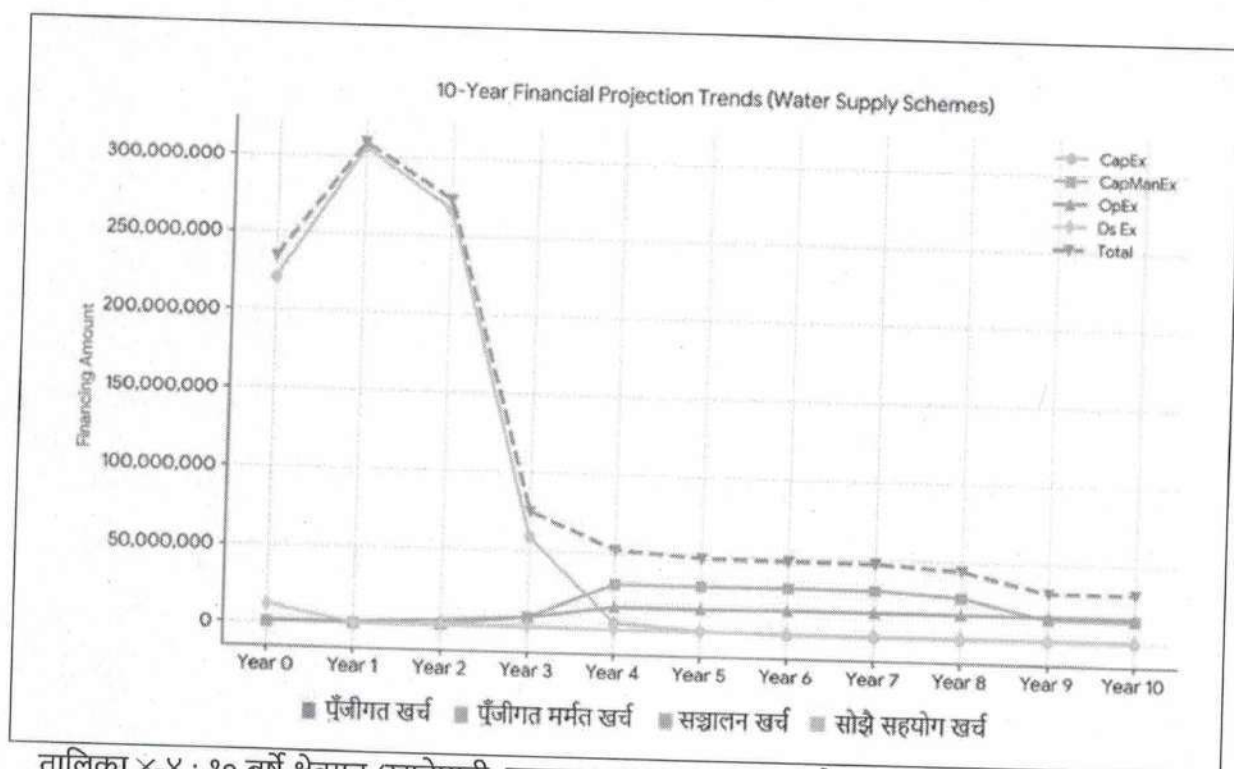

यो पाइ चार्टमा सन् २०२६-२०३६ सम्मको समयावधिको लागि पूर्ण कभरेज र सेवा स्तर सुधारको लागि आवश्यक लागत दिइएको छ । पहिलो चार्टमा क्षेत्रगत खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) को लागत दिइएको छ भने दोस्रो चार्टमा खर्चको प्रकारको लागत दिइएको (जस्तै: पुँजीगत, पुँजीगत मर्मत खर्च आदि) छ ।

तलको बार चार्टमा सन् २०२६-२०३६ सम्मको आवश्यक वार्षिक लागत दिइएको छ ।

चित्र ४-५ : १० बर्षे खर्चको प्रकारको अनुसार खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व)को लागत

तालिका ४-४ : १० बर्षे क्षेत्रगत (खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता) वासको लागत

S.N	Investment Area	Amount Required	Available	Gap	Gap(10 Yrs.)%	Trade	Shares	Equity	Bonds
1	Base Year Water Supply Capex	218617075	218617075	0	0%	0	0	0	0
2	Base Year Water Supply CapManEx	571211	571211	0	0%	0	0	0	0
3	Base Year Water Supply Opex	1128952	1128952	0	0%	0	0	0	0
4	Base Year Water Supply DS	11852780	11852780	0	0%	0	0	0	0
5	Year 1 Water Supply Capex	136783365	136783365	0	0%	0	0	0	0
6	Year 1 Water Supply CapManEx	423783	423783	0	0%	0	0	0	0
7	Year 1 Water Supply Opex	923968	923968	0	0%	0	0	0	0
8	Year 1 Water Supply DS	490358	490358	0	0%	0	0	0	0
9	Year 2 Water Supply Capex	266706400	266706400	0	0%	0	0	0	0
10	Year 2 Water Supply CapManEx	1273795	1273795	0	0%	0	0	0	0

तालिका ४-५ : आवश्यक खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (WASH) योजनाको लागतको सारांश

S.N	Particulars	2020		2021		2022		2023		2024		2025	
		NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total
A													
1	CapEx	220858825	8.98%	306088425	12.45%	266706400	10.85%	59148100	2.41%	5425600	0.22%	1356400	0.06%
2	CapManEx	571211	0.02%	867210	0.04%	1346299	0.05%	7369609	0.3%	30281374	1.23%	30281374	1.23%
3	OpEx	1192952	0.05%	1454992	0.06%	4096315.16	0.17%	7298223.85	0.3%	15496444.22	0.63%	15496444.22	0.63%
4	DS	11897615	0.48%	802755	0.03%	1171880	0.05%	1485600	0.06%	921600	0.04%	1071600	0.04%
5	Total	234520603	9.54%	309213382	12.58%	273320894.16	11.12%	75301532.85	3.06%	52125018.22	2.12%	48205818.22	1.96%
B													
1	CapEx	44264639.5	1.8%	147141433.01	5.98%	143551378.01	5.84%	35887844.5	1.46%	0	0%	0	0%
2	CapManEx	3022	0%	815522.8	0.03%	12538056	0.51%	15788059.2	0.64%	16600560	0.68%	16600560	0.68%
3	OpEx	36878116	1.5%	37047024.08	1.51%	49210832.4	2%	49886464.72	2.03%	50055372.8	2.04%	50055372.8	2.04%
4	DS	4923800	0.2%	352060	0.01%	182060	0.01%	182060	0.01%	182060	0.01%	182060	0.01%
5	Total	86069577.5	3.5%	185356039.89	3.5%	205482326.41	3.5%	101744428.42	3.5%	66837992.8	3.5%	66837992.8	3.5%
C1													
1	CapEx	127000	0.01%	508000	0.02%	981000	0.04%	2019000	0.08%	2120500	0.09%	1387000	0.06%
2	CapManEx	3086448	0.13%	3086448	0.13%	2918323	0.12%	2918323	0.12%	2647700.8	0.11%	2647700.8	0.11%
3	OpEx	8543708.32	0.35%	8543708.32	0.35%	8543708.32	0.35%	8543708.32	0.35%	8573028.32	0.35%	8573028.32	0.35%
4	DS	1180300	0.05%	1312300	0.05%	1972300	0.08%	1642300	0.07%	2236300	0.09%	1180300	0.05%
5	Total	12937456.32	0.53%	13450456.32	0.55%	14415331.32	0.59%	15123331.32	0.62%	15577529.12	0.63%	13788029.12	0.56%
C2													
1	Water Supply	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
2	Sanitation	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
3	Hygiene	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
4	Solidwaste	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
5	Total	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

S.N	Particulars	2020		2021		2022		2023		2024		2025	
		NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total
D1													
1	CapEx	672500	0.03%	2690000	0.11%	3289250	0.13%	3069500	0.12%	2612750	0.11%	1462250	0.06%
2	CapManEx	989015	0.04%	989015	0.04%	905015	0.04%	905015	0.04%	451894	0.02%	451894	0.02%
3	OpEx	1563200	0.06%	1563200	0.06%	1563200	0.06%	1563200	0.06%	1685680	0.07%	1685680	0.07%
4	DS	112200	0%	299200	0.01%	392700	0.02%	205700	0.01%	112200	0%	112200	0%
5	Total	3336915	0.14%	5541415	0.23%	6150165	0.25%	5743415	0.23%	4862524	0.2%	3712024	0.15%
D2													
1	Water Supply	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
2	Sanitation	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
3	Hygiene	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
4	Solidwaste	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
5	Total	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
E													
1	CapEx	1960000	0.08%	840000	0.03%	434000	0.02%	186000	0.01%	0	0%	0	0%
2	CapManEx	7048512	0.29%	3160512	0.13%	307904	0.01%	307904	0.01%	321940.8	0.01%	321940.8	0.01%
3	OpEx	1299276	0.05%	1299276	0.05%	1227094	0.05%	1227094	0.05%	1299276	0.05%	1299276	0.05%
4	DS	27000	0%	357000	0.01%	162000	0.01%	162000	0.01%	162000	0.01%	162000	0.01%
5	Total	10334788	0.42%	5656788	0.23%	2130998	0.09%	1882998	0.08%	1783216.8	0.07%	1783216.8	0.07%
F													
1	CapEx	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
2	CapManEx	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
3	OpEx	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
4	DS	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
5	Total	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
G1													
1	CapEx	267882964.5	10.89%	457267858.01	18.6%	414962028.01	16.88%	100310444.5	4.08%	10158850	0.41%	4205650	0.17%
2	CapManEx	11698208	0.48%	8918707.8	0.36%	18015597	0.73%	27288910.2	1.11%	50303469.6	2.05%	50303469.6	2.05%

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

S.N	Particulars	2020		2021		2022		2023		2024		2025	
		NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total
3	OpEx	49477252.32	2.01%	49908200.4	2.03%	64641149.88	2.63%	68518690.89	2.79%	77109801.34	3.14%	77109801.34	3.14%
4	DS	18140915	0.74%	3123315	0.13%	3880940	0.16%	3677660	0.15%	3614160	0.15%	2708160	0.11%
5	Total	347199339.82	14.12%	519218081.21	21.12%	501499714.89	20.4%	199795705.58	8.13%	141186280.94	5.74%	134327080.94	5.46%
G2													
Total WASH cost in Municipality (Sectorwise)													
1	Water Supply	234520603	9.54%	309213382	12.58%	273320894.16	11.12%	75301532.85	3.06%	52125018.22	2.12%	48205818.22	1.96%
2	Sanitation & Hygiene	86069577.5	3.5%	185356039.89	7.54%	205482326.41	8.36%	101744428.42	4.14%	66837992.8	2.72%	66837992.8	2.72%
3	WASH in Schools	12937456.32	0.53%	13450456.32	0.55%	14415331.32	0.59%	15123331.32	0.62%	15577529.12	0.63%	13788029.12	0.56%
4	WASH in HCF	3336915	0.14%	5541415	0.23%	6150165	0.25%	5743415	0.23%	4862524	0.2%	3712024	0.15%
5	WASH in pp	10334788	0.42%	5656788	0.23%	2130998	0.09%	1882998	0.08%	1783216.8	0.07%	1783216.8	0.07%
6	Other activities	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%

S.N	Particulars	2026		2027		2028		2029		2030		Total for 10 years	
		NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total
A		Water Supply											
1	CapEx	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	859583750	34.96%
2	CapManEx	30853055	1.25%	30654010	1.25%	27251010	1.11%	14306510	0.58%	14306510	0.58%	188088172	7.65%
3	OpEx	16185002.22	0.66%	16185002.22	0.66%	16185002.22	0.66%	16185002.22	0.66%	16185002.22	0.66%	125960382.55	5.12%
4	DS	921600	0.04%	921600	0.04%	921600	0.04%	921600	0.04%	921600	0.04%	21959050	0.89%
5	Total	47959657.22	1.95%	47760612.22	1.94%	44357612.22	1.8%	31413112.22	1.28%	31413112.22	1.28%	1195591354.55	48.63%
B		Sanitation and Hygiene											
1	CapEx	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	370845295.03	15.08%
2	CapManEx	16600560	0.68%	11813820	0.48%	11813820	0.48%	11813820	0.48%	11813820	0.48%	126201619.96	5.13%
3	OpEx	50055372.8	2.04%	50055372.8	2.04%	50055372.8	2.04%	50055372.8	2.04%	50055372.8	2.04%	523410046.8	21.29%

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

S.N	Particulars	2026			2027			2028			2029			2030			Total for 10 years		
		NRs.	%Total		NRs.	%Total		NRs.	%Total		NRs.	%Total		NRs.	%Total		NRs.	%Total	
4	DS	182060	0.01%		182060	0.01%		182060	0.01%		182060	0.01%		182060	0.01%		6914400	0.28%	
5	Total	66837992.8	2.72%		62051252.8	2.52%		62051252.8	2.52%		62051252.8	2.52%		62051252.8	2.52%		1027371361.79	41.78%	
C1																			
1	CapEx	914000	0.04%		1671000	0.07%		5770000	0.23%		5770000	0.23%		1442500	0.06%		22710000	0.92%	
2	CapManEx	1780288	0.07%		1780288	0.07%		1813020.4	0.07%		1813020.4	0.07%		1813020.4	0.07%		26304580.8	1.07%	
3	OpEx	8843508.32	0.36%		8843508.32	0.36%		8894828.32	0.36%		8894828.32	0.36%		8894828.32	0.36%		95692391.52	3.89%	
4	DS	1180300	0.05%		1180300	0.05%		1180300	0.05%		1180300	0.05%		1180300	0.05%		15425300	0.63%	
5	Total	12718096.32	0.52%		13475096.32	0.55%		17658148.72	0.72%		17658148.72	0.72%		13330648.72	0.54%		160132272.32	6.51%	
C2																			
1	Water Supply	0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%	
2	Sanitation	0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%	
3	Hygiene	0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%	
4	Solidwaste	0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%	
5	Total	0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%	
D1																			
1	CapEx	863000	0.04%		215750	0.01%		0	0%		0	0%		0	0%		14875000	0.6%	
2	CapManEx	587564.2	0.02%		587564.2	0.02%		636410	0.03%		636410	0.03%		636410	0.03%		7776206.4	0.32%	
3	OpEx	1805980	0.07%		1805980	0.07%		1838740	0.07%		1838740	0.07%		1838740	0.07%		18752340	0.76%	
4	DS	112200	0%		112200	0%		112200	0%		112200	0%		112200	0%		1795200	0.07%	
5	Total	3368744.2	0.14%		2721494.2	0.11%		2587350	0.11%		2587350	0.11%		2587350	0.11%		43198746.4	1.76%	
D2																			
1	Water Supply	0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%	
2	Sanitation	0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%	
3	Hygiene	0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%	
4	Solidwaste	0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%	
5	Total	0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%	
E																			
1	CapEx	0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		0	0%		3420000	0.14%	
2	CapManEx	321940.8	0.01%		321940.8	0.01%		321940.8	0.01%		321940.8	0.01%		321940.8	0.01%		13078417.6	0.53%	

S.N	Particulars	2026		2027		2028		2029		2030		Total for 10 years	
		NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total	NRs.	%Total
3	OpEx	1299276	0.05%	1299276	0.05%	1299276	0.05%	1299276	0.05%	1299276	0.05%	14147672	0.58%
4	DS	162000	0.01%	162000	0.01%	162000	0.01%	162000	0.01%	162000	0.01%	1842000	0.07%
5	Total	1783216.8	0.07%	1783216.8	0.07%	1783216.8	0.07%	1783216.8	0.07%	1783216.8	0.07%	32488089.6	1.32%
F	Other Activities (Cost componentwise)												
1	CapEx	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
2	CapManEx	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
3	OpEx	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
4	DS	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
5	Total	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
G1	Total WASH cost in Municipality (Cost componentwise)												
1	CapEx	1777000	0.07%	1886750	0.08%	5770000	0.23%	5770000	0.23%	1442500	0.06%	1271434045.03	51.71%
2	CapManEx	50143408	2.04%	45157623	1.84%	41836201.2	1.7%	28891701.2	1.18%	28891701.2	1.18%	361448996.76	14.7%
3	OpEx	78189139.34	3.18%	78189139.34	3.18%	78273219.34	3.18%	78273219.34	3.18%	78273219.34	3.18%	777962832.87	31.64%
4	DS	2558160	0.1%	2558160	0.1%	2558160	0.1%	2558160	0.1%	2558160	0.1%	47935950	1.95%
5	Total	132667707.34	5.4%	127791672.34	5.2%	128437580.54	5.22%	115493080.54	4.7%	111165580.54	4.52%	2458781824.66	100%
G2	Total WASH cost in Municipality (Sectorwise)												
1	Water Supply	47959657.22	1.95%	47760612.22	1.94%	44357612.22	1.8%	31413112.22	1.28%	31413112.22	1.28%	1195591354.55	48.63%
2	Sanitation & Hygiene	66837992.8	2.72%	62051252.8	2.52%	62051252.8	2.52%	62051252.8	2.52%	62051252.8	2.52%	1027371361.79	41.78%
3	WASH in Schools	12718096.32	0.52%	13475096.32	0.55%	17658148.72	0.72%	17658148.72	0.72%	13330648.72	0.54%	160132272.32	6.51%
4	Wash in HCF	3368744.2	0.14%	2721494.2	0.11%	2587350	0.11%	2587350	0.11%	2587350	0.11%	43198746.4	1.76%
5	WASH in PP	1783216.8	0.07%	1783216.8	0.07%	1783216.8	0.07%	1783216.8	0.07%	1783216.8	0.07%	32488089.6	1.32%
6	Other activities	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
6	Total	132667707.34	5.4%	127791672.34	5.2%	128437580.54	5.22%	115493080.54	4.7%	111165580.54	4.52%	2458781824.66	100%

४.३.३. लगानी र ग्याप

माथि प्रस्तुत गरिएको तालिकामा देखिए बमोजिम सन् २०३६ सम्म सुरक्षित स्तरको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) सेवा उपलब्ध गराउने लक्ष्य प्राप्त गर्न आवश्यक लगानी ओमसतिया गाउँपालिकासंग के कति छ भनि विश्लेषण गरि उपलब्ध र आवश्यक स्रोतको बिचको ग्यापको लेखाजोखा यस उपखण्डमा गरिएको छ ।

हालको लगानी

गाउँपालिकासंग खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) खर्च र लगानीको लागि प्रमुख स्रोत भनेको विशेष गरि गाउँपालिकाका खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रका साझेदार र सरोकारवाला संस्थाहरू, तीन तहका सरकारहरू (संघिय, प्रादेशिक र स्थानिय), सेवा प्रदायक, गैर सरकारी संस्था र बाह्य विकास साझेदारहरू नै हुन् । हालको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) खर्चको अनुमानको लागि पनि यिनै स्रोतहरूको लेखाजोखा गरिएको छ । हालसम्म गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रमा उपलब्ध लगानी र आगामी वर्षहरूको संभावना र अनुमानको NWASH MIS ले विश्लेषण गरि तलका तालिकाहरूमा प्रस्तुत गरेको छ ।

यस सन्दर्भमा गाउँपालिकाको अवस्था हेर्दा हालको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) खर्चको अनुमान र लगानी भिन्नता (deficit) वा ग्याप पुर्ती गर्ने प्रयासका लागि माथि उल्लेख गरिएका साझेदार र सरोकारवाला संस्थाहरू, तीन तहका सरकारहरू तथा सेवा प्रदायक, गैर सरकारी संस्था र बाह्य विकास साझेदारहरू बीचमा सुदृढ सूचना र समन्वय संयन्त्रको आवश्यकता देखिन्छ ।

गाउँपालिकामा खानेपानी तथा सरसफाइ सेवाहरूको लागि समावेश र लक्षित गरिएका वित्तीय स्रोतहरू निम्नानुसार छन् :

- घरधुरी - सेवा प्राप्त गरे वापत लाभग्राही घरधुरीहरूले सेवाप्रदायकहरू (उपभोक्ता समिति/संस्था, गाउँपालिका वा अन्य) लाई तिर्ने महसुल तथा शुल्क; सार्वजनिक युटिलिटीहरूले उठाएको वा उठाउने वित्तीय ऋण भुक्तानीका साथै स्व-लगानी (जस्तै: निजी वा सामुदायिक कुवा, खानेपानी ट्याङ्की) र घरायसी स्तरको सरसफाइमा घरधुरी र पालिकाको लगानी आदि यसमा समावेश छन् ।
- कर (सरकार) - आन्तरिक राजस्व जसलाई संघीय, प्रान्तीय र स्थानीय सरकार मार्फत खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रमा लगानी गरिन्छ । सरकारले विभिन्न निकायसँग खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्र विकास र सुदृढिकरण गर्नका लागि लिने ऋण पनि यस अन्तर्गत राखिएको छ ।
- हस्तान्तरण (बाह्य स्रोतहरू) - अन्तर्राष्ट्रिय विकास साझेदार वा दातृ निकायबाट प्राप्त हुने कोष वा परोपकारी संस्थाहरूबाट प्राप्त हुने कोष यस अन्तर्गत पर्दछ । विभिन्न निकाय तथा सरोकारवाला संघ संस्थाहरूबाट प्राप्त हुने अनुदान र सहूलियत ऋण पनि हस्तान्तरण शिर्षक अन्तर्गत समावेश हुन्छ, जसमा सस्तो व्याज दर वा अनुग्रह अवधिको रूपमा अनुदान समावेश गरिएको हुन्छ ।

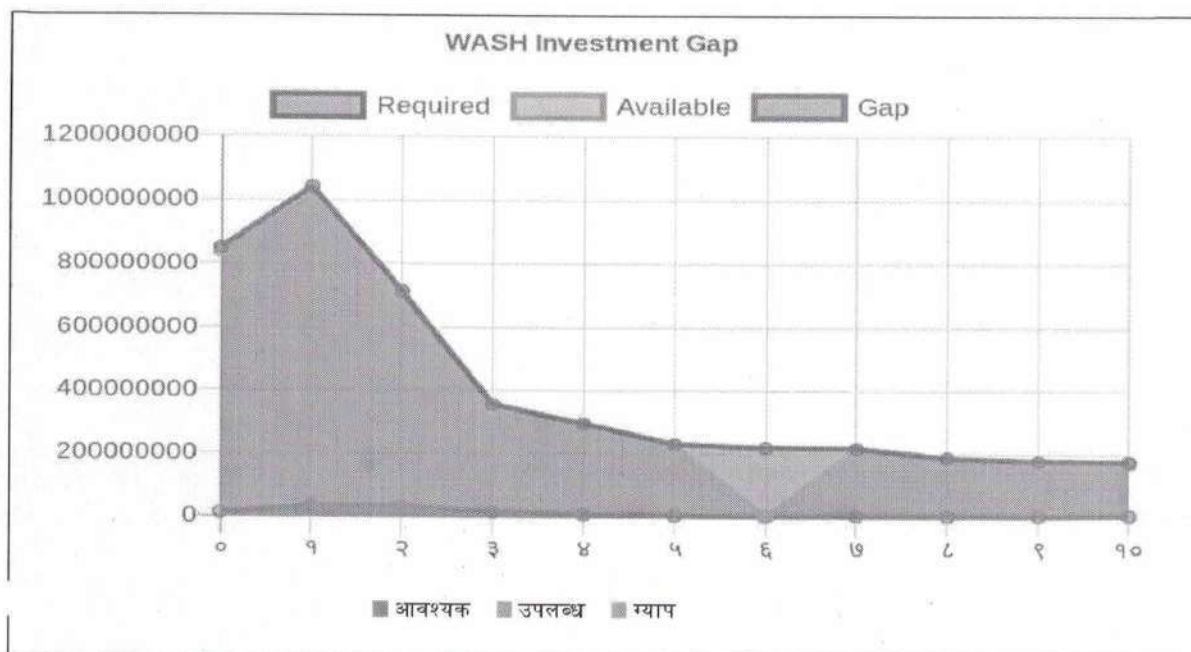
अनुमानित भिन्नता (ग्याप)

खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजना कार्वान्वयन गर्नका लागि आवश्यक लागत (४.३.२) र

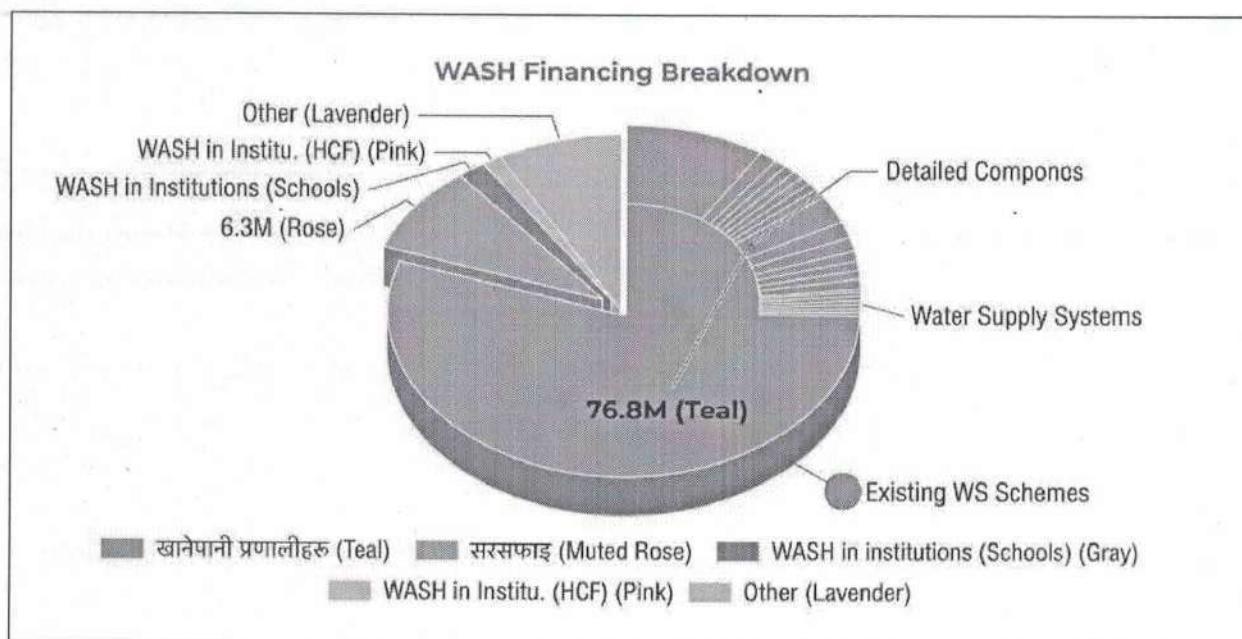

गाउँपालिकाको हालको लगानी क्षमता (४.३.३ क) गणना गर्दा जुन भिन्नता (deficit) वा ग्याप भेटिन्छ त्यो नै अनुमानित लगानी ग्याप हुन्छ । तल दिइएका ग्राफ चित्र र तालिकाले ओमसतिया गाउँपालिका को वास क्षेत्रगत भिन्नता (ग्याप) र कम्पोनेन्टगत भिन्नता (ग्याप) देखाउँछ ।

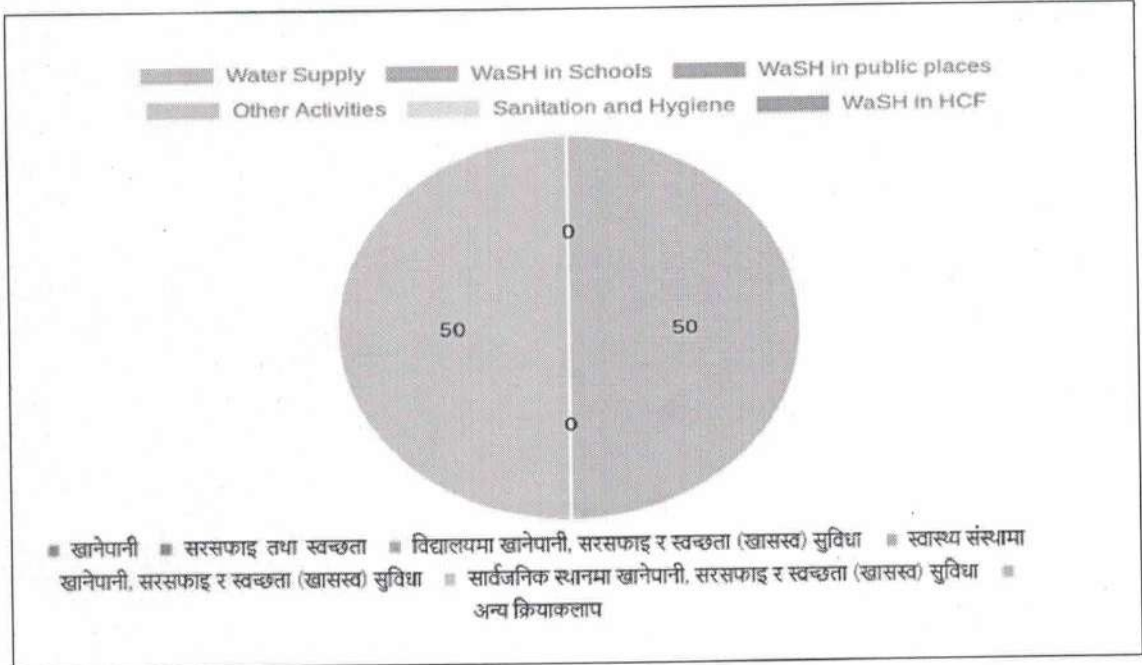
चित्र ४-६ : अनुमानित लगानी भिन्नता (ग्याप)

चित्र ४-७ : लगानीमा भिन्नता (ग्याप) - लागत कम्पोनेन्ट स्तरमा

चित्र ४-८ : लगानीमा भिन्नता (ग्याप) – क्षेत्रगत स्तरमा

तालिका ४-६ : लगानीमा भिन्नता(ग्याप) – क्षेत्रगत स्तरमा

COMPONENT	2020			2021			2022			2023			2024			2025		
	Required	Available	Gap	Required	Available	Gap	Required	Available	Gap	Required	Available	Gap	Required	Available	Gap	Required	Available	Gap
Water Supply	232170018	232170018	0	138621474	138621474	0	273120290	273120290	0	751075100929	751075100929	0	51924414	51924414	0	48005214	48005214	0
Sanitation and Hygiene	64697599	140121554	-75423955	162268839	162268839	0	149054716	149054716	0	751475142438	751475142438	0	30317163032	30317163032	0	50277868	50277868	0
WaSH in institutions (Schools)	10407856	10407856	0	10542228	10542228	0	1201397878	1201397878	0	14239978	14239978	0	15244014	15244014	0	13280514	13280514	0
WaSH in institutions (HCF)	2668736	2668736	0	1645361	1645361	0	32603611	32603611	0	5384361	5384361	0	52211111	52211111	0	4986361	4986361	0
WaSH in public places (Public toilets)	3731784	3731784	0	1972784	1972784	0	11962288	11962288	0	948228	948228	0	847127	847127	0	847127	847127	0
Other Activities	4020000	4020000	0	3520000	3520000	0	35200000	35200000	0	352000000	352000000	0	352000000	352000000	0	352000000	352000000	0
WASH in Municipality	317695993	393119948	-75423955	319070686	319070686	0	442665573	442665573	0	174835934	174835934	0	107573828	107573828	0	121417084	121417084	0

Manj

COMPONENT	2026			2027			2028			2029			2030		
	Required	Available	Gap	Required	Available	Gap	Required	Available	Gap	Required	Available	Gap	Required	Available	Gap
Water Supply	47759053	47759053	0	47560008	47560008	0	44157008	44157008	0	31212508	31212508	0	31212508	31212508	0
Sanitation and Hygiene	50277868	50277868	0	45491128	45491128	0	45491128	45491128	0	45491128	45491128	0	45491128	45491128	0
WaSH in institutions (Schools)	12947786	12947786	0	12890786	12890786	0	17457662	17457662	0	17457662	17457662	0	12570662	12570662	0
WaSH in institutions (HCF)	4497532	4497532	0	2608282	2608282	0	2255698	2255698	0	2255698	2255698	0	2255698	2255698	0
WaSH in public places (Public toilets)	847127	847127	0	847127	847127	0	847127	847127	0	847127	847127	0	847127	847127	0
Other Activities	3520000	3520000	0	3520000	3520000	0	3520000	3520000	0	3520000	3520000	0	5520000	5520000	0
WASH in Municipality	120349366	120349366	0	113417331	113417331	0	114228623	114228623	0	101284123	101284123	0	96397123	96397123	0

Component	2020			2021			2022			2023			2024			2025		
	Required	Available	Gap	Required	Available	Gap	Required	Available	Gap	Required	Available	Gap	Required	Available	Gap	Required	Available	Gap
CapEx	259386505	334777660	-75391155	276328915	276328915	0	371540900	371540900	0	91248600	91248600	0	12819350	12819350	0	7673900	7673900	0
CapManEx	4114477	4114477	0	3052020	3052020	0	14893754	14893754	0	23230510	23230510	0	37829089	37829089	0	46301619	46301619	0
OpEx	36870731	36870731	0	33464093	33464093	0	48692239	48692239	0	52306424	52306424	0	49323489	49323489	0	60811665	60811665	0
DS	17324280	13337080	398720	57256580	22056580	3520000	70386800	35186800	3520000	75504000	40304000	3520000	71019000	35819000	3520000	61299000	26099000	3520000
WASH in Municipality	317695993	389099948	-71403955	318570686	315050686	3520000	442165573	438645573	3520000	174335934	170815934	3520000	107073828	103553828	3520000	120917084	117397084	3520000

लगानीमा भित्रता (ग्याप) - लागत कम्प्योनेन्ट स्तरमा

COMPONENT	2026			2027			2028			2029			2030			For 10 Years		
	Require d	Availabl e	Gap	Require d	Availabl e	Gap	Require d	Availabl e	Gap	Require d	Availabl e	Gap	Require d	Availabl e	Gap	Required	Available	Gap
CapEx	4767000	4767000	0	2820750	2820750	0	6516000	6516000	0	6516000	6516000	0	1629000	1629000	0	10412469	11166380	-
CapManEx	4691033	4691033	0	4192454	4192454	0	3878236	3878236	0	2583786	2583786	0	2583786	2583786	0	30871443	30871443	0
OpEx	6219213	6219213	0	6219213	6219213	0	6245036	6245036	0	6245036	6245036	0	6245036	6245036	0	59320399	59320399	0
DS	5979900	2459900	35200	5979900	2459900	35200	5979900	2459900	35200	5979900	2459900	35200	7979900	2459900	55200	82770318	41583118	411872
WASH in Municipality	1198493	1163293	35200	1129173	1093973	35200	1137286	1102086	35200	1007841	972641	35200	978971	923771	55200	20259356	20601396	-
	66	66	00	31	31	00	23	23	00	23	23	00	23	23	00	64	19	342039
																		55

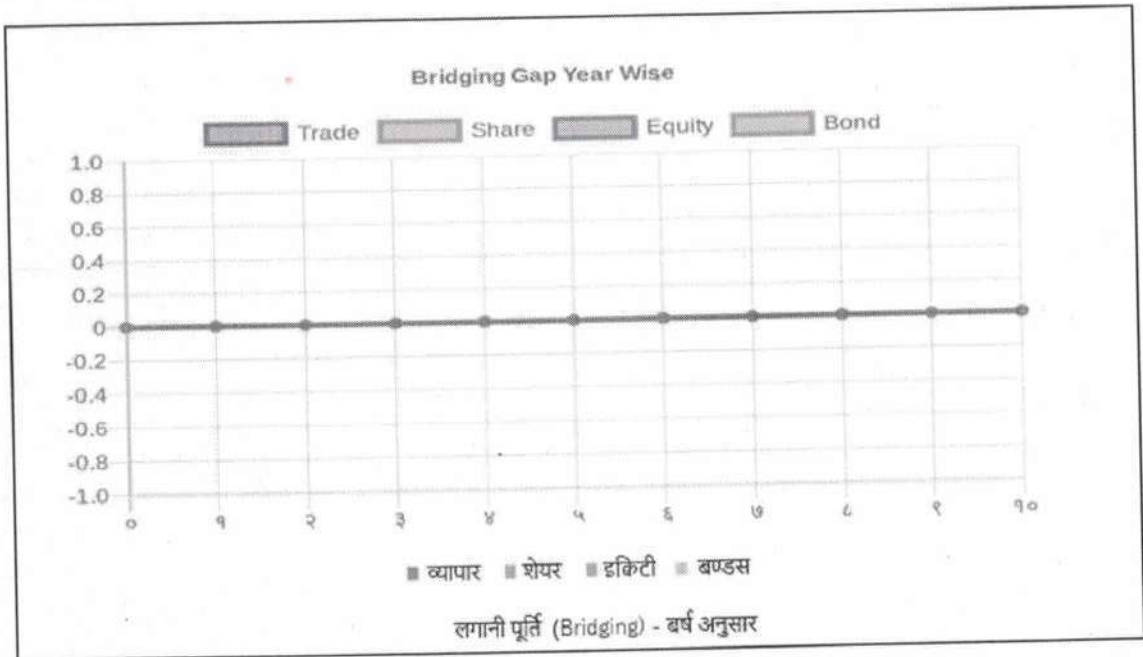

४.३.४. लगानी पूर्ति (Bridging) को सारांश

खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रको लक्षित उपलब्धी हासिल गर्नका लागि आवश्यक लगानी र गाउँपालिकासंग उपलब्ध हुन सक्ने लगानी विच देखिएको भिन्नता (deficit) वा ग्याप पूर्तीका लागि वित्त व्यवस्थापनका विभिन्न विकल्पहरु वारेमा विचार गर्नुपर्ने हुन्छ । यदि थप वित्त व्यवस्थापन गर्न सकिएन भने या त लागत घटाउनु पर्छ वा तीका (व्यापार, कर र हस्तान्तरण) विचार गरि यसमा वृद्धि गर्नु पर्ने हुन्छ । यो नै वित्तीय ग्यापलाई पूर्ति गर्ने मिश्रित वा चुक्ता-योग्य चलन चल्तीको अभ्यास हो । यी विकल्पहरुलाई निम्नानुसार दिइएको छ ।

- बैंक ऋण: व्यावसायिक वित्त, लघु-वित्त र सहूलियत ऋणहरु समेत । सहूलियत ऋण दाताहरुले अनुदान वा हस्तान्तरणको रूपमा बजार व्याज दरभन्दा कममा ऋण दिने वा अनुग्रह-अवधि प्रदान गर्ने;
- लगानीकर्ताद्वारा पुँजी लगानी गरेर व्याजको रूपमा फिर्ता पाउने आशाले इक्विटी प्रदान गर्न सक्छन् । इक्विटी धेरै लामो समयसम्म प्रदान गर्न सकिन्छ । यसैले लामो समयसम्म फिर्ता गर्नु पर्दैन । इक्विटी लगानीमा सार्वजनिक अनुदान (वा हस्तान्तरण) रहने हुँदा फिर्ता गर्नु पर्ने सोच राखिएको हुँदैन ।
- अन्य वित्तीय उपकरण: जस्तै- बण्ड्स; जहाँ ऋण शीर्षक अन्तर्गत बजारको बण्ड्स लगानीकर्ताहरुलाई बेचिने छ । बण्ड्स जारीकर्ताहरुमा गाउँपालिका समेतलाई 'गाउँपालिका बण्ड्स' वा सार्वजनिक तथा निजी कम्पनीहरुमा 'व्यावसायिक बण्ड्स' समावेश गर्न सकिने छ ।

चित्र ४-९ : १० वर्षे लगानी पूर्ति (Bridging)

माथि ४.३.३ को तालिकाहरुको आधारमा तलको तालिकाले तुलनात्मक रूपमा लगानी भिन्नता (ग्याप) उच्च रहेका लगानीका मुख्य १० क्षेत्रहरू प्रस्तुत गर्दछ ।

तालिका ४-७ : तुलनात्मक रूपमा लगानी भिन्नता (ग्याप) उच्च रहेका लगानीका मुख्य १० क्षेत्र

S.N	Investment Area	Amount Required	Available	Gap	Gap(10 Yrs.)%	Trade	Shares	Equity	Bonds
1	Base Year Water Supply Capex	218617075	218617075	0	NaN%	0	0	0	0
2	Base Year Water Supply CapManEx	571211	571211	0	NaN%	0	0	0	0
3	Base Year Water Supply Opex	1128952	1128952	0	NaN%	0	0	0	0
4	Base Year Water Supply DS	11852780	11852780	0	NaN%	0	0	0	0
5	Year 1 Water Supply Capex	136783365	136783365	0	NaN%	0	0	0	0
6	Year 1 Water Supply CapManEx	423783	423783	0	NaN%	0	0	0	0
7	Year 1 Water Supply Opex	923968	923968	0	NaN%	0	0	0	0
8	Year 1 Water Supply DS	490358	490358	0	NaN%	0	0	0	0
9	Year 2 Water Supply Capex	266706400	266706400	0	NaN%	0	0	0	0
10	Year 2 Water Supply CapManEx	1273795	1273795	0	NaN%	0	0	0	0

तालिका ४-८ : ग्याप पूर्ति को सारांश - क्षेत्रगत स्तरमा

विवरण	वर्ष ०					वर्ष १					वर्ष २					वर्ष ३					वर्ष ४					वर्ष ५				
	व्यापार	शेयर	इक्विटी	बण्ड	जम्मा	व्यापार	शेयर	इक्विटी	बण्ड	जम्मा	व्यापार	शेयर	इक्विटी	बण्ड	जम्मा	व्यापार	शेयर	इक्विटी	बण्ड	जम्मा	व्यापार	शेयर	इक्विटी	बण्ड	जम्मा	व्यापार	शेयर	इक्विटी	बण्ड	जम्मा
खानेपानी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
सरसफाइ र स्वच्छता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
संस्थाहरू मा वास (विद्यालय)	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
संस्थाहरू मा वास (स्वास्थ्य संस्था)	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
सार्वजनिक स्थानहरू मा वास (सार्वजनिक शौचालय)	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अन्य सोझै सहयोग लागत	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

विवरण	वर्ष ६					वर्ष ७					वर्ष ८					वर्ष ९					वर्ष १०					जम्मा १० वर्षको लागि				
	ब्यापार	शेयर	इक्विटी	बण्डल	जम्मा	ब्यापार	शेयर	इक्विटी	बण्डल	जम्मा	ब्यापार	शेयर	इक्विटी	बण्डल	जम्मा	ब्यापार	शेयर	इक्विटी	बण्डल	जम्मा	ब्यापार	शेयर	इक्विटी	बण्डल	जम्मा					
	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.					
खानेपानी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०					
सरसफाइ र स्वच्छता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०					
संस्थाहरुमा वास (विद्यालय)	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०					
संस्थाहरुमा वास (स्वास्थ्य संस्था)	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०					
सार्वजनिक स्थानहरुमा वास (सार्वजनिक शौचालय)	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०					
अन्य सौझ सहयोग लागत	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०					
जम्मा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०					

ग्याप पूर्ति (Bridging) को सारांश - लागत कम्पोजेन्ट स्तरमा

विवरण	वर्ष ०				वर्ष १				वर्ष २				वर्ष ३				वर्ष ४				वर्ष ५			
	व्या	शे	इ	ज	व्या	शे	इ	ज	व्या	शे	इ	ज	व्या	शे	इ	ज	व्या	शे	इ	ज	व्या	शे	इ	ज
	पा	य	कि	मा	पा	य	कि	मा	पा	य	कि	मा	पा	य	कि	मा	पा	य	कि	मा	पा	य	कि	मा
	र	र	टी		र	र	टी		र	र	टी		र	र	टी		र	र	टी		र	र	टी	
	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले
	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.
पूँजीगत खर्च	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पूँजीगत मर्मत खर्च	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
सञ्चालन खर्च	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
सोझै सहयोग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

विवरण	वर्ष ६				वर्ष ७				वर्ष ८				वर्ष ९				वर्ष १०				जम्मा १० वर्षको लागि			
	व्या	शे	इ	ज	व्या	शे	इ	ज	व्या	शे	इ	ज	व्या	शे	इ	ज	व्या	शे	इ	ज	व्या	शे	इ	ज
	पा	य	कि	मा	पा	य	कि	मा	पा	य	कि	मा	पा	य	कि	मा	पा	य	कि	मा	पा	य	कि	मा
	र	र	टी		र	र	टी		र	र	टी		र	र	टी		र	र	टी		र	र	टी	
	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले	ले
	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.	रु.
पूँजीगत खर्च	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पूँजीगत मर्मत खर्च	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
सञ्चालन खर्च	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
सोझै सहयोग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

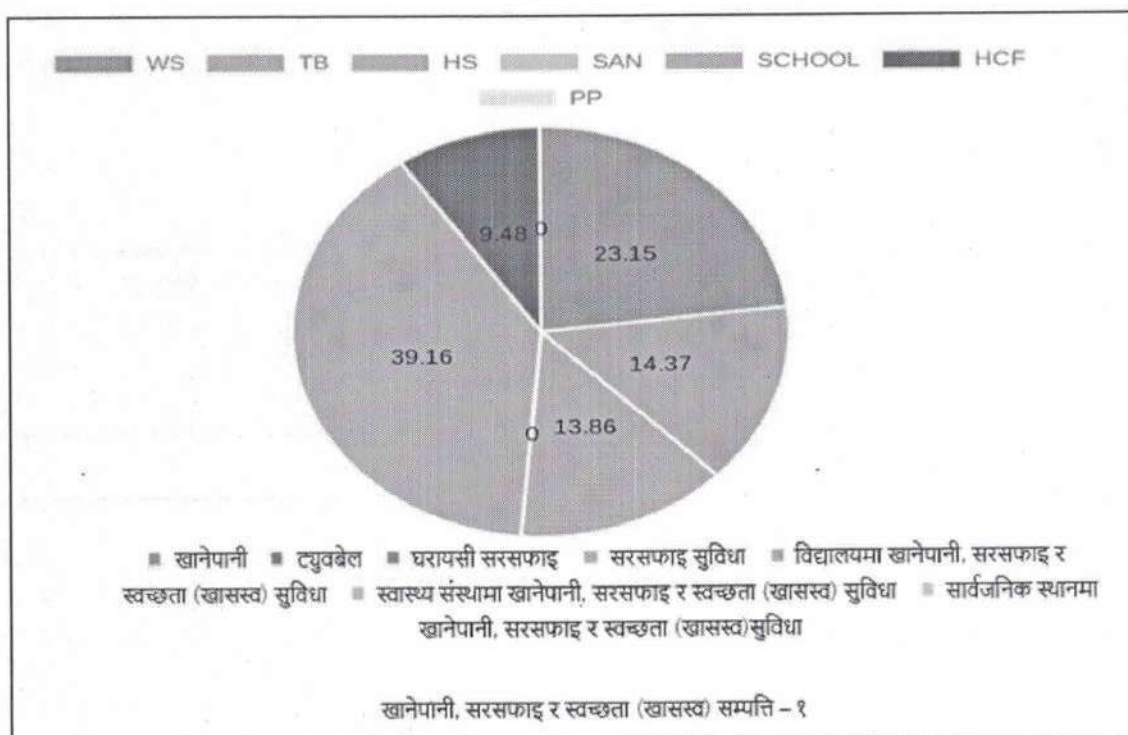

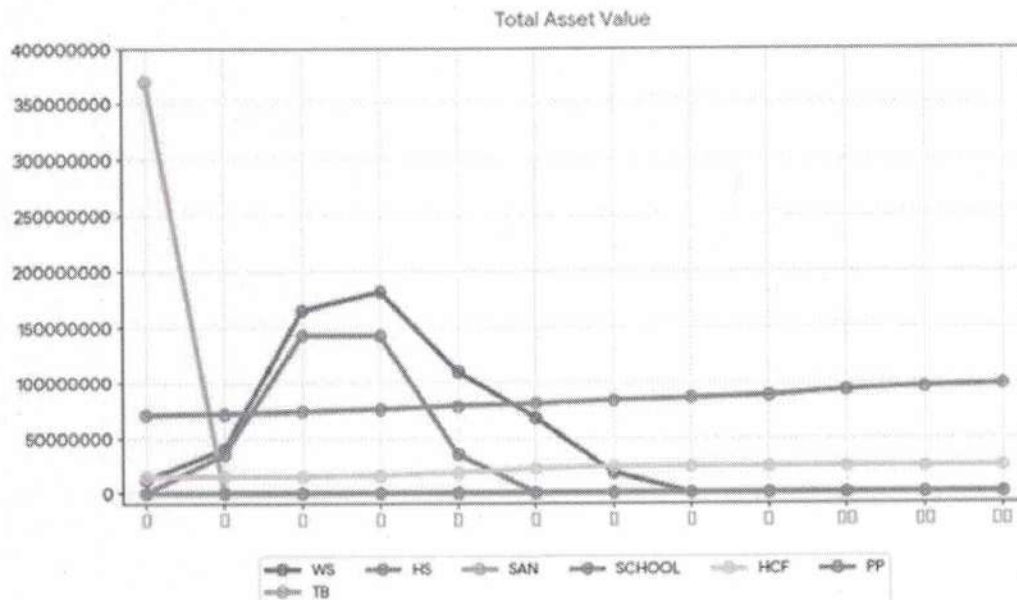
४.३.५. सम्पत्तिको मूल्य

खानेपानी क्षेत्रमा सम्पत्ति भन्नाले खानेपानी प्रणालीको भौतिक अवयवहरू (जस्तै: पाइप, पम्प, मिटर, जेनरेटर, सङ्कलन पोखरी, भल्भ, भवन तथा अन्य संरचनाहरू) जनाउँछ । सम्पत्तिको मूल्याङ्कन दुई भिन्न तरिकाबाट निर्धारण गर्न सकिन्छ । पहिलो विधिमा, आयु (उमेर) मा आधारित मूल्यहास, जहाँ प्रत्येक प्रणालीको सम्पत्तिलाई निर्माण मूल्य वा खरिद मूल्य र अनुमानित जीवनकालको (Lifespan) आधारमा गरिन्छ । प्रत्येक सम्पत्तिको मूल्यमा प्रत्येक वर्ष निश्चित प्रतिशतको आधारमा हासकट्टा गरिन्छ । हासकट्टालाई सञ्चालन खर्चको रूपमा लिइन्छ जसले गर्दा सम्पत्तिलाई पुनर्स्थापना वा प्रतिस्थापन गर्दा पर्याप्त स्रोतहरू उपलब्ध हुन्छन् । दोस्रो विधि भनेको शर्तमा आधारित, जहाँ सम्पत्तिको मूल्याङ्कन सम्पत्तिको आयु (उमेर) आधारमा होइन कि सम्पत्तिको अवस्था र कार्यसम्पादनको आधारमा निर्धारण गरिन्छ । यहाँ पहिलो विधिको आधारमा गरिएको छ ।

तलको चित्रले ओमसतिया गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) सम्पत्ति समयको अन्तरालमा कसरी वृद्धि भएको छ भनि देखाउँछ ।

चित्र ४-१० : खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) सम्पत्ति

■ खानेपानी ■ ट्युबवेल ■ घरायसी सरसफाइ ■ सरसफाइ सुविधा ■ विद्यालयमा खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) सुविधा ■ स्वास्थ्य संस्थामा खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) सुविधा ■ सार्वजनिक स्थानमा खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) सुविधा

खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) सम्पत्ति - २

तालिका ४-९ : खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) सम्पत्ति मूल्य

S.N.	Components	Existing	Year 0	Year 1	Year 2	Year 3	Year 4
1	Water Supply Systems	5649129	213423204	513903879	780610279	839758379	845183979
2	Tubewells	213690000	226774750	232382500	232382500	232382500	232382500
3	Household Sanitation	133459.06	35887844.5	143551378.01	143551378.01	35887844.5	0
4	Sanitation Facilities (FSM,SWM,Sewerage with WWTP)	0	0	0	0	0	0
5	WASH in School	71795500	71922500	72430500	73411500	75430500	77551000
6	WASH in HCF	13235000	13907500	16597500	19886750	22956250	25569000
7	WASH in PP	1200000	3160000	4000000	4434000	4620000	4620000
8	Total Asset Value	305703088.06	565075798.5	982865757.01	1254276407.01	1211035473.5	1185306479
9	% of increase in asset value than previous year		84.84	73.94	27.61	-3.45	-2.12

S.N.	Components	Year 5	Year 6	Year 7	Year 8	Year 9	Year 10	% of Total
1	Water Supply Systems	846540379	846540379	846540379	846540379	846540379	846540379	70.18
2	Tubewells	232382500	232382500	232382500	232382500	232382500	232382500	19.27
3	Household Sanitation	0	0	0	0	0	0	0
4	Sanitation Facilities (FSM,SWM,Sewerage with WWTP)	0	0	0	0	0	0	0
5	WASH in School	78938000	79852000	81523000	87293000	93063000	94505500	7.84
6	WASH in HCF	27031250	27894250	28110000	28110000	28110000	28110000	2.33
7	WASH in PP	4620000	4620000	4620000	4620000	4620000	4620000	0.38
8	Total Asset Value	1189512129	1191289129	1193175879	1198945879	1204715879	1206158379	100
9	% of increase in asset value than previous year	0.35	0.15	0.16	0.48	0.48	0.12	

५. खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमानको लागि सञ्जाल र साझा बुझाई

५.१. योजना कार्यान्वयन अवधारणा

गाउँपालिकामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धि कृयाकलाप संचालन गर्दा सबै सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्था र सरोकारवालाहरूले गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाका रणनीति र मान्यताहरूलाई अवलम्बन गर्नुपर्नेछ । योजनाको समग्र निरीक्षण र कार्यान्वयनको लागि गाउँपालिका कार्यपालिका गाउँपालिकाको शीर्ष राजनीतिक अङ्ग हुने छ । जसले गाउँपालिकामा संचालित कुनै पनि खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताका कार्यक्रम नेपाल सरकारको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धि नीति, नियम र स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ अनुरूप संचालन गर्ने सुनिश्चितता एवं सहजीकरण गर्नेछ । उपभोक्ता समितिहरू योजना कार्यान्वयन, अनुगमन र सिकाइ अनुकूलन गर्न र प्रत्यक्ष रूपमा सहयोग गर्नको लागि तथा बाह्य बजेट स्रोत परिचालन गर्न जिम्मेवार हुनेछन् । उनीहरूको वास क्षेत्रका साझेदारहरूलाई आकर्षित गर्न सम्बन्धित संयन्त्र मार्फत जिल्ला भित्र र बाहिर योजनाको प्रबर्धन र प्रसारमा सहयोग पुऱ्याउने छन् । गाउँपालिकाले आफ्नो नगरभित्र यो खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनाको समुचित कार्यान्वयन र अनुगमन सहयोग र समन्वयका लागि आवश्यकता अनुसार गाउँपालिका स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति पनि गठन गर्न सक्नेछ ।

५.२. क्षेत्रगत निकायहरूको भूमिका र जिम्मेवारीहरू

खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनाको समुचित कार्यान्वयन, परिमार्जन र अनुगमन तथा व्यवस्थापनका लागि डिजाइन गरीएको तलको तालिकामा प्रस्तुत म्याट्रिक्सले गाउँपालिकालाई वास योजनाको उपयोगको सम्बन्धमा र योजनाको तोकिएको जिम्मेवारीका सम्बन्धमा मार्गदर्शन प्रदान गर्नेछ । यो म्याट्रिक्स सबै योजनाहरूको व्यवसाय अभ्यासहरूको विस्तृत सूची चाहिँ हैन । यस म्याट्रिक्सको उद्देश्य सम्बन्धित विभाग वा व्यक्तिलाई उल्लेखित क्रियाकलापहरूमा जिम्मेवारी सहित नियुक्ति गर्नु, भूमिका र जिम्मेवारीहरू परिभाषित गर्नु र समूहहरू बीचको अन्तरसम्बन्ध परिभाषित गर्नु हो । यो म्याट्रिक्सले विस्तृत स्रोतको विनियोजन वा तालिका तयार गर्नमा पनि मद्दत गर्दछ ।

तल तालिकामा उल्लेखित क्षेत्रगत निकायहरूले मुख्यतः गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजना कार्यान्वयन, अनुगमन र आवधिक परीमार्जनमा आ-आफ्ना भूमिका र जिम्मेवारीहरूको व्याख्या सहित परिभाषित गर्नेछन् । सोही अनुसार आफु विचको संचार-संयन्त्रको स्थापना, सुधार र नियमन सहित योजना कार्यान्वयनमा देखिन सक्ने वा देखिएका कमी कमजोरी (Gaps) हटाउन या पूर्ती गर्न पनि सम्बन्धित क्षेत्रगत निकायहरू सकृय भै लागि पर्नु पर्ने हुन्छ । आ-आफ्नो जबाफदेहिता (Accountability) को निश्चितता कायम गर्ने र स्रोतहरूको पहिचान गर्ने तथा क्षेत्रगत निकायहरू बीचको अन्तर-कार्यात्मक अन्तरक्रिया (Cross-functional Interaction) लाई स्पष्ट पार्ने र सुदृढ गराउने कार्य पनि यसै अन्तर्गत पर्दछ ।

व्याख्या:

...

सबल भूमिका र जिम्मेवारी: कार्य सम्पन्नता र कार्यान्वयका लागि नेतृत्वदायी भूमिकामा उत्तरदायी तथा प्रभावकारी रूपमा कार्यहरू गर्नका लागि जिम्मेवार र कार्यको नेतृत्व लिन तथा प्राप्त गर्न दृढ प्रतिबद्धता र क्षमता प्रदर्शन गर्ने

..

मध्यम भूमिका र जिम्मेवारी: कार्य सम्पन्नता र कार्यान्वयका लागि जिम्मेवारी तथा प्रतिबद्धता; वित्तीय स्रोत परिचालन र व्यवस्थापन क्षमताका केही कमजोरीहरूको बाबजुद यी क्षेत्रगत निकायहरूले सकृय रूपमा कार्य गर्नेछन् र तोकिएको कार्यको सफल परिणाम निकाल्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

•

साधारण भूमिका र जिम्मेवारी: काममा सहयोग गर्ने सहयोगी भूमिकामा यी क्षेत्रगत निकायहरू हुनेछन् र यसबाट विस्तृत वा पर्याप्त परिणामहरू अपेक्षा गर्न सकिँदैन ।

क्र.सं.	खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजना कार्यान्वयनका मुख्य कार्यहरू	क्षेत्रगत निकायहरू																					
		राष्ट्रिय योजना आयोग	अर्थ मन्त्रालय	गाउँपालिका	वाससँग सम्बन्धित मन्त्रालयहरू	खापाठ्यावि	खापासाडिका	गाउँपालिकाको वास एकाइ	आएनजिओ	एनजिओ	उपभोक्ता संस्था	डिवासासिसी	डिसिसी	दातृ निकायहरू	केन्द्रीय स्तरका निकायहरू	जिल्ला स्तरका निकायहरू	औपचारिक तथा अनौपचारिक जमघट	व्यक्तिगत वास व्यावसायिक	उपभोक्ताहरू	नगरिक समान	शैक्षिक संस्थाहरू	तेश्रो पक्ष	
१	योजना, नीति, रणनीतिहरूको समीक्षा गर्ने र अद्यावधि खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनामा समावेश गरी सुझाव दिने	• •																					
२	बजेट विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने निकायहरूलाई निकास दिने र दातृ निकायहरूसँग समन्वय गर्ने र अपुग स्रोतलाई सम्बोधन गर्ने		• •																				
३	योजना तर्जुमाका मुद्दामा मन्त्रालयहरू बीचमा समन्वय गर्ने			• •																			
४	खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनाको स्वाभित्व लिने; वास योजना कार्यान्वयनको लागि नेतृत्व लिने; प्रवर्द्धक र नियामक निकाय समेतको भूमिका खेल्ने; खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनालाई सही, पहुँचयोग्य, सान्दर्भिक र समयमै कार्यान्वयन गर्ने हरसम्भव प्रयास गर्ने			• •				• •															
५	NWASM MIS प्रणालीको सञ्चालन; दैनिक सञ्चालन, प्रणालीको अद्यावधि र प्रणालीको अनुकूलन तथा Introduction of Latest ICT Innovations			• •																			
६	खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनालाई कार्यक्रम कार्यान्वयनको एकीकृत भागको रूपमा मान्यता दिने; यो NWASH योजनालाई निर्णय प्रक्रियाको उद्देश्यसँग जोड्ने			• •				• •													• •	• •	• •
७	खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनालाई गाउँपालिकाको एक मात्र खासस्व योजनाको रूपमा मान्यता दिने र योजनाको संस्थागत रूपमा स्वाभित्व लिने, कार्यान्वयनको लागि प्रतिबद्ध हुने र पूर्ण क्षमतामा कार्यान्वयन गर्ने			• •				• •													• •	• •	• •
८	खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) एकाइ स्थापना गर्ने, संस्थागत मान्यता दिने, योजना कार्यान्वयनका लागि भूमिका र जिम्मेवारी तयारी गर्ने र नीतिसँग मिलाउन (Align) गर्ने			• •				• •													• •	• •	•

५.३. संस्थागत संरचना र क्षमता अभिवृद्धिका योजनाहरु

५.३.१. गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) संरचना

राज्य पुनर्संरचना पछिको वर्तमान अवस्थामा हरेक गाउँपालिकामा झैं ओमसतिया गाउँपालिकामा पनि वास लगायत अन्य विकास निर्माणका कार्यक्रम योजना गर्न, विनियोजित बजेट अनुरूपको क्रियाकलापहरु संचालन गर्नका निम्ति स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ बमोजिम एक निश्चित संगठनात्मक स्वरूप रहेको छ । सामान्यतया हालको अभ्यास खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता कार्यक्रमहरु पूर्वाधार विकास र वातावरण व्यवस्थापन शाखा अन्तर्गत संचालन गर्ने देखिन्छ ।

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता कार्यक्रमका लागि छुट्टै संरचना बनि नसके पनि खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) कार्यक्रम समन्वय गर्न गाउँपालिकाद्वारा एक जना फोकल व्यक्ति तोकेर कार्य संचालन हुँदै आइरहेको छ । कार्यक्रममा सहयोगका लागि प्रशासन, योजना तथा अनुगमान शाखा अन्तर्गतको योजना तथा अनुगमन उप-शाखाका प्रविधिकहरु पनि रहेका छन् ।

आगामी दिनमा भने खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता कार्यक्रमका लागि छुट्टै शाखा वा छुट्टै एकाइ नै बनाएर तथा त्यसलाई साधन श्रोत सम्पन्न गरेर अगाडि वदनुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ । सोहि अनुरूप गाउँपालिकाले यथासक्य चाँडो खासस्वको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) वा वास शाखाको स्थापना तथा जिम्मेवार कर्मचारीको व्यवस्थापन गरी त्यसलाई साधन स्रोत सम्पन्न गरेर अगाडी वढ्ने नीति लिएको छ । यसका लागि आवश्यक संस्थागत संरचना, श्रोत र साधन तथा व्यवस्थापनका लागि यस वास योजनामा नै एक संरचनाको प्रस्ताव गरिएको छ ।

५.३.२. गाउँपालिकामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) कोष

गाउँपालिकामा नगर कार्यपालिका वा सो ले तोकेको नगरस्तरीय खासस्व समन्वय समितिको रोहवरमा एक खासस्व कोषको स्थापना गरिने छ । उक्त कोषमा खासस्व क्षेत्रमा कार्यक्रम संचालन गर्न चाहने अन्य संघ संस्थाहरुको सहयोग लगायत अन्य पहिचान भएका श्रोत तथा सहयोगको अपेक्षा गरिएको छ । सो कोषको रकम केवल खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता प्रबर्द्धनमा मात्र खर्च गरिने छ । नगर कार्यपालिकाले आफै वा आफ्नो निर्देशनमा खासस्व समन्वय समितिले सो कोष संचालन निर्देशिका एक वर्षभित्र तयार गरि कोषको परिचालन तथा व्यवस्थापन गर्नेछ ।

५.३.३. संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि

गाउँपालिकामा खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता प्रबर्द्धनका लागि गाउँपालिका र गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) शाखाको शाखा लगायत उपभोक्ता समिति र अन्य सम्बन्धित संस्थाहरुको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिका लागि नियमित रुपमा क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनु अत्यन्तै आवश्यक पर्छ । यसका लागि गाउँपालिकाको संरचनागत क्षमता अभिवृद्धिका आवश्यकताहरुको पहिचान गरिनु जरुरी हुन्छ । सीप हस्तान्तरण, प्रविधि मैत्री ज्ञान र प्रवृत्ति उन्मुख तालिम लगायत विभिन्न किसिमका सचेतनामूलक कृयाकलापहरु क्षमता अभिवृद्धिका लागि अबलम्वन गरिनु पर्ने उपायहरु हुन् ।

सामान्यतया गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिका लागि निम्न कार्यक्रमहरुको नियमित र आवधिक रुपमा योजना गर्न, संचालन र व्यवस्थापन गर्न आवश्यक छ ।

➤ तालीम, कार्यशाला र सेमिनार

- खानेपानी इन्जिनियर, सव इन्जिनियर, प्लम्बर, खानेपानी तथा सरसफाइ टेक्निसियन (खापासटे), ग्रामिण

- मर्मत कार्यकर्ता (VMW) तथा अन्य प्राविधिकहरुका लागि समकालिन खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजना प्रविधि सम्बन्धि तालिम
- WASH निरिक्षक, सरसफाइ कार्यकर्ता, महिला कार्यकर्ता तथा गाउँपालिकाको वास संग सम्बन्धित कर्मचारि हरुका लागि सचेतना मूलक तालिम
 - उपभोक्ता समितिका पदाधिकारी, कर्मचारि तथा अन्य सेवासंग सम्बन्धितहरुका लागि व्यवस्थापन, नेतृत्व विकास, सीप तथा क्षमता अभिवृद्धिका तालीम
 - लेखा पालन र लेखा व्यवस्थापन तालिमहरु
 - महिला पदाधिकारिहरुका लागि नेतृत्व विकास तथा आयोजना व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम
 - लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेसिता सम्बन्धि तालिमहरु
 - जलवायु परिवर्तन, विपद व्यवस्थापन र आपतकालिन अवस्थामा खानेपान, सरसफाइ तथा स्वच्छता आयोजनाहरुको संचालनर व्यवस्थापनका उपाय, सीप तथा तयारी सम्बन्धि तालिमहरु
 - NWASH MIS को प्रयोग, प्रभावकारि उपयोग, संचालन र अड्यावधिक गर्नका लागि प्रविण वनाउन सम्बन्धित प्राविधिक, सर्वेक्षक वा गणकहरुका लागि तालिम
 - WASH PLAN परिमार्जनका लागि खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) शाखाका कर्मचारी, प्राविधिक र वास वास निरिक्षकका लागि तालिम
 - गाउँपालिका का पदाधिकारीहरुका लागि आवधिक अड्यावधिक र प्रगति समिक्षा सम्बन्धि कार्यशाला, गोष्ठि र सेमिनारहरु
 - उपभोक्ता समितिका पदाधिकारी लागि खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजना अड्यावधिक र सर्वे क्षणबाट प्राप्त सूचना र तथ्यांकहरुको प्रस्तुति सहित कार्यशाला, गोष्ठि र सेमिनारहरु
 - खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) कर्मचारी तथा प्राविधिकहरुको लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालीम
- समुदाय र संस्थागत सचेतनामूलक कार्यक्रम
- समुदाय स्तरमा खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धि जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु, खानेपानी मूल संरक्षण, खानेपानीलाई शुद्ध वनाउने उपायहरु, फोहोर व्यवस्थापनका अभ्यास तथा उपायहरु, पूर्ण सरसफाइका सूचकहरु सम्बन्धि समुदायमा जानकारी र सचेतना आदि
 - विभिन्न दिवसहरु मनाउने र त्यो अवसरलाई समुदायस्तरमा चेतनामूलक सन्देशहरु प्रवाह गर्न उपयोग गर्ने
 - वार्ड स्तरमा जनप्रतिनिधिहरुसंग खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजना र यसका तथ्यांक तथा सूचनाहरु प्रस्तुतिकरण र सो योजनाको समुचित उपयोग सम्बन्धि सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु
- परीक्षण कार्यक्रमहरु
- पानी परीक्षण (पानी पिउन योग्य छ छैन) र सो सम्बन्धी तालीमहरु
 - आयोजना सम्पन्न भएपछि र कार्यान्वयन चरणमै पनि गरिने सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक सामाजिक अडिट (Public Social Audit)
- सरसफाइप्रदर्शनी, महोत्सव

- विभिन्न दीवस, उत्सव तथा महोत्सवहरूमा गरिने प्रदर्शनी
- सरसफाइ रेली (Rally) आदी
- अवलोकन भ्रमण
 - खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको क्षेत्रमा उदाहरणीय भएका स्थल तथा आयोजनाहरूको अवलोकन भ्रमण (उपभोक्ता समिति पदाधिकारी तथा गाउँपालिका पदाधिकारीहरूका लागि)
- स्व-लेखाजोखा अभ्यास
 - समुदायसंगको सम्बन्ध र समुदायमा तथ्यांक तथा सूचनाहरू संकलन गर्न आवश्यक पर्ने विभिन्न किसिमका तालिमहरू; जस्तै- सहभागितामूलक लेखाजोखा, प्रभावकारी संचार र वार्ता तथा संज्ञौता सीप, नेतृत्व विकास आदी

५.४. अनुगमन संयन्त्रको स्थापना र नियमित अनुगमन योजना

गाउँपालिका र वडा तहमा यो खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजना कार्यान्वयन र अनुगमनका निम्ति एक अनुगमन प्रणाली स्थापना गरिनेछ । गाउँपालिका तहका खासस्व कृयाकलापहरूका आवधिक अनुगमन गर्ने जिम्मेवारीका लागि नगर कार्यपालिकाले वा नगर स्तरीय खासस्व समन्वय समितिले एक अनुगमन कार्यदल गठन गर्न सक्नेछ । सोही अनुरूप वडा र समुदायस्तरमा पनि कार्यदल गठन गर्न सकिनेछ । कार्यदलमा वडाका जनप्रतिनिधि सहित राजनितिक दलका सदस्य, नागरिक समाज, शिक्षा, स्वास्थ्य एवं संचार क्षेत्रबाट आवश्यक प्रतिनिधि समावेस हुन सक्नेछन् ।

अनुगमनका लागि गठित समन्वय समिति वा कार्यदलले खासस्व योजनामा समावेस कृयाकलापहरूको लेखाजोखा तथा अवलोकन गर्नेछ । यसका लागि खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता कार्यक्रम अनुगमनका उद्देश्य, प्रकृया तथा प्रभाव सम्बन्धि आधारभूत सूचकहरूको विकास गरिएको छ । अनुगमन सूचकहरू खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धि नीति, नियम, मार्गदर्शन, खासस्व संरचना र सम्बन्धित योजनाको उद्देश्य र कार्यपद्धतिका आधारमा तयार गरिएका हुन् । गाउँपालिका, स्थानिय उपभोक्ता समिति, उपभोक्ता तथा अन्य निकायहरूद्वारा संचालित खासस्व कृयाकलापहरूको अनुगमन नागरिक समाज लगायतको उपस्थितिमा गरिनेछ ।

अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका विधिहरूमा स्वःअनुगमन, सहभागितात्मक अनुगमन र संयुक्त अनुगमन आदि अवलम्बन गरिनेछ । कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अन्य निकाय, विकास साझेदार वा वाह्य संस्थाहरूबाट सेवा लिई संचालन गरिएको कार्यक्रमले पारेको प्रभावको मूल्याङ्कन पनि समय समयमा गरिनेछ । मूल्याङ्कनको सन्दर्भमा आयोजनाको उद्देश्य र समयावधिको आधारमा मध्यावधि तथा अन्तिम मूल्याङ्कन कृयाकलापहरू पनि अनुगमनकै विधि तथा पद्धति अनुरूप गरिनेछ ।

खासस्व योजना कार्यान्वयन अनुगमन मुख्यतः तीन तहको हुनेछ ।

१. समुदाय स्तरः समुदाय आँफैं, संघ संस्थाहरू जस्तै विद्यालय, सार्वजनिक शौचालय संचालन वा व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्य संस्थाहरू

२. वडास्तर: वडा जनप्रतिनीधि वा वडास्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति
३. गाउँपालिकास्तर: उप-प्रमुखको संयोजकत्वमा रहेको अनुगमन समितिले पनि खासस्वमा प्रस्ताव गरिएका कृयाकलापहरु संचालन, प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा सूचकहरु समयमै हासिल गरे नगरेको सम्बन्धमा नियमित अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । सो कार्यमा गाउँपालिकास्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समितिले आवश्यकताका आधारमा सबै सहयोग प्रदान गर्ने वातावरण मिलाउने छ ।

५.५. खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनाको नियमित र समयबद्ध परिमार्जन व्यवस्था

ओमसतिया गाउँपालिकाद्वारा निर्माण गरिएको यो खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजना हरेक ५ वर्षमा पुनरावलोकन र परिमार्जन गरिन्छ । खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको क्षेत्रमा ५ वर्षको अवधीमा भएका परिवर्तनलाई अध्यवधिक गरि सो खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनाले तोकेको लक्ष्य र कार्यक्रमहरु पुरा गर्न के कति भौतिक, वित्तीय र मानव स्रोतको आवश्यकता पर्दछ सो को पनि पुनरावलोकन गरि दस्तवेजीकरण गरिन्छ । सो खासस्व योजना परिमार्जन नगर कार्यपालिकाले निर्णय गरे अनुसार नगरस्तरीय अनुगमन कार्यदल वा खासस्व समन्वय समितिको सिफारिसमा गरिनेछ र नगर कार्यपालिकाको बैठकबाट पारित गरिनेछ ।

यसबाहेक गाउँपालिकामा खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनाको नियमित तथा आवधिक परिमार्जन गर्नका लागि खासस्व समन्वय समिति एवं गाउँपालिकाको योजना निर्माण समितिको सिफारिसमा आवश्यक देखिए बमोजिम अद्यावधिक वा परिमार्जन गरेर नगर कार्यपालिका बैठकबाट पारित गरिनेछ । यस खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनाको रणनीतिक कार्यहरु हालको गाउँपालिकाको योजनासँग एकीकृत गरि कार्यान्वयन गरिने छ । हरेक वर्ष योजना परिमार्जन गरि आवधिक रुपमा एकमुस्ट वार्षिक लागत निकाल्न सकिने छ र सोहि अनुरूप कार्यान्वयन गरिने छ । सो का लागि यस खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनामा समावेश भएका क्रियाकलापहरुलाई झिकि वार्षिक कार्य योजनाहरूसँग आबद्ध गरिने छ । एक विशेष वित्तीय वर्षमा गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) क्षेत्रमा गरिने वित्तीय प्रवाहलाई यो काम गर्दा ध्यान दिनुपर्ने छ ।

गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनाको पुनरावलोकन, परिमार्जन र अध्यवधिक गर्नका लागि गाउँपालिकाको खासस्व एकाइ वा शाखा जिम्मेवार हुनेछन् र त्यसका लागि Focal Person, WASH Officer, IT Officer ले NWASHMIS को प्रयोग तथा संचालनको दक्षता हासिल गरेको हुनुपर्नेछ ।

आवधिक पुनरावलोकन, परिमार्जन र अद्यावधिक गर्नका लागि कुनकुन प्रश्नावली, सूचक तथा तथ्यांकहरु आवश्यक पर्दछ सो को स्पष्ट पहिचान सहित अभिलेखिकरण अनुसूचीमा संलग्न प्रश्नावलीमा गरिएकोछ ।

५.६. पूरक विषय तथा सवालहरु र त्यसको संवोधनका लागि व्यवस्था

ओमसतिया गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताका सम्बन्धमा तल उल्लेखित पुरक विषय वा सवालहरुलाई पनि सम्बोधन गर्ने गरि यो खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनामा समावेश गरिएको छ ।

५.६.१. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

यस खासस्व योजनामा गाउँपालिका भित्रका सबै जनतालाई खानेपानी तथा सरसफाइ सेवाको न्यायोचित वितरण तथा उपभोग गर्ने सवालमा समेत विचार पुर्याएर योजना छनौट तथा कार्यान्वयन र मर्मत संचालन प्रकृया साथै नीति निर्माण तहमा महिला र पछाडी पारिएका समुदायहरूको संलग्नतालाई प्रत्याभूती गरिने व्यवस्था गरिएको छ । योजनाको प्राथमिकीकरणको पहिलो शर्त नै पछाडी पारिएका र हाल सम्म उपभोगको अधिकारबाट वञ्चित समुदायलाई प्राथमिकतामा राख्ने उल्लेख गरेर जाती/जनजातीय, भौगोलिक र अति गरिवीको कारणले बञ्चितीमा परेका समुदायहरूलाई पहिलो चरणमा नै कार्यक्रमहरू प्रस्ताव गरि कार्यान्वयनमा जाने परिकल्पना गरिएको छ ।

राष्ट्रको संविधानमा नै व्यवस्था भए बमोजिम महिलालाई नीति निर्माण तहमा आवद्ध गराउनका लागि उपभोक्ता समिति तथा अन्य विभिन्न समितिहरूको पदाधिकारीमा महिलाहरूको अनिवार्य संलग्नताको नीतिका अलावा महिला मैत्री खासस्व सेवा र संरचना निर्माणमा पनि विशेष ध्यान दिइने छ ।

५.६.२ प्रयोगकर्ता मैत्री संरचनाको निर्माण योजना

यस खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा निर्माण हुने सम्पूर्ण खानेपानी तथा शौचालयका संरचनाहरू प्रयोगकर्ता मैत्री हुनेछन् । प्रयोगकर्ता मैत्री संरचनाहरूको विस्तृत विवरण तथा शर्तहरू अनुसूची मा संलग्न छ ।

५.६.३ विपद जोखिम व्यवस्थापन

यस गाउँपालिकामा विविध प्रकारका विपदहरूको संभावना विद्यमान देखिन्छ । खडेरी, आगलागी, भूकम्प, बाढि पहिरो आदी विपदहरू वारम्बार दोहोरी रहने चरित्रका विपदहरू हुन् । बाढि पहिरो, भूकम्प जस्ता ठूला प्रकोपको बेलामा खानेपानी र सरसफाइको क्षेत्रमा ठूलो असर गर्ने गरेको र व्यवस्थित गर्न नसकेमा विपदले भन्दा पनि त्यस पछिको असरले जनताको ज्यान जोखिममा पर्ने गरेको प्रशस्त उदाहरणहरू छन् । त्यसैले विपदको बेलामा पर्न आउने समस्यालाई ध्यानमा राखि पूर्व तयारी सहितको विपद व्यवस्थापन योजना बनाइ राख्नु अनिवार्य देखियो ।

यी यसै कुरालाई ध्यानमा राखी गाउँपालिकाको लागि एक भैपरी योजना (Contingency Plan) को खाका तयार गरि अनुसूचीमा संलग्न गरिएको छ । यस योजनामा विपद र आकस्मिक अवस्थामा खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले कस्तो रणनीति अपनाउने, के के कुराको अग्रिम व्यवस्थापन गरेर राख्ने र आपद्को अवस्थामा कसरी संवोधन गर्ने भन्ने समग्र खाकाको दस्तावेजीकरण गरिएको छ ।

खानेपानी र सरसफाइको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले विपद व्यवस्थापन जोखिम न्यूनीकरणका लागि उल्लेखित कार्यक्रमहरू विभिन्न साझेदार तथा सरोकारवाला निकायहरूको समन्वयमा संचालन गरिने छन् । यसका लागि निम्न कृयाकलापहरूको पहिचान गरि कार्यान्वयनका लागि गाउँपालिकाले तत्परता देखाउने छ ।

क) गाउँपालिका तथा वडा स्तरीय समिति तथा उपसमितिहरूलाई आपतकालीन समयमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको क्षेत्रमा गर्नु पूर्व तयारी विषयमा तालीम उपलब्ध गराइ उपभोक्ता समिति र खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) समन्वय समितिहरूको क्षमता र सीप अभिवृद्धि गराइने छ ।

ख) गाउँपालिकाको विकास कार्यमा संलग्न विभिन्न निकाय तथा क्लस्टरहरू संग खासस्व क्लस्टरको समन्वय बृद्धि गराउने ।

५.६.५. बैकल्पिक प्रविधि

ओमसतिया गाउँपालिकाको यो योजनामा खानेपानी र सरसफाइको क्षेत्रमा हाल प्रचलित प्रविधिहरुमा आधारीत रहेर आगामी दस वर्षसम्मको लागि नगरपालिकाको उन्नत खासस्व अवस्थाको लागि कार्यक्रमहरुको पहिचान र प्राथमिकिकरण सहित योजना गरिएको छ । तर दस वर्षको अवधीभित्र अन्य वैकल्पिक, नविन तथा उन्नत प्रविधिका खासस्व संरचना तथा प्रणाली पनि आउन सक्ने अवस्था रहन्छ । त्यस्तो अवस्थामा गाउँपालिकाले नियमित र आवधिक रुपमा गरिने खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनाको पुनरावलोकन र परिमार्जनमा यस्ता वैकल्पिक प्रविधिका विषयहरुलाई समावेस गर्न सक्नेछ ।

खानेपानीको 'थोक वितरण प्रणाली (Bulk distribution System) आगामी १० वर्ष भित्र संचालनमा आउन सक्ने एउटा संभाव्य वैकल्पिक प्रविधिका रुपमा देखिन्छ । सो बाहेक पनि गाउँपालिकाले खानेपानी तथा सरसफाइको क्षेत्रमा दीगो व्यवस्थापनका लागि नविनतम अध्ययन अनुसन्धान गर्नु र अन्य स्थानमा प्रयोग भइ उपयोगी सावित भएका प्रविधिहरु अवलम्बन गर्नु आवश्यक छ । यस्ता प्रविधिहरु वातावरण मैत्री, प्रयोगकर्ता मैत्री तथा आर्थिक रुपमा सवल हुन सक्ने, कार्यान्वयन गर्न सहज र सरल मर्मत संभारको अवस्थामा गाउँपालिकाले अवलम्बन गर्ने छ ।

Maif

६. विस्तृत खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) कृयाकलापहरू र लागत

६.१. समावेश गरिएका प्रतिवेदनहरू

यस खण्डमा गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनामा उल्लेख गरिएका कृयाकलापहरूको कार्यान्वयनको विस्तृत योजना र लागत समावेश गरिएको छ । गाउँपालिकाको वास योजनाको समग्र सारांसगत विवरण प्रस्तुत गरिएको यो खण्डमा यहाँ र यसभन्दा तल खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनाको संभागगत (component-wise) कृयाकलापहरू, मौजुदा तथा प्रस्तावित आयोजनाहरू साथसाथै आगामी दस वर्षसम्मको लागि प्रति वर्ष गाउँपालिकाले लगानी गर्नुपर्ने लागत, गाउँपालिकासंग भएको र हुन सक्ने मौजुदा तथा नपुग स्रोत र साधनहरूको आपूर्ति विकल्पको विस्तृत खण्डीकृत (ब्रेकडाउन) विवरण दिइएको छ ।

गाउँपालिका र गाउँपालिका भित्र खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) कृयाकलापहरू कार्यान्वयन गर्न चाहने अन्य क्षेत्रगत निकायहरूको लागि पनि यो खण्ड उपयोगी हुनेछ । विशेष गरि यहाँ प्रस्तुत गरिएका विवरणहरूलाई संक्षेपमा निम्नानुसार राख्न सकिन्छ ।

१. खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) योजनामा समावेश कृयाकलापहरू
२. समय खाका
३. कृयाकलापहरू कार्यान्वयनको लागि अनुमानित लागत
४. वार्षिक कृयाकलापहरूको सारांश र लगानीको ढाँचा
५. खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (खासस्व) सेवाहरूको लागि विस्तृत कृयाकलापहरू

YEAR WISE ACTIVITIES SUMMARY AND FUNDING MODALITIES

DETAIL ACTIVITIES FOR WASH SERVICES

ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 0

Water Supply

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household	Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers	Available Investment	Trade	Shares	Equity
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed WSS		0	0									
2	Population served from basic WSS		3346	0									
3	Population served from limited WSS		45	0									
4	Population served from existing safely managed tube wells		1	0									
5	Population served from existing tubewells delivering basic water supply services		7477	0									
6	Population served from existing tube wells delivering limited water supply services		0	0									
7	Total population served at the beginning of year		10869	0									
8	Unserved Population		676	0									

9	Existing WS projects improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services	Cap Ex	0	00						0	0								
10	Existing WS projects improved (with management improvement) to serve the population from safely managed water supply services	Cap Ex	0	0						0	0								
11	Tubewells improved to serve the population from safely managed water supply services	Cap Ex	374	13,084,750						10843000	0								
12	New WS projects added to serve the population from safely managed water supply services	Cap Ex	0	50,522,500						50522500	0								
13	Ongoing WS projects to serve the population from safely managed water supply services	Cap Ex	0	157251575						157251575	0								
14	Added population in this year from WSP (Safely managed)		0	0															
15	Added population in this year from tubewells(Safely managed)		3100	0															
16	Cumulative population served from safely managed water supply systems		0	0															
17	Cumulative population served from safely managed tubewells		3101	0															
18	Cumulative total		3101	0															
19	Total cost	Capex	0	220,858,825						218617075	0								

20	Number of systems requiring repair	CapMan Ex	1	86,997						86997	0				
21	Number of WSS under operation	Opex	1	819,452						819452	0				
22	Number of systems requiring DS	DS	7	10,765,500						10765500	0				
23	Number of tubewells requiring repair	CapMan ex	534	484,214						484214	0				
24	Number of tubewells under operation	Opex	534	373,500						309500	0				
25	Number of tubewells requiring DS	DS	534	1132115						1087280	0				
26	Total cost		0	234,520,603						232170018	0				
27	Investment Fraction		0								0				
28	Total population		11545												

Household Sanitation and Hygiene

					% of Available investment			Bridging the Gap (%)					
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	Household		Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply							
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed Sanitation service		20										
2	Population served from basic sanitation service		37513										
3	Population served from limited Sanitation service		1736										

FSM

FSM															Bridging the Gap (%)				
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment					Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds				
					Household		Transfers	Taxes	Total										
					Tariff and Fees	Investment in self supply													
C	FSM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)				
1	Population served from existing FSM (which has treatment unit) (Baseline population)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
2	Existing FSM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0	10	0	60	30	0	0	0	0	0	0	0				
3	New projects added to serve the population	CapEx	0	0	0	0	60	40	0	0	0	0	0	0	0				
4	Ongoing FSM projects completed	CapEx	0	0	10	0	60	30	0	0	0	0	0	0	0				
5	Added population in this year from FSM		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
6	Cumulative population served from FSM		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
7	Total cost	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
8	Number of systems requiring repair	CapMan Ex	0	0	0	0	60	40	0	0	0	0	0	0	0				
9	Number of systems under operation	OpEx	0	0	0	0	60	40	0	0	0	0	0	0	0				
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0	0	0	60	40	0	0	0	0	0	0	0				
11	Total		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				

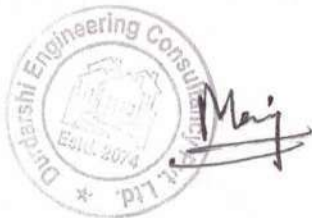
WWTP with Sewer

																Bridging the Gap (%)	
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers									
D	WWTP with Sewer		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)			
1	Population served from existing WWTP with sewer		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
2	Existing WWTP with sewer improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0	0	0	50	50	0	0	0	0	0	0			
3	New projects added to serve the population		0	0	0	0	50	50	0	0	0	0	0	0			
4	Ongoing WWTP projects completed	CapEx	0	0	0	0	50	50	0	0	0	0	0	0			
5	Added population in this year from FSM		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
6	Cumulative population served from FSM		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
7	Total cost	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
8	Number of systems requiring repair	CapMan Ex	0	0	0	0	50	50	0	0	0	0	0	0			
9	Number of systems under operation	OpEx	0	0	0	0	50	50	0	0	0	0	0	0			
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0	0	0	50	50	0	0	0	0	0	0			
11	Total		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			

SWM

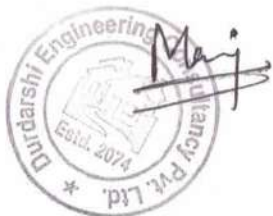
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment			Bridging the Gap (%)				
					Household			Total Estimated Gap	Share	Equity	Bonds	
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes					
E	SWM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing SWM (which has treatment unit)		0									
2	Existing SWM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0				0				
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0				0				
4	Ongoing SWM projects completed	Capex	0	8376795				83767950				
5	Added population in this year from SWM		0									
6	Cumulative population served from SWM		0									
7	Total cost	Capex		8376795				83767950				
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	0	0				0				
9	Number of systems under operation	Opex	0	0				0				
10	Number of systems requiring DS	DS	1	4786740				4786740				
11	Total Cost			13,163,535				88554690				

WaSH in School

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers		Trade	Shares	Equity	Bonds
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of schools		37										
2	Number of schools with Advanced Water services		2										
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		0										
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		0										
5	Number of schools with basic Water services in school		30										
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		34										
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		0										
8	Number of schools with limited Water service in school		4										
9	Number of schools with limited sanitation service in school		2										
10	Number of schools with limited hygiene service in school		26										
11	Number of schools with no Water supply services in		1										

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Bridging the Gap (%)					
					Household		Transfers		Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Share	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes							
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	
1	Total number of HCF		6											
2	Number of HCF with Basic Water services		0											
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		0											
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		0											
5	Number of HCF with Basic Environmental cleanliness services		6											
6	Number of HCF with limited Water service in school		6											
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		6											
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		6											
9	Number of HCF with limited Environmental cleanliness services		0											
10	Number of HCF with no Water supply services in school		0											
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0											
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0											

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household		Transfers							
					Tariff and Fees	Investment in self supply							Taxes	
H	WaSH in Public Places		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	
1	Total number of public places where public toilets are required		6											
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		0											
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		0											
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		1											
5	Number of public places with no WaSH services		5											
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	0				1855000	0					
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	1960000				0	0					
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapMan Ex	6	7048512				1566336	0					
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	6	1299276					283448	0				
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	1	27000					27000	0				
11	Total cost			10,334,788					3731784	0				

20	Number of systems requiring repair	CapMan Ex	2	439,307						439307	0				
21	Number of WSS under operation	Opex	2	3,348,515						3348515	0				
22	Number of systems requiring DS	DS	4	691,280						691280	0				
23	Number of tubewells requiring repair	CapMan ex	534	906,992						834488	0				
24	Number of tubewells under operation	Opex	534	747,800						619700	0				
25	Number of tubewells requiring DS	DS	534	480600						480600	0				
26	Total cost		0	273,320,894						273120290	0				
27	Investment Fraction		0						0	6	42	51			
28	Total population		40037												

Household Sanitation and Hygiene

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available Investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers		Trade	Shares	Equity	Bonds
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed Sanitation service		20579										
2	Population served from basic sanitation service		18757										
3	Population served from limited Sanitation service		868										
4	Population served from Unimproved Sanitation service		0										
5	Unserviced population		934										

FSM

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment					Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household		Transfers				Trade	Share	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers	Available Investment					
C	FSM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	
1	Population served from existing FSM (which has treatment unit)		0											
2	Existing FSM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0										
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0										
4	Ongoing FSM projects completed	Capex	0	0										
5	Added population in this year from FSM		0											
6	Cumulative population served from FSM		0											
7	Total cost	Capex		0										
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	0	0										
9	Number of systems under operation	Opex	0	0										
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0										
11	Total Cost			00										

WWTP with Sewer

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household		Transfers	Available Investment		Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply							
D	WWTP with Sewer		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing WWTP (which has treatment unit)		0										
2	Existing WWTP improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0									
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0									
4	Ongoing WWTP projects completed	Capex	0	0									
5	Added population in this year from WWTP		0										
6	Cumulative population served from WWTP		0										
7	Total cost	Capex		0									
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	0	0									
9	Number of systems under operation	Opex	0	0									
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0									
11	Total Cost			00									

SWM

					% of Available investment					Bridging the Gap (%)								
					Household													
					Amount Require d	Numbe r	Cost Categor y	Activities	Tarif f and Fees	Inves tmen t in self supp ly	Taxe s	Tran sfers	Available Investme nt	Total Estimate d Gap	Trade	Share	Equit y	Bond s
S N	E				(NRs.)	(No)		SWM	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
	1					0		Population served from existing SWM (which has treatment unit)										
	2					0		Existing SWM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services					0	0				
	3					0	Capex	New projects added to serve the population					0	0				
	4					0	Capex	Ongoing SWM projects completed					0	0				
	5					0		Added population in this year from SWM										
	6					0		Cumulative population served from SWM										
	7						Capex	Total cost					0	0				
	8					1	CapMan ex	Number of systems requiring repair					8472530	0				
	9					1	Opex	Number of systems under operation					11488176	0				
	10					1	DS	Number of systems requiring DS					45000	0				
	11							Total Cost					20,005,706	0				

WaSH in School

								% of Available investment						Bridging the Gap (%)	
								Household							
								Inves time nt in self supp ly		Taxe s		Tran sfers		Available Investme nt	
								Tarif f and Fees		s		s		Total Estimat ed Gap	
								Amount Require d		(No)		(NRs.)		(NRs.)	
								Number		(No)		(NRs.)		(NRs.)	
								Cost Categor y		(No)		(NRs.)		(NRs.)	
								Activities		(No)		(NRs.)		(NRs.)	
								WaSH in School		(No)		(NRs.)		(NRs.)	
								Number of schools with Advanced Hygiene services		0					
								Number of schools with basic Water services in school		30					
								Number of schools with basic Sanitation services in school		34					
								Number of schools with basic Hygiene services in school		0					
								Number of schools with limited Water service in school		4					
								Number of schools with limited sanitation service in school		2					
								Number of schools with limited hygiene service in school		26					
								Number of schools with no Water supply services in school		1					
								Number of schools with no sanitary services in school		0					

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment			Bridging the Gap (%)			
					Household			Total Estimated Gap	Trade	Share	Equity
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes				
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		6								
2	Number of HCF with Basic Water services		0								
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		0								
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		0								
5	Number of HCF with Basic Environmental cleanliness services		6								
6	Number of HCF with limited Water service in school		6								
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		6								
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		6								
9	Number of HCF with limited Environmental cleanliness services		0								
10	Number of HCF with no Water supply services in school		0								

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Bridging the Gap (%)			
					Household				Total Estimated Gap	Share	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers				
H	WaSH in Public Places		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		6									
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		0									
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		0									
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		1									
5	Number of public places with no WaSH services		5									
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	0				0	0			
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	434000				434000	0			
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapMan Ex	6	307904				114332	0			
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	6	1227094				566896	0			
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	6	162000				81000	0			
11	Total cost			2,130,998				1196228	0			

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 3

Water Supply

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Bridging the Gap (%)					
					Household			Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes							
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	
1	Population served from existing safely managed WSS		12200	0										
2	Population served from basic WSS		3346	0										
3	Population served from limited WSS		45	0										
4	Population served from existing safely managed tube wells		1587	0										
5	Population served from existing tubewells delivering basic water supply services		30059	0										
6	Population served from existing tube wells delivering limited water supply services		0	0										
7	Total population served at the beginning of year		47237	0										
8	Unserved Population		0	0										
9	Existing WS projects improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply	Cap Ex	0	5,425,600					5425600	0				

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

[illegible]

21	Number of WSS under operation	Opex	4	6,550,424						6550424	0					
22	Number of systems requiring DS	DS	9	1,005,000						1005000	0					
23	Number of tubewells requiring repair	CapMan ex	534	906,992						834488	0					
24	Number of tubewells under operation	Opex	534	747,800						619700	0					
25	Number of tubewells requiring DS	DS	534	480600						480600	0					
26	Total cost		0	75,301,533						75100929	0					
27	Investment Fraction		0													
28	Total population		47237					4	6	50	41					

Household Sanitation and Hygiene

					% of Available investment						Bridging the Gap (%)			
					Household									
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed Sanitation service		37026											
2	Population served from basic sanitation service		3752											
3	Population served from limited Sanitation service		174											
4	Population served from Unimproved Sanitation service		0											

FSM

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household		Transfers			Trade	Share	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes						
C	FSM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)		
1	Population served from existing FSM (which has treatment unit)		0										
2	Existing FSM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0									
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0									
4	Ongoing FSM projects completed	Capex	0	0									
5	Added population in this year from FSM		0										
6	Cumulative population served from FSM		0										
7	Total cost	Capex		0									
8	Number of systems requiring repair	CapManex	0	0									
9	Number of systems under operation	Opex	0	0									
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0									
11	Total Cost			00									

WWTP with Sewer

					% of Available investment						Bridging the Gap (%)				
					Household										
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds	
D	WWTP with Sewer		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	
1	Population served from existing WWTP (which has treatment unit)		0												
2	Existing WWTP improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0											
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0											
4	Ongoing WWTP projects completed	Capex	0	0											
5	Added population in this year from WWTP		0												
6	Cumulative population served from WWTP		0												
7	Total cost	Capex		0											
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	0	0											
9	Number of systems under operation	Opex	0	0											
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0											

WaSH in School

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment					Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household			Transfers	Available Investment		Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes							
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	
1	Total number of schools		37											
2	Number of schools with Advanced Water services		2											
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		0											
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		0											
5	Number of schools with basic Water services in school		30											
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		34											
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		0											
8	Number of schools with limited Water service in school		4											
9	Number of schools with limited sanitation service in school		2											
10	Number of schools with limited hygiene service in school		26											
11	Number of schools with no Water supply services in		1											

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household		Transfers	Available Investment		Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply							
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	
1	Total number of HCF		6										
2	Number of HCF with Basic Water services		0										
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		0										
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		0										
5	Number of HCF with Basic Environmental cleanliness services		6										
6	Number of HCF with limited Water service in school		6										
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		6										
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		6										
9	Number of HCF with limited Environmental cleanliness services		0										
10	Number of HCF with no Water supply services in school		0										
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0										
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0										

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
H	WaSH in Public Places		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		6											
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		0											
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		0											
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		1											
5	Number of public places with no WaSH services		5											
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	0					0	0				
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	1	186000					186000	0				
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapMan Ex	6	307904					114332	0				
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	6	1227094					566896	0				
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	6	162000					81000	0				
11	Total cost			1,882,998					948228	0				

ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 4

Water Supply

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household		Taxe s			Trade	Share s	Equit y	Bond s
					Tarif f and Fees	Inves tmen t in self supp ly							
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)		
1	Population served from existing safely managed WSS		31635	0									
2	Population served from basic WSS		3346	0									
3	Population served from limited WSS		45	0									
4	Population served from existing safely managed tube wells		1587	0									
5	Population served from existing tubewells delivering basic water supply services		0	0									
6	Population served from existing tube wells delivering limited water supply services		0	0									
7	Total population served at the beginning of year		36613	0									
8	Unserved Population		10624	0									

20	Number of systems requiring repair	CapMan Ex	8	29,374,382						29374382	0				
21	Number of WSS under operation	Opex	8	14,748,644						14748644	0				
22	Number of systems requiring DS	DS	9	441,000						441000	0				
23	Number of tubewells requiring repair	CapMan ex	534	906,992						834488	0				
24	Number of tubewells under operation	Opex	534	747,800						619700	0				
25	Number of tubewells requiring DS	DS	534	480,600						480600	0				
26	Total cost		0	52,125,018						51924414	0				
27	Investment Fraction		0												
28	Total population		47237												

Household Sanitation and Hygiene

					% of Available investment					Bridging the Gap (%)				
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	Household			Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes							
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed Sanitation service		41137											
2	Population served from basic sanitation service	0												
3	Population served from limited Sanitation service	0												
4	Population served from Unimproved Sanitation service	0												
5	Unserviced population	0												

[illegible][illegible]

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds
C	FSM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing FSM (which has treatment unit)		0											
2	Existing FSM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0										
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0										
4	Ongoing FSM projects completed	Capex	0	0										
5	Added population in this year from FSM		0											
6	Cumulative population served from FSM		0											
7	Total cost	Capex		0										
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	0	0										
9	Number of systems under operation	Opex	0	0										
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0										
11	Total Cost			00										

WWTP with Sewer

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Bridging the Gap (%)				
					Household		Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply							
D	WWTP with Sewer		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing WWTP (which has treatment unit)		0										
2	Existing WWTP improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0									
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0									
4	Ongoing WWTP projects completed	Capex	0	0									
5	Added population in this year from WWTP		0										
6	Cumulative population served from WWTP		0										
7	Total cost	Capex		0									
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	0	0									
9	Number of systems under operation	Opex	0	0									
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0									
11	Total Cost			00									

SWM

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household		Transfers	Available Investment		Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply							
E	SWM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing SWM (which has treatment unit)		0										
2	Existing SWM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0									
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0									
4	Ongoing SWM projects completed	Capex	0	0									
5	Added population in this year from SWM		0										
6	Cumulative population served from SWM		0										
7	Total cost	Capex		0									
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	1	8472530									
9	Number of systems under operation	Opex	1	11488176									
10	Number of systems requiring DS	DS	1	45000									
11	Total Cost			20,005,706									

Signature
Dharmendra Singh
20/04/2024

ओमसतिया गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
हाटीफसाँदिक, रुपन्देही
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

WaSH in School

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment			Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes		Trade	Shares	Equity	Bonds
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of schools		37									
2	Number of schools with Advanced Water services		2									
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		0									
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		0									
5	Number of schools with basic Water services in school		31									
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		34									
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		2									
8	Number of schools with limited Water service in school		3									
9	Number of schools with limited sanitation service in school		2									
10	Number of schools with limited hygiene service in school		26									
11	Number of schools with no Water supply services in		1									

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

[illegible]

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment			Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes		Trade	Share	Equity	Bonds
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		6									
2	Number of HCF with Basic Water services		2									
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		2									
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		2									
5	Number of HCF with Basic Environmental cleanliness services		6									
6	Number of HCF with limited Water service in school		4									
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		4									
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		4									
9	Number of HCF with limited Environmental cleanliness services		0									
10	Number of HCF with no Water supply services in school		0									
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0									
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0									

						% of Available investment						Bridging the Gap (%)			
						Household									
						Tarif f and Fees	Inves tmen t in self supp ly	Taxe s	Tran sfers	Available Investme nt	Total Estimate d Gap	Trade	Share s	Equit y	Bond s
S N	Activities	Cost Categor y	Numbe r	Amount Require d	(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
H	WaSH in Public Places														
1	Total number of public places where public toilets are required		6												
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		0												
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		1												
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		0												
5	Number of public places with no WaSH services		5												
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	0						0	0				
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0						0	0				
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapMan Ex	6	321941						128369	0				
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	6	1299276						637758	0				
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	6	162000						81000	0				
11	Total cost			1,783,217						847127	0				

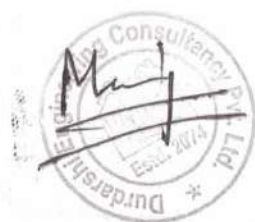
ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 5

Water Supply

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Bridging the Gap (%)					
					Household		Transfers		Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers						
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	
1	Population served from existing safely managed WSS		31635	0										
2	Population served from basic WSS		3346	0										
3	Population served from limited WSS		45	0										
4	Population served from existing safely managed tube wells		1587	0										
5	Population served from existing tubewells delivering basic water supply services		0	0										
6	Population served from existing tube wells delivering limited water supply services		0	0										
7	Total population served at the beginning of year		36613	0										
8	Unserved Population		10624	0										
9	Existing WS projects improved (with capital investment) to serve the	Cap Ex	1	1,356,400				1356400	0					

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

१५१

21	Number of WSS under operation	Opex	8	14,748,644						14748644	0				
22	Number of systems requiring DS	DS	9	591,000						591000	0				
23	Number of tubewells requiring repair	CapManex	534	906,992						834488	0				
24	Number of tubewells under operation	Opex	534	747,800						619700	0				
25	Number of tubewells requiring DS	DS	534	480,600						480600	0				
26	Total cost		0	48,205,818						48005214	0				
27	Investment Fraction		0									0			
28	Total population		47237												

Household Sanitation and Hygiene

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment			Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers	Trade	Shares	Equity	Bonds
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed Sanitation service		41137									
2	Population served from basic sanitation service	0										
3	Population served from limited Sanitation service	0										
4	Population served from Unimproved Sanitation service	0										
5	Unreserved population	0										
6	Total population served at the beginning of 2020		41137									

FSM

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Bridging the Gap (%)			
					Household				Total Estimated Gap	Share	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers				
C	FSM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing FSM (which has treatment unit)		0									
2	Existing FSM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0								
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0								
4	Ongoing FSM projects completed	Capex	0	0								
5	Added population in this year from FSM		0									
6	Cumulative population served from FSM		0									
7	Total cost	Capex		0								
8	Number of systems requiring repair	CapManex	0	0								
9	Number of systems under operation	Opex	0	0								
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0								
11	Total Cost			00								

WWTP with Sewer

						% of Available investment				Bridging the Gap (%)				
						Household								
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds
D	WWTP with Sewer		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing WWTP (which has treatment unit)		0											
2	Existing WWTP improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0										
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0										
4	Ongoing WWTP projects completed	Capex	0	0										
5	Added population in this year from WWTP		0											
6	Cumulative population served from WWTP		0											
7	Total cost	Capex		0										
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	0	0										
9	Number of systems under operation	Opex	0	0										
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0										
11	Total Cost			00										

ओमसतिया गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
हाटीफाँटिकर, रुपन्देही
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

SWM

					% of Available investment					Bridging the Gap (%)				
					Household									
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds
E	SWM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing SWM (which has treatment unit)		0											
2	Existing SWM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0					0	0				
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0					0	0				
4	Ongoing SWM projects completed	Capex	0	0					0	0				
5	Added population in this year from SWM		0											
6	Cumulative population served from SWM		0											
7	Total cost	Capex		0					0	0				
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	1	8472530					8472530	0				
9	Number of systems under operation	Opex	1	11488176					11488176	0				
10	Number of systems requiring DS	DS	1	45000					45000	0				
11	Total Cost			20,005,706					20005706	0				

WaSH in School

																Bridging the Gap (%)	
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers									
F	WASH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)			
1	Total number of schools		37														
2	Number of schools with Advanced Water services		2														
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		0														
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		0														
5	Number of schools with basic Water services in school		31														
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		34														
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		2														
8	Number of schools with limited Water service in school		3														
9	Number of schools with limited sanitation service in school		2														
10	Number of schools with limited hygiene service in school		26														

WaSH in HCF

WaSH in HCF														
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Bridging the Gap (%)					
					Household		Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds	
					Tariff and Fees	Investment in self supply								Taxes
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		6											
2	Number of HCF with Basic Water services		2											
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		2											
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		2											
5	Number of HCF with Basic Environmental cleanliness services		6											
6	Number of HCF with limited Water service in school		4											
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		4											
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		4											
9	Number of HCF with limited Environmental cleanliness services		0											
10	Number of HCF with no Water supply services in school		0											
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0											
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0											

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household			Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes							
H	WaSH in Public Places		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	
1	Total number of public places where public toilets are required		6											
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		0											
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		1											
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		0											
5	Number of public places with no WaSH services		5											
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	0				0	0					
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0				0	0					
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapMan Ex	6	321941				128369	0					
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	6	1299276				637758	0					
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	6	162000				81000	0					
11	Total cost			1,783,217				847127	0					

ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 6

Water Supply														
					% of Available investment					Bridging the Gap (%)				
						Household								
						Tarif f and Fees	Inves tmen t in self supp ly	Taxe s	Tran sfers	Available Investme nt	Total Estimate d Gap	Trade s	Equit y	Bond s
S N	Activities	Cost Categor y	Numbe r	Amount Require d	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed WSS		35026	0										
2	Population served from basic WSS		3346	0										
3	Population served from limited WSS		45	0										
4	Population served from existing safely managed tube wells		1587	0										
5	Population served from existing tubewells delivering basic water supply services		0	0										
6	Population served from existing tube wells delivering limited water supply services		0	0										
7	Total population served at the beginning of year		40004	0										
8	Unserved Population		7233	0										

236

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

FSM		% of Available investment					Bridging the Gap (%)					
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	Household			Available Investment	Total Estimated Gap	Trade Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes					
C	FSM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing FSM (which has treatment unit)		0									
2	Existing FSM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0								
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0								
4	Ongoing FSM projects completed	Capex	0	0								
5	Added population in this year from FSM		0									
6	Cumulative population served from FSM		0									
7	Total cost	Capex		0								
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	0	0								
9	Number of systems under operation	Opex	0	0								
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0								
11	Total Cost			00								

WWTP with Sewer														
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Bridging the Gap (%)					
					Household		Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds	
					Tariff and Fees	Investment in self supply								Taxes
D	WWTP with Sewer		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing WWTP (which has treatment unit)		0											
2	Existing WWTP improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0										
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0										
4	Ongoing WWTP projects completed	Capex	0	0										
5	Added population in this year from WWTP		0											
6	Cumulative population served from WWTP		0											
7	Total cost	Capex		0										
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	0	0										
9	Number of systems under operation	Opex	0	0										
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0										
11	Total Cost			00										

SWM													
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment					Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)		
					Household		Transfers	Available Investment	Trade		Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply							
E	SWM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing SWM (which has treatment unit)		0										
2	Existing SWM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0				0		0			
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0				0		0			
4	Ongoing SWM projects completed	Capex	0	0				0		0			
5	Added population in this year from SWM		0										
6	Cumulative population served from SWM		0										
7	Total cost	Capex		0				0		0			
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	1	8472530				8472530		0			
9	Number of systems under operation	Opex	1	11488176				11488176		0			
10	Number of systems requiring DS	DS	1	45000				45000		0			
11	Total Cost			20,005,706				20005706		0			

WaSH in School													
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household		Transfers	Available Investment		Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply							
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	
1	Total number of schools		37										
2	Number of schools with Advanced Water services		3										
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		1										
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		1										
5	Number of schools with basic Water services in school		32										
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		33										
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		13										
8	Number of schools with limited Water service in school		2										
9	Number of schools with limited sanitation service in school		2										
10	Number of schools with limited hygiene service in school		18										
11	Number of schools with no Water supply services in		0										

WaSH in HCF

WaSH in HCF													Bridging the Gap (%)			
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment					Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Share	Equity	Bonds	
					Household		Transfers	Taxes	Investment in self supply							
					Tariff and Fees	(%)										(%)
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	
1	Total number of HCF		6													
2	Number of HCF with Basic Water services		5													
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		5													
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		5													
5	Number of HCF with Basic Environmental cleanliness services		6													
6	Number of HCF with limited Water service in school		1													
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		1													
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		1													
9	Number of HCF with limited Environmental cleanliness services		0													
10	Number of HCF with no Water supply services in school		0													
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0													
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0													

WaSH in Public Places

WaSH in Public Places													
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household		Transfers	Taxes		Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply							
H	WaSH in Public Places		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		6										
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		0										
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		1										
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		0										
5	Number of public places with no WaSH services		5										
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	0				0					
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0				0					
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapMan Ex	6	321941				128369					
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	6	1299276				637758					
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	6	162000				81000					
11	Total cost			1,783,21				847127	0				

998

21	Number of WSS under operation	Opex	8	15,437,202					15437202	0				
22	Number of systems requiring DS	DS	9	441,000					441000	0				
23	Number of tubewells requiring repair	CapMan ex	534	906,992					834488	0				
24	Number of tubewells under operation	Opex	534	747,800					619700	0				
25	Number of tubewells requiring DS	DS	534	480,600					480600	0				
26	Total cost		0	47,760,612					47560008	0				
27	Investment Fraction		0		19	2	77	1		0				
28	Total population		47237											

Household Sanitation and Hygiene

Household Sanitation and Hygiene													
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household		Transfers	Available Investment		Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply							
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	
1	Population served from existing safely managed Sanitation service		41137										
2	Population served from basic sanitation service		0										
3	Population served from limited Sanitation service		0										
4	Population served from Unimproved Sanitation service		0										

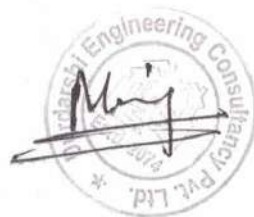
FSM		% of Available investment					Bridging the Gap (%)						
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	Household			Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Share	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes						
C	FSM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing FSM (which has treatment unit)		0										
2	Existing FSM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0									
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0									
4	Ongoing FSM projects completed	Capex	0	0									
5	Added population in this year from FSM		0										
6	Cumulative population served from FSM		0										
7	Total cost	Capex		0									
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	0	0									
9	Number of systems under operation	Opex	0	0									
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0									
11	Total Cost			00									

WWTP with Sewer													
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)		
					Household		Transfers	Trade			Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply							
D	WWTP with Sewer		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing WWTP (which has treatment unit)		0										
2	Existing WWTP improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0									
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0									
4	Ongoing WWTP projects completed	Capex	0	0									
5	Added population in this year from WWTP		0										
6	Cumulative population served from WWTP		0										
7	Total cost	Capex		0									
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	0	0									
9	Number of systems under operation	Opex	0	0									
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0									
11	Total Cost			00									

SWM															Bridging the Gap (%)			
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment					Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Share s	Equit y	Bond s			
					Household		Transfers	Taxes	Investment in self supply									
					Tariff and Fees	(%)										(%)	(%)	(%)
E	SWM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)			
1	Population served from existing SWM (which has treatment unit)		0															
2	Existing SWM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0					0	0								
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0					0	0								
4	Ongoing SWM projects completed	Capex	0	0					0	0								
5	Added population in this year from SWM		0															
6	Cumulative population served from SWM		0															
7	Total cost	Capex		0					0	0								
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	1	3685790					3685790	0								
9	Number of systems under operation	Opex	1	11488176					11488176	0								
10	Number of systems requiring DS	DS	1	45000					45000	0								
11	Total Cost			15,218,966					15218966	0								

WaSH in School

WaSH in School														
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)				
					Household			Transfers		Available Investment	Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes							
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	
1	Total number of schools		37											
2	Number of schools with Advanced Water services		3											
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		1											
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		1											
5	Number of schools with basic Water services in school		32											
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		33											
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		13											
8	Number of schools with limited Water service in school		2											
9	Number of schools with limited sanitation service in school		2											

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers		Trade	Shares	Equity	Bonds
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		6										
2	Number of HCF with Basic Water services		5										
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		5										
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		5										
5	Number of HCF with Basic Environmental cleanliness services		6										
6	Number of HCF with limited Water service in school		1										
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		1										
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		1										
9	Number of HCF with limited Environmental cleanliness services		0										
10	Number of HCF with no Water supply services in school		0										
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0										
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0										

WaSH in Public Places										Bridging the Gap (%)			
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Trade	Share	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers					
H	WaSH in Public Places		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		6										
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		0										
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		1										
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		0										
5	Number of public places with no WaSH services		5										
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	0					0				
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0					0				
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapMan Ex	6	321941					128369				
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	6	1299276					637758				
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	6	162000					81000				
11	Total cost			1,783,21					847127				0

22	Number of systems requiring DS	DS	9	441,000					441000	0				
23	Number of tubewells requiring repair	CapMan ex	534	906,992					834488	0				
24	Number of tubewells under operation	Opex	534	747,800					619700	0				
25	Number of tubewells requiring DS	DS	534	480600					480600	0				
26	Total cost		0	44,357,612					44157008	0				
27	Investment Fraction		0					19	2	77	2			
28	Total population		47237											

Household Sanitation and Hygiene

28		Total population		47237		Household Sanitation and Hygiene												
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)							
					Household			Transfers			Trade	Share	Equity	Bond				
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes											
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)					
1	Population served from existing safely managed Sanitation service		41137															
2	Population served from basic sanitation service		0															
3	Population served from limited Sanitation service		0															
4	Population served from Unimproved Sanitation service		0															
5	Unserved population		0															
6	Total population served at the beginning of 2020		41137															

FSM		% of Available investment							Bridging the Gap (%)					
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	Household			Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes							
C	FSM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing FSM (which has treatment unit)		0											
2	Existing FSM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0										
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0										
4	Ongoing FSM projects completed	Capex	0	0										
5	Added population in this year from FSM		0											
6	Cumulative population served from FSM													
7	Total cost	Capex		0										
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	0	0										
9	Number of systems under operation	Opex	0	0										
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0										
11	Total Cost			00										

WWTP with Sewer														Bridging the Gap (%)			
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment					Total Estimated Gap	Trade	Share	Equity	Bonds			
					Household		Transfers	Taxes									
					Tariff and Fees	Investment in self supply											
D	WWTP with Sewer		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)				
1	Population served from existing WWTP (which has treatment unit)		0														
2	Existing WWTP improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0													
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0													
4	Ongoing WWTP projects completed	Capex	0	0													
5	Added population in this year from WWTP		0														
6	Cumulative population served from WWTP		0														
7	Total cost	Capex		0													
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	0	0													
9	Number of systems under operation	Opex	0	0													
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0													
11	Total Cost			00													

SWM		% of Available investment							Bridging the Gap (%)								
		Household		Inves tmen t in self supp ly		Taxe s		Tran sfers		Total Estimate d Gap		Share s		Equit y		Bond s	
S N	Activities	Cost Category	Numbe r	Amount Require d	Tarif f and Fees	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
E	SWM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing SWM (which has treatment unit)		0														
2	Existing SWM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0						0							
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0						0							
4	Ongoing SWM projects completed	Capex	0	0						0							
5	Added population in this year from SWM		0														
6	Cumulative population served from SWM		0														
7	Total cost	Capex		0						0							
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	1	3685790						3685790							
9	Number of systems under operation	Opex	1	11488176						11488176							
10	Number of systems requiring DS	DS	1	45000						45000							
11	Total Cost			15,218,966						15218966							

WaSH in School														
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment					Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household		Transfers	Available Investment	Trade		Shares	Equity	Bonds	
					Tariff and Fees	Investment in self supply								Taxes
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of schools		37											
2	Number of schools with Advanced Water services		3											
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		1											
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		1											
5	Number of schools with basic Water services in school		32											
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		33											
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		20											
8	Number of schools with limited Water service in school		2											
9	Number of schools with limited sanitation service in school		2											

[illegible]

WaSH in HCF

WaSH in HCF													
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household		Transfers	Available Investment		Trade	Share	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply							
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		6										
2	Number of HCF with Basic Water services		6										
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		6										
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		6										
5	Number of HCF with Basic Environmental cleanliness services		6										
6	Number of HCF with limited Water service in school		0										
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		0										
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		0										
9	Number of HCF with limited Environmental cleanliness services		0										
10	Number of HCF with no Water supply services in school		0										

[illegible]

WaSH in Public Places												
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)		
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers		Available Investment	Trade	Shares
H	WaSH in Public Places		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		6									
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		0									
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		1									
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		0									
5	Number of public places with no WaSH services		5									
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	0					0			
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0					0			
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapMan Ex	6	321941					128369			
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	6	1299276					637758			
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	6	162000					81000			
11	Total cost			1,783,21					847127			
									0			

Water Supply

Water Supply															Bridging the Gap (%)				
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment					Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Share	Equity	Bonds				
					Household		Transfers	Taxes											
					Tariff and Fees	Investment in self supply													
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)				
1	Population served from existing safely managed WSS		35026	0															
2	Population served from basic WSS		3346	0															
3	Population served from limited WSS		45	0															
4	Population served from existing safely managed tube wells		1587	0															
5	Population served from existing tubewells delivering basic water supply services		0	0															
6	Population served from existing tube wells delivering limited water supply services		0	0															
7	Total population served at the beginning of year		40004	0															
8	Unserved Population		7233	0															
9	Existing WS projects improved (with capital investment) to serve the	Cap Ex	0	00						0									

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

[illegible]

200

Operation	नेपालप्रिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना
-----------	---

22	Number of systems requiring DS	DS	9	441,000					441000	0				
23	Number of tubewells requiring repair	CapMan ex	534	906,992					834488	0				
24	Number of tubewells under operation	Opex	534	747,800					619700	0				
25	Number of tubewells requiring DS	DS	534	480600					480600	0				
26	Total cost		0	31,413,112				18	3	76	2			0
27	Investment Fraction		0											
28	Total population		47237											

Household Sanitation and Hygiene

Household Sanitation and Hygiene														
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household			Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes							
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	
1	Population served from existing safely managed Sanitation service		41137											
2	Population served from basic sanitation service		0											
3	Population served from limited Sanitation service		0											
4	Population served from Unimproved Sanitation service		0											
5	Unserviced population		0											
6	Total population served at the beginning of 2020		41137											

FSM													
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Bridging the Gap (%)				
					Household		Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply							
C	FSM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	
1	Population served from existing FSM (which has treatment unit)		0										
2	Existing FSM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0									
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0									
4	Ongoing FSM projects completed	Capex	0	0									
5	Added population in this year from FSM		0										
6	Cumulative population served from FSM		0										
7	Total cost	Capex		0									
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	0	0									
9	Number of systems under operation	Opex	0	0									
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0									
11	Total Cost			00									

WWTP with Sewer														Bridging the Gap (%)			
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment					Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds		
					Household		Transfers	Taxes	Investment in self supply								
					Tariff and Fees	(%)											
D	WWTP with Sewer		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)		
1	Population served from existing WWTP (which has treatment unit)		0														
2	Existing WWTP improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0													
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0													
4	Ongoing WWTP projects completed	Capex	0	0													
5	Added population in this year from WWTP		0														
6	Cumulative population served from WWTP																
7	Total cost	Capex		0													
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	0	0													
9	Number of systems under operation	Opex	0	0													
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0													
11	Total Cost			00													

SWM		% of Available investment							Bridging the Gap (%)				
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	Household		Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply							
E	SWM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing SWM (which has treatment unit)		0										
2	Existing SWM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0				0	0				
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0				0	0				
4	Ongoing SWM projects completed	Capex	0	0				0	0				
5	Added population in this year from SWM		0										
6	Cumulative population served from SWM		0										
7	Total cost	Capex		0				0	0				
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	1	3685790				3685790	0				
9	Number of systems under operation	Opex	1	11488176				11488176	0				
10	Number of systems requiring DS	DS	1	45000				45000	0				
11	Total Cost			15,218,966				15218966	0				

WaSH in School

WaSH in School													
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Bridging the Gap (%)				
					Household		Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply							
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	
1	Total number of schools		37										
2	Number of schools with Advanced Water services		3										
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		1										
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		1										
5	Number of schools with basic Water services in school		32										
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		33										
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		20										
8	Number of schools with limited Water service in school		2										
9	Number of schools with limited sanitation service in school		2										
10	Number of schools with limited hygiene service in school		14										
11	Number of schools with no Water supply services in		0										

WaSH in HCF

WaSH in HCF														
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment					Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household			Transfers	Available Investment		Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes							
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		6											
2	Number of HCF with Basic Water services		6											
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		6											
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		6											
5	Number of HCF with Basic Environmental cleanliness services		6											
6	Number of HCF with limited Water service in school		0											
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		0											
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		0											
9	Number of HCF with limited Environmental cleanliness services		0											
10	Number of HCF with no Water supply services in school		0											

पञ्जाब प्रदेश सरकार (राजस्व) योजना

२०८

WaSH in Public Places

WaSH in Public Places													
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household		Transfers	Available Investment		Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply							
H	WaSH in Public Places		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		6										
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		0										
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		1										
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		0										
5	Number of public places with no WaSH services		5										
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	0				0	0				
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0				0	0				
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapMan Ex	6	321941				128369	0				
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	6	1299276				637758	0				
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	6	162000				81000	0				
11	Total cost			1,783,21				847127	0				

[illegible]

ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 10

[illegible]

20	Number of systems requiring repair	CapMan Ex	8	13,399,518				13399518	0				
21	Number of WSS under operation	Opex	8	15,437,202				15437202	0				
22	Number of systems requiring DS	DS	9	441,000				441000	0				
23	Number of tubewells requiring repair	CapMan ex	534	906,992				834488	0				
24	Number of tubewells under operation	Opex	534	747,800				619700	0				
25	Number of tubewells requiring DS	DS	534	480,600				480600	0				
26	Total cost		0	31,413,112				31212508	0				
27	Investment Fraction		0										
28	Total population		47237										

Household Sanitation and Hygiene

Household Sanitation and Hygiene															Bridging the Gap (%)			
S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment					Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Share s	Equit y	Bond s			
					Household	Tarif f and Fees	Inves tmen t in self supp ly	Taxe s	Tran sfers									
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)			
1	Population served from existing safely managed Sanitation service		41137															
2	Population served from basic sanitation service		0															
3	Population served from limited Sanitation service		0															

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

17	Total Cost			47,113,227					30317162	0						
18	Investment Fraction															

FSM

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment			Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household	Investment in self supply	Taxes			Trade	Shares	Equity	Bonds
C	FSM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing FSM (which has treatment unit)		0										
2	Existing FSM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0									
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0									
4	Ongoing FSM projects completed	Capex	0	0									
5	Added population in this year from FSM		0										
6	Cumulative population served from FSM		0										
7	Total cost	Capex		0									
8	Number of systems requiring repair	Cap/Man ex	0	0									
9	Number of systems under operation	Opex	0	0									
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0									
11	Total Cost			00									

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

WWTP with Sewer

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household	Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers	Trade	Shares	Equity	Bonds
D	WWTP with Sewer		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing WWTP (which has treatment unit)		0										
2	Existing WWTP improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0									
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0									
4	Ongoing WWTP projects completed	Capex	0	0									
5	Added population in this year from WWTP		0										
6	Cumulative population served from WWTP		0										
7	Total cost	Capex		0									
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	0	0									
9	Number of systems under operation	Opex	0	0									
10	Number of systems requiring DS	DS	0	0									
11	Total Cost			00									

ओमसतिया गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
हाटीफसटिकर, रुपन्देही
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

SWM

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
E	SWM		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing SWM (which has treatment unit)		0											
2	Existing SWM improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services		0	0					0	0				
3	New projects added to serve the population	Capex	0	0					0	0				
4	Ongoing SWM projects completed	Capex	0	0					0	0				
5	Added population in this year from SWM		0											
6	Cumulative population served from SWM		0											
7	Total cost	Capex		0					0	0				
8	Number of systems requiring repair	CapMan ex	1	3685790					3685790	0				
9	Number of systems under operation	Opex	1	11488176					11488176	0				
10	Number of systems requiring DS	DS	1	45000					45000	0				
11	Total Cost			15,218,966					15218966	0				

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

WASH in School

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment			Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)		
					Household	Tariff and Fees	Investment in self supply		Trade	Shares	Bonds
F	WASH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of schools		37								
2	Number of schools with Advanced Water services		3								
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		1								
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		1								
5	Number of schools with basic Water services in school		32								
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		33								
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		20								
8	Number of schools with limited Water service in school		2								
9	Number of schools with limited sanitation service in school		2								
10	Number of schools with limited hygiene service in school		14								
11	Number of schools with no Water supply services in		0								

ओमसतिया गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
खादीफसरटिक, सप्तरी
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Bridging the Gap (%)				
					Household		Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds
					Tariff and Fees	Investment in self supply							
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		6										
2	Number of HCF with Basic Water services		6										
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		6										
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		6										
5	Number of HCF with Basic Environmental cleanliness services		6										
6	Number of HCF with limited Water service in school		0										
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		0										
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		0										
9	Number of HCF with limited Environmental cleanliness services		0										
10	Number of HCF with no Water supply services in school		0										
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0										
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0										

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Household		Transfers							
					Tariff and Fees	Investment in self supply							Taxes	
H	WASH in Public Places		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	
1	Total number of public places where public toilets are required		6											
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		0											
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		1											
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		0											
5	Number of public places with no WaSH services		5											
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	0					0	0				
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0					0	0				
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapMan Ex	6	321941					128369	0				
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	6	1299276					637758	0				
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	6	162000					81000	0				
11	Total cost			1,783,217					847127	0				

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

ACTIVITIES FOR WATER SUPPLY SERVICES WITHIN MUNICIPALITY

Year 1	Year 2	Year 3	Year 4	Year 5	Year 6	Year 7	Year 8	Year 9	Year 10	Total for 10 years
Existing WSS										
CapEx	00	00	1,356,400	5,425,600	5,425,600	1,356,400	00	00	00	00
CapManEx	86,997	86,997	86,997	86,997	86,997	86,997	658,678	658,678	658,678	658,678
Op Ex	819,452	819,452	819,452	819,452	819,452	819,452	1,508,010	1,508,010	1,508,010	12,456,762
Ds Ex	45,000	45,000	316,280	45,000	45,000	195,000	45,000	45,000	45,000	916,280
Total	951,449	951,449	2,579,129	6,377,049	6,377,049	2,457,849	2,211,688	2,211,688	2,211,688	30,752,414
Tubewell										
CapEx	13,084,750	5,607,750	00	00	00	00	00	00	00	18,692,500
CapManEx	484,214	780,213	906,992	906,992	906,992	906,992	906,992	906,992	906,992	9,427,355
OpEx	373,500	635,540	747,800	747,800	747,800	747,800	747,800	747,800	747,800	7,739,240
DS	1,132,115	592,755	480,600	480,600	480,600	480,600	480,600	480,600	480,600	6,050,270
Total	15,074,579	7,616,258	2,135,392	2,135,392	2,135,392	2,135,392	2,135,392	2,135,392	2,135,392	41,909,365
New WSS										
CapEx	50,522,500	202,090,000	202,090,000	50,522,500	00	00	00	00	00	505,225,000
CapManEx	00	00	00	00	17,884,965	17,884,965	17,884,965	17,884,965	17,884,965	104,985,755
OpEx	00	00	00	00	6,419,382	6,419,382	6,419,382	6,419,382	6,419,382	44,935,675
DS	10,224,500	00	00	660,000	216,000	216,000	216,000	216,000	216,000	12,396,500
Total	60,747,000	202,090,000	202,090,000	51,182,500	24,520,347	24,520,347	24,520,347	24,520,347	24,520,347	667,542,930
Ongoing WSS										
CapEx	157,251,575	98,390,675	63,260,000	3,200,000	00	00	00	00	00	322,102,250
CapManEx	00	00	352,310	6,375,620	11,402,420	11,402,420	11,203,375	7,800,375	4,960,375	69,859,690
OpEx	00	00	2,529,063	5,730,972	7,509,810	7,509,810	7,509,810	7,509,810	7,509,810	60,828,705
DS	496,000	165,000	375,000	300,000	180,000	180,000	180,000	180,000	180,000	2,596,000
Total	157,747,575	98,555,675	66,516,373	15,606,592	19,092,230	19,092,230	18,893,185	15,490,185	12,650,185	455,386,645
Total of WS Schemes										
CapEx	220,858,825	306,088,425	266,706,400	59,148,100	5,425,600	1,356,400	00	00	00	859,583,750
CapManEx	571,211	867,210	1,346,299	7,369,609	30,281,374	30,281,374	30,853,055	30,654,010	27,251,010	188,088,172

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

Year 1	Year 2	Year 3	Year 4	Year 5	Year 6	Year 7	Year 8	Year 9	Year 10	Total for 10 years
Opex	1,192,952	1,454,992	4,096,315	7,298,224	15,496,444	15,496,444	16,185,002	16,185,002	16,185,002	125,960,383
DS	11,897,615	802,755	1,171,880	1,485,600	921,600	1,071,600	921,600	921,600	921,600	21,959,050
Total	234,520,603	309,213,382	273,320,894	75,301,533	52,125,018	48,205,818	47,959,657	47,760,612	44,357,612	31,413,112
										1,195,591,355

SANITATION

1. ACTIVITIES FOR HOUSEHOLD SANITATION SERVICES WITHIN MUNICIPALITY

Year 1	Year 2	Year 3	Year 4	Year 5	Year 6	Year 7	Year 8	Year 9	Year 10	Total for 10 years
HH level safely managed sanitation investment										
HH toilets and handwashing facilities										
Capex	35,887,845	143,551,378	143,551,378	35,887,845	00	00	00	00	00	358,878,445
CapMane x	3,022	815,523	4,065,526	7,315,529	8,128,030	8,128,030	8,128,030	8,128,030	8,128,030	69,095,810
Opex	35,507,516	35,676,424	36,352,056	37,027,689	37,196,597	37,196,597	37,196,597	37,196,597	37,196,597	404,939,863
DS	162,600	162,600	162,600	162,600	162,600	162,600	162,600	162,600	162,600	1,788,600
Total	71,560,983	180,205,925	184,131,560	80,393,662	45,487,227	45,487,227	45,487,227	45,487,227	45,487,227	834,702,718
HH Level SWM										
Capex	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CapMane x	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opex	1,626,000	1,626,000	1,626,000	1,626,000	1,626,000	1,626,000	1,626,000	1,626,000	1,626,000	17,886,000
DS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	1,626,000	1,626,000	1,626,000	1,626,000	1,626,000	1,626,000	1,626,000	1,626,000	1,626,000	17,886,000
Total HH	73,186,983	181,831,925	185,757,560	82,019,662	47,113,227	47,113,227	47,113,227	47,113,227	47,113,227	852,588,718
Ongoing Sanitation Schemes										
FSM										

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

WASH IN INSTITUTION

1. ACTIVITIES FOR SCHOOL HAVING GOAL OF BASIC LEVEL OF WASH SERVICES WITHIN MUNICIPALITY

Year 1	Year 2	Year 3	Year 4	Year 5	Year 6	Year 7	Year 8	Year 9	Year 10	Total for 10 years	
Capex	127,000	508,000	981,000	2,019,000	2,120,500	1,387,000	914,000	1,671,000	5,770,000	1,442,500	22,710,000
CapManex	3,086,448	3,086,448	2,918,323	2,918,323	2,647,701	2,647,701	1,780,288	1,780,288	1,813,020	1,813,020	26,304,581
Opex	8,543,708	8,543,708	8,543,708	8,543,708	8,573,028	8,573,028	8,843,508	8,843,508	8,894,828	8,894,828	95,692,392
DS	1,180,300	1,312,300	1,972,300	1,642,300	2,236,300	1,180,300	1,180,300	1,180,300	1,180,300	1,180,300	15,425,300
Total	12,937,456	13,450,456	14,415,331	15,123,331	15,577,529	13,788,029	12,718,096	13,475,096	17,658,149	13,330,649	160,132,272

2. ACTIVITIES FOR HEALTH CARE FACILITY HAVING GOAL OF BASIC LEVEL OF WASH SERVICES WITHIN MUNICIPALITY

Particular	Year 0	Year 1	Year 2	Year 3	Year 4	Year 5	Year 6	Year 7	Year 8	Year 9	Year 10	Total for 10 years
Capex	672,500	2,690,000	3,289,250	3,069,500	2,612,750	1,462,250	863,000	215,750	00	00	00	14,875,000
CapManex	989,015	989,015	905,015	905,015	451,894	451,894	587,564	587,564	636,410	636,410	636,410	7,776,206
Opex	1,563,200	1,563,200	1,563,200	1,563,200	1,685,680	1,685,680	1,805,980	1,805,980	1,838,740	1,838,740	1,838,740	18,752,340
DS	112,200	299,200	392,700	205,700	112,200	112,200	112,200	112,200	112,200	112,200	112,200	1,795,200
Total	3,336,915	5,541,415	6,150,165	5,743,415	4,862,524	3,712,024	3,368,744	2,721,494	2,587,350	2,587,350	2,587,350	43,198,746

SUMMARY COST

Particular	Year 0	Year 1	Year 2	Year 3	Year 4	Year 5	Year 6	Year 7	Year 8	Year 9	Year 10	Total for 10 years
Existing WSS												
CapEx	00	00	1,356,400	5,425,600	5,425,600	1,356,400	00	00	00	00	00	13,564,000
CapManEx	86,997	86,997	86,997	86,997	86,997	86,997	658,678	658,678	658,678	658,678	658,678	3,815,372
Op Ex	819,452	819,452	819,452	819,452	819,452	819,452	1,508,010	1,508,010	1,508,010	1,508,010	1,508,010	12,456,762
Ds Ex	45,000	45,000	316,280	45,000	45,000	195,000	45,000	45,000	45,000	45,000	45,000	916,280
Total	951,449	951,449	2,579,129	6,377,049	6,377,049	2,457,849	2,211,688	2,211,688	2,211,688	2,211,688	2,211,688	30,752,414
Tubewell												
Capex	13,084,750	5,607,750	00	00	00	00	00	00	00	00	00	18,692,500
CapManex	484,214	780,213	906,992	906,992	906,992	906,992	906,992	906,992	906,992	906,992	906,992	9,427,355
Opex	373,500	635,540	747,800	747,800	747,800	747,800	747,800	747,800	747,800	747,800	747,800	7,739,240
DS	1,132,115	592,755	480,600	480,600	480,600	480,600	480,600	480,600	480,600	480,600	480,600	6,050,270
Total	15,074,579	7,616,258	2,135,392	2,135,392	2,135,392	2,135,392	2,135,392	2,135,392	2,135,392	2,135,392	2,135,392	41,909,365
New WSS												

कृष्ण प्रसाद पन्थी
 प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

Particular	Year 0	Year 1	Year 2	Year 3	Year 4	Year 5	Year 6	Year 7	Year 8	Year 9	Year 10	Total for 10 years
Capex	50,522,500	202,090,000	202,090,000	50,522,500	00	00	00	00	00	00	00	505,225,000
CapManex	00	00	00	00	17,884,965	17,884,965	17,884,965	17,884,965	17,884,965	7,780,465	7,780,465	104,985,755
Opex	00	00	00	00	6,419,382	6,419,382	6,419,382	6,419,382	6,419,382	6,419,382	6,419,382	44,935,675
DS	10,224,500	00	00	660,000	216,000	216,000	216,000	216,000	216,000	216,000	216,000	12,396,500
Total	60,747,000	202,090,000	202,090,000	51,182,500	24,520,347	24,520,347	24,520,347	24,520,347	24,520,347	14,415,847	14,415,847	667,542,930
Ongoing WSS												
Capex	157,251,575	98,390,675	63,260,000	3,200,000	00	00	00	00	00	00	00	322,102,250
CapManex	00	00	352,310	6,375,620	11,402,420	11,402,420	11,402,420	11,203,375	7,800,375	4,960,375	4,960,375	69,859,690
Opex	00	00	2,529,063	5,730,972	7,509,810	7,509,810	7,509,810	7,509,810	7,509,810	7,509,810	7,509,810	60,828,705
DS	496,000	165,000	375,000	300,000	180,000	180,000	180,000	180,000	180,000	180,000	180,000	2,596,000
Total	157,747,575	98,555,675	66,516,373	15,606,592	19,092,230	19,092,230	19,092,230	18,893,185	15,490,185	12,650,185	12,650,185	455,386,645
Total of WS Schemes												
Capex	220,858,825	306,088,425	266,706,400	59,148,100	5,425,600	1,356,400	00	00	00	00	00	859,583,750
CapManex	571,211	867,210	1,346,299	7,369,609	30,281,374	30,281,374	30,853,055	30,654,010	27,251,010	14,306,510	14,306,510	188,088,172
Opex	1,192,952	1,454,992	4,096,315	7,298,224	15,496,444	15,496,444	16,185,002	16,185,002	16,185,002	16,185,002	16,185,002	125,960,383
DS	11,897,615	802,755	1,171,880	1,485,600	921,600	1,071,600	921,600	921,600	921,600	921,600	921,600	21,959,050
Total	234,520,603	309,213,382	273,320,894	75,301,533	52,125,018	48,205,818	47,959,657	47,760,612	44,357,612	31,413,112	31,413,112	1,195,591,355

 कृष्ण प्रसाद पन्थी
 प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

3. ACTIVITIES FOR PUBLIC PLACES HAVING GOAL OF BASIC LEVEL OF WASH SERVICES WITHIN MUNICIPALITY

Particular	Year 0	Year 1	Year 2	Year 3	Year 4	Year 5	Year 6	Year 7	Year 8	Year 9	Year 10	Total for 10 years
Capex	1,960,000	840,000	434,000	186,000	00	00	00	00	00	00	00	3,420,000
CapManex	7,048,512	3,160,512	307,904	307,904	321,941	321,941	321,941	321,941	321,941	321,941	321,941	13,078,418
Opex	1,299,276	1,299,276	1,227,094	1,227,094	1,299,276	1,299,276	1,299,276	1,299,276	1,299,276	1,299,276	1,299,276	14,147,672
DS	27,000	357,000	162,000	162,000	162,000	162,000	162,000	162,000	162,000	162,000	162,000	1,842,000
Total	10,334,788	5,656,788	2,130,998	1,882,998	1,783,217	1,783,217	1,783,217	1,783,217	1,783,217	1,783,217	1,783,217	32,488,090

Priority Status

Priority of Existing WSS:

SN.	Project Name	Ward No	Scheme Type	Priority
1	बसन्तपुर खा.पा.आ.	4	Pumping	High

Priority of New WSS:

SN.	Community Name	Ward No	Scheme Type	Priority
1	बसन्तपुर खानेपानी आयोजना(नया टंकी प्रस्ताव)सेवा बिस्तार	04	Pumping	Very High
2	(धन्डी)chotki ramnagar khanepani	06	Pumping	Very High
3	sapahi khanepani aayojana	05	Pumping	Very High
4	Om satiya mai khaanepani tatha sarsafai yojana	5		Very High

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

Priority of Ongoing WSS:

SN.	Community Name	Ward No	Scheme Type	Priority
1	सपही खानेपानी उपभोक्ता समिती तथा सरसफाइ सस्था	05	Pumping	Very High
2	ओमसतिया खा. पा .आयोजना 3	3	Pumping	Very High
3	कटइया खानेपानी	01	Pumping	High
4	sankar nagar khanepane aayojana(बर्दिहवा) (पडसरी खानेपानी आयोजना)	02	Pumping	High

Sanitation System

Existing Sanitation System

SN.	System Type	Community	Ward	Priority
No				

New Sanitation System

SN.	System Type	Community	Ward	Priority
No planning for new system				

Ongoing Sanitation System

SN.	System Type	Community	Ward	Priority
1	Solid Waste Management(SWM)	ओमसतिया गाउँ पालिका सबै टोल बस्ती	123456	Very High

ओमसतिया गाउँपालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

School

SN	School	Community	Ward	Wash Plan Status	Priority
1	Floral English Boarding School	Basic	4	Basic	Low
2	global public boarding school	ECD	6	Basic	Low
3	Gyan Jyoti English Boarding School	Basic	4	Basic	Low
4	kasmas academy	ECD	5	Basic	Low
5	madarsa arabia islamiya islahul olum	Basic	5	Basic	High
6	Madarsa Kadariya Ahale Sunnat Mihaul Olum	ECD	4	Basic	High
7	madarsa kadiriya nijmiya ahilesunnat faijululum	Basic	6	Basic	Medium
8	Madrasa Jiyaul uloom	Basic	4	Basic	Medium
9	Madrasa Qadiriya Ahl-E Sunnat Shamsul Uloom	Secondary	4	Basic	High
10	modern children english school	Basic	3	Basic	Low
11	new moon academy	Secondary	1	Basic	Low
12	New Oxford English Academy	Basic	4	Basic	Low
13	shree Basantapur Dasharath Janata Secondary School	Secondary	4	Advanced	High
14	shree chotki ramnagar scondary school	Secondary	6	Basic	Very High
15	Shree ganga bisun aa.bi	Basic	1	Basic	Low
16	shree kotahi aa vi	Basic	2	Basic	Medium
17	shree om satiya ma.vi	Secondary	5	Basic	High
18	shree padsari aadharbhut bidhyalaya. kewatliya	Basic	2	Basic	Medium
19	shree pathkhauri ma. vi.	Secondary	5	Basic	High
20	shree rohedhi bidhya aashram aa vi	ECD	3	Basic	Medium
21	Shree sagarmatha aa vi	Basic	6	Basic	High
22	shree samsher smirti Madhyamik bidhyalaya	Secondary	6	Basic	High
23	shree saraswati jamuhani english boarding school	Basic	6	Basic	Low
24	shree satiya english boarding school (principal-kamlesh harijan)	Basic	5	Basic	Low
25	shree satya rawadi english school	Basic	3	Basic	Low
26	shree vabis nirmad aa vi	Basic	6	Basic	Medium
27	shree venus English School	Basic	4	Basic	Low
28	social green plant boarding school	Basic	6	Basic	Low
29	मिनर्वा इङ्लिस स्कूल	Secondary	1	Basic	Low
30	लर्ड गौतम बुद्ध स्कूल	Secondary	1	Basic	Low
31	श्री जनजागृती मा.वि.	Secondary	3	Basic	Very High
32	श्री जनता आधारभूत विधालय	Basic	3	Basic	High
33	श्री ठुटिपिपल मा.वि.	Secondary	1	Basic	Medium

ओमसतिया गाउँपालिका समेतको सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

कृष्ण प्रसाद पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

२३०

SN	School	Community	Ward	Wash Plan Status	Priority
34	श्री भबिस्य निर्माण आधुनिक बिद्यालय	Basic	6	Basic	High
35	श्री रामजानकी आधारभूत बिद्यालय	Basic	1	Basic	High
36	श्री सृजना आधारभूत बिद्यालय	Basic	3	Basic	High
37	सन लाईट इडलिस बोर्डिङ स्कूल	Secondary	1	Basic	Low

Health Care Facilities

SN.	Health Care Facilities	Ward	Wash Plan Status	Priority
1	Basantapur Primary Health centre	4	Limited	Very High
2	hatifarsatiker swasthya chauki	3	Limited	High
3	padsari swasthya chauki	2	Limited	High
4	pathkhauri swasthya chauki	5	Limited	Very High
5	छोटकि राम नगर स्वास्थ्य चौकि	6	Limited	High
6	सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई ठुटिपिपल	1	Limited	Medium

Public Place Priority

SN.	Public Place/ Public Toilet Name	Ward	Wash Plan Status	Priority
1	बसन्तपुर चोक	4	Yet to Construct	Very High
2	ठुटिपिपल	1	Existing	High
3	करुवानी बाजार	3	Yet to Construct	Very High
4	Bypass chowk	4	Yet to Construct	Very High
5	Jamuhani Chowk	6	Yet to Construct	Very High
6	Om satiya Mandir parisar	5	Yet to Construct	Very High

ओमसतिया गाउँपालिका खास गरी सरसफाई तथा स्वच्छता (खासस्व) योजना

कृष्ण प्रसाद पस्की
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत